

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**COVID- 19 PANDEMİ SÜRECİNDE K12 DÜZEYİNDE
GERÇEKLEŞEN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK EBEVEYN
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZGE AKGÜL UĞUR

HAZİRAN

**COVID- 19 PANDEMİ SÜRECİNDE K12 DÜZEYİNDE GERÇEKLEŞEN
UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK EBEVEYN GÖRÜŞLERİ**

Özge AKGÜL UĞUR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI**

Danışman

Doç. Dr. Volkan KUKUL

**AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN 2022

Yüksek Lisans Tezi Kabul ve Onay Sayfası

Özge Akgül Uğur tarafından hazırlanan “ COVID- 19 Pandemi Sürecinde K12 Düzeyinde Gerçekleşen Uzaktan Eğitime Yönelik Ebeveyn Görüşleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Volkan KUKUL

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Doç. Dr. Selcan KİLİS

Eğitim Programları ve Öğretim Dalı, Giresun Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Doç. Dr. Mehmet KARA

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi:29/06/2022

Jüri tarafından kabul edilen bu tezinYüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Doç. Dr. Ümit YILDIRIM

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

(İmza)

Özge AKGÜL UĞUR

29/06/2022

COVID- 19 PANDEMİ SÜRECİNDE K12 DÜZEYİNDE GERÇEKLEŞEN UZAKTAN
EĞİTİME YÖNELİK EBEVEYN GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)

Özge AKGÜL UĞUR

AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran 2022

ÖZET

Tüm dünyayı olduğu gibi ülkemizi de etkisi altına alan COVID-19 pandemisi sürecinde yüz yüze devam eden eğitim sistemi değişikliğe uğramış yerini uzaktan eğitime bırakmıştır. Oluşan bu ani değişiklikle, uzaktan eğitimde öğrenci motivasyonunu ve başarısını etkileyen unsurlardan birisi de ebeveynlerdir. Bu araştırmada uzaktan eğitimin ebeveyn görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel desenlerden durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, 2020–2021 eğitim-öğretim yılı içerisinde Amasya’da öğrenim gören 21 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Bu araştırma kapsamında görüşme yapılan ebeveynler belirlenirken COVID-19 salgını pandemisinde uzaktan eğitimle öğrenim gören öğrencilerin anne ya da babası olma durumları dikkate alınmış ve çalışma grubu oluşturulmuştur. Ebeveynlerin pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini incelenmek için yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşme soruları ebeveynlerin uzaktan eğitimi öğrenciler, öğrenci başarısı, okul yönetimi, öğretmenler, ebeveynler, ölçme değerlendirme faaliyetleri ve teknolojik alt yapı çerçevesinde değerlendirebilecekleri şekilde oluşturulmuştur. Veriler, ebeveynlerle Zoom aracılığıyla yaklaşık 15 dakika yapılan görüşmelerle toplanmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlarla, pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim ile eğitim gören K12 düzeyinde öğrencilerin okul başarısını artırmada ebeveynlerin katılımının güçlü bir etkisi olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitimle birlikte ebeveynlerin süreci iyi yönetemediği ve çocukların duyuşsal ve sosyal alanlarda yetersiz kaldıkları belirtilmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle ebeveynlere, öğretmenlere ve diğer paydaşlara uzaktan eğitim sürecinin verimli geçirilmesi ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Sayfa Adedi	: 89
Anahtar Kelimeler	: Uzaktan Eğitim, Acil durum uzaktan eğitim, COVID-19, Ebeveyn
Danışman	: Doç. Dr. Volkan KUKUL

PARENT VIEWS ON DISTANCE EDUCATION AT THE K12 LEVEL DURING THE
COVID-19 PANDEMIC PROCESS

(M. Sc. Thesis)

Özge AKGÜL UĞUR

AMASYA UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

June 2022

ABSTRACT

During the COVID- 19 pandemic, which has affected our country as well as the whole world, the face-to-face education system has changed and left its place to distance education. With this sudden change, one of the factors affecting student motivation and success in distance education is parents. In this study, it was aimed to examine distance education based on the views of parents. The research was designed as a case study from qualitative patterns. The participants of the research were 21 parents of students studying in Amasya in the 2020-2021 academic year. While determining the parents interviewed within the scope of this research, parents status of the students who were studying with distance education during the COVID- 19 epidemic pandemic was taken into account and the study group was formed based on this criteria. Semi-structured interviews were conducted to examine the views of parents on distance education during the pandemic process. Interview questions were created in such a way that parents could evaluate distance education within the framework of students, student success, school management, teachers, parents, assessment and evaluation activities, and technological infrastructure. Data were collected through interviews with parents via Zoom for approximately 15 minutes. The data obtained from the interviews were analyzed with content analysis. With the results obtained from the research, it has been observed that the participation of parents has a strong effect on increasing the school success of K12-level students studying with distance education applied during the pandemic process. It was stated that with distance education, parents could not manage the process well and children were insufficient in their emotional and social skills. Based on the findings, suggestions were made to parents, teacher's and other stakeholders regarding the efficient use of the distance education process.

Number of pages : 89

Keywords : Distance Education, Emergency distance education, COVID-19,
Parent

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Volkan KUKUL

ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR

Lisansüstü eğitimim ve bu çalışmanın hazırlanmasında gösterdiği her türlü fedakarlık, destek ve yardımlarından dolayı sayın hocam Doç. Dr. Volkan KUKUL'a en içten dileklerimle teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Işığıyla her zaman bana yol göstermeye devam edecek olan merhum babam Mehmet AKGÜL'e, tüm eğitim hayatım boyunca her zaman destek olan fedakar annem Duygu AKGÜL'e , heyecanıma ortak olan ablam Alev AKGÜL DERİN'e ve ikizim Simge AKGÜL'e teşekkür ederim.

Güzel kızlarım Ada UĞUR ve Deniz UĞUR'a örnek olabilmek adına çıktığım bu yolda bana olan inancını hiç kaybetmeyen, bana hep destek olan, sevgisiyle hep yanımda olan sevgili eşim Levent UĞUR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR.....	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ	x
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
1. GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Varsayımlar.....	6
2. LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
3. YÖNTEM	25
3.1. Araştırma Deseni	25
3.2. Katılımcılar	26
3.3. Araştırmanın Bağlamı.....	28
3.4. Veri Toplama Aracı ve Süreci	29
3.5. Veri Analizi ve Nitel Verilerin Güvenirliği	31
4. BULGULAR.....	32
4.1. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri .	32
4.1.1. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin MEB'in almış olduğu kararlar hakkındaki görüşleri	32

Sayfa

4.1.2. Ebeveynlerin uzaktan eğitime geçiş sürecinde çocuklarının yaşadığı zorluklar hakkındaki görüşleri	37
4.1.3. Ebeveynlerin COVID- 19 Sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocukların başarısına etkisi hakkındaki görüşleri	40
4.1.4. Ebeveynlerin uzaktan eğitimde uygulanan ölçme değerlendirme faaliyetleri hakkındaki görüşleri	43
4.1.5. Uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerin öğretmenler hakkındaki görüşleri	45
4.1.6. Ebeveynlerin uzaktan eğitimde okul yönetimi hakkındaki görüşleri	49
4.1.7. Ebeveynlerin çocuklarının uzaktan eğitime erişimleri hakkındaki görüşleri	51
4.1.8. Ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarına verdikleri destek hakkındaki görüşleri.....	52
4.1.9. Ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarına daha iyi nasıl destek verebilecekleri hakkındaki görüşleri.....	56
4.1.10. Ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde MEB’e, öğretmenlere ve diğer ebeveynlere önerileri.....	57
5. TARTIŞMA	62
5.1. Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşler.....	62
5.2. MEB’in Uzaktan Eğitimde Almış Olduğu Kararlar Hakkındaki Görüşler.....	63
5.3. Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Çocuklarının Zorlandığı Konular Hakkındaki Görüşler.....	64
5.4. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Çocukların Okul Başarısına Etkisi Hakkındaki Görüşler.....	65
5.5. Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Faaliyetleri Hakkındaki Görüşler	66
5.6. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Uygulamalarındaki Rolü İle İlgili Görüşler	67
5.7. Uzaktan Eğitimde Okul Yönetiminin Rolü İle İlgili Görüşler.....	67
5.8. Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Kendileri ve Diğer Ebeveynlerle İlgili Görüşler.....	68
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	70

	Sayfa
6.1. Sonuçlar	70
6.2. Öneriler	72
EKLER.....	84
ÖZGEÇMİŞ	89

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri	26
Çizelge 3.2. Katılımcıların çocuk bilgileri.....	27
Çizelge 3.3. Örnek Görüşme soruları	30
Çizelge 4.1. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin MEB'in almış olduğu önemler hakkındaki görüşleri	32
Çizelge 4.2. Ebeveynlerin uzaktan eğitime geçiş sürecinde çocuklarının yaşadığı zorluklar hakkındaki görüşleri.....	37
Çizelge 4.3. Ebeveynlerin COVID- 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocukların başarısına etkisi hakkındaki görüşleri.....	40
Çizelge 4.4. Ebeveynlerin uzaktan eğitimde uygulanan ölçme ve değerlendirme hakkındaki görüşleri	43
Çizelge 4.5. Uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerin öğretmenler hakkındaki görüşleri	46
Çizelge 4-6. Ebeveynlerin uzaktan eğitimde okul yönetimi hakkındaki görüşleri.....	49

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil

Sayfa

Şekil 2.1. Dünyada uzaktan eğitimin gelişimi (Bozkurt, 2017).....	10
---	----

KISALTMALAR DİZİNİ

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, yanda açıklamaları verilmek üzere aşağıda listelenmiştir.

Kısaltmalar	Açıklama
ADÖ	Acil Durum Öğretimi
ADUE	Acil Durum Uzaktan Eğitimi
BİT	Bilgi ve İletişim Teknolojileri
ERT	Emergency Remote Teaching
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
EBA	Eğitimde Bilişim Ağı
COVID-19	Coronavirus Disease 2019
TD	Transactional Distance
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın problemi, amacı, önemi ve sınırlılıklarına ilişkin açıklayıcı bilgiler verilmekte, araştırmada kullanılan bazı temel kavramların tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

2019 yılının sonlarında Çin’de, kısa süre sonra da Çin Halk Cumhuriyeti dışında görülmeye başlanan pnömoni vakalarına bir tür Coronavirüsünün (2019-nCoV) neden olduğu saptanmıştır. Bu yeni virüs Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2020a). tarafından COVID-19 (Coronavirus Disease-2019) olarak tanımlanmıştır. 2020 yılının Mart ayında ise vakalar artmış ve ölümler nedeniyle pandemi ilan edilmiştir (WHO, 2020a). Yakın temas ile bulaşan virüsün engellenmesi amacıyla okulların kapatılması, halka açık olan yerlerin kapatılması, evde kalma, evde çalışma, çevrimiçi hizmetlerin etkinleştirilmesi gibi önlemler alınmıştır. (Heymann ve Shindo, 2020).

Pandeminin ilan edilmesiyle birlikte birçok ülke salgının yayılmasını azaltmak için yüz yüze eğitime ara verip okulları geçici olarak kapatmıştır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)’nün Nisan ayı 2020 verilerine göre, pandemi nedeniyle 192 ülkede (Yılmaz, 2020) okullar eğitim öğretime ara vermiştir. Bu olaydan, dünya öğrenci nüfusunun yaklaşık olarak %92’si (1,576,021,818 öğrenci) etkilenmiştir. Okulların eğitim öğretime ara vermesiyle ülkeler uzaktan eğitim sistemiyle tanışmaya başlamışlardır (Gilani, 2020). Çoğu ülke donanım ve internet ağı gibi altyapıları doğrultusunda uzaktan eğitime geçiş yapmıştır. Uzaktan eğitim ile ülkemizde yükseköğretim ve MEB’e bağlı tüm okullarda yaklaşık 20 milyon öğrenci eğitim öğretime çevrimiçi devam etmeye başlamıştır. Okulların uzaktan eğitime geçmesiyle birlikte öğrenciler okul ortamlarından uzaklaşmak zorunda kalmışlardır.

Ülkelerin pandemi sebebiyle geçtiği uzaktan eğitim, öğrenenle öğretenin farklı mekanlarda olduğu, etkileşimi iletişim teknolojileriyle sağladığı bir eğitim biçimidir (İşman, 2011). Simonson ve Schlosser’e göre uzaktan eğitim dört temel unsura dayanmaktadır: Birincisi, uzaktan eğitim, eğitim kurumlarınca gerçekleştirilir. İkincisi, öğrenenle öğretenin zaman

ve mekândan bağımsız olmasıdır. Üçüncüsü, dijital iletişim araçları ile öğreten ve öğrenenlerin iletişim kurmasına imkân sağlar. Dördüncüsü uzaktan eğitim; tıpkı yüz yüze eğitimdeki gibi öğretmen ve öğrencilerin ortak erişim sağladığı dijital içeriklerden oluşan öğrenme platformlarıdır (Simonson ve Schlosser, 2009)

Ülkemizde 11 Mart tarihinde ilk Coronavirüs vakasının görülmesiyle, ülke çapında önlemler alınmaya başlanmıştır. Okullarımızda, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, çocukların hastalığı taşıyıcılığının daha fazla olması gibi durumların salgının yayılmasını artıracığı göz önünde bulundurularak yüz yüze eğitime ara verilmesine ilişkin bir karar alınmıştır. Ülkemizde 25 milyon öğrenciden ortalama 16,5 milyon öğrenci bu karardan etkilenmiştir (UNESCO, 2020b). Eğitimin devam etmesi gerekliliği göz önünde bulundurularak ülkemizde uzaktan eğitime geçilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. 23 Mart 2020 tarihi itibarıyla, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) hızlı bir adım atmış, ilk ve orta dereceli okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitim çalışmalarına başlamıştır (MEB, 2020a). EBA (Eğitim Bilişim Ağı) ve TRT EBA TV platformlarının altyapı çalışmaları hızla tamamlanmış ve her kademeye uygun konu anlatımları, içerikler hazırlanarak uzaktan eğitime geçiş çalışmaları başlamıştır. Hazırlanan programlar ve içerikler aracılığıyla tüm kademedeki öğrencilerin derslere katılımı sağlanmıştır (Millî, 2020). EBA Canlı Ders uygulamasının da geliştirilmesiyle öğretmen ve öğrencinin etkileşimli iletişimi desteklenmiştir. MEB Eba Canlı Ders uygulamasının yoğun kullanımı sonucunda yetersiz kalması ve erişim problemleri yaşanması durumunda Teams, Hangouts, Skype, Meet, Zoom ve benzeri uygulamaların kişisel veri ve hakların korunmasına dikkat edilerek kullanılabileceğini belirtmiştir (Millî, 2020). Öğretmen ve öğrenciler tarafından en çok tercih edilen çevrimiçi araç Zoom olmuştur (Degges-White, 2020; Wiederhold, 2020). Ayrıca birçok yayınevi ücretsiz online deneme sınavları ile öğrencilere ve öğretmenlere destek olmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan “Soru Destek Paketleri” sistemi ile de öğrencilerin, bu süreci daha verimli geçirmelerine olanak sağlanmıştır.

Yüz yüze eğitim, eğitim paydaşları arasındaki ilişkinin kolay sağlanabilmesi, öğrencilerin sosyalleşebilmeleri, kendi kendilerine öğrenebilmeleri, beceri temelli öğrenmenin kolay sağlandığı bir sistemdir (Kaya, 2002). Okulların kapanması ve uzaktan eğitim süreci ile evlerinde zaman geçirmek zorunda kalan öğrencilerin bazı olumsuzluklar yaşaması olası bir durumdur (Sarı ve Nayır, 2020). Barlett, Griffin ve Thomson’ın (2020) da belirttiği gibi pandemi sürecinde öğrenciler, psikolojik olarak etkilenmekte ve günlük rutinlerinde

önemli değişiklikler (yüz yüze eğitime ara verilmesi, evde kalma vb.) yaşamasından ötürü öğrencilerin düzenleri bozulmaktadır (Bartlett ve ark., 2020). Bu durum öğrencilerde fiziksel, zihinsel, ruhsal ve psikolojik olarak olumsuz etkiler bırakabileceğini göstermiştir (Brazendale ve ark., 2017; Brooks ve ark., 2020). Öğrencilerin pandeminin neden olduğu zorluklarla başa çıkabilmelerini sağlamak, evde kalmanın olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla öğrencilere rehberlik hizmetleri de sunulmuştur (Daniel, 2020). Öğrencilerin eğitiminin yanında özellikle psikolojik olarak kendilerini daha iyi hissettirecek, hastalığa karşı korku ve endişelerini en aza indirecek yönde hizmetler verilmiştir. Verilen bu rehberlik hizmetiyle öğrencilerin pandemi dönemini psikolojik olarak daha güvende geçirmeleri ve karşılaşacakları zorluklarla mücadele edebilmeleri beklenmiştir (Organization, 2020).

COVID-19 pandemisinin, öğrenci, öğretmen ve velilerin hayatlarına farklı bir boyut getirdiği gibi eğitim alanında önemli değişikliklere sebep olmuştur. Pandemi nedeniyle uzaktan eğitime yapılan hızlı geçiş eğitimi yeniden şekillendirmiştir. Geleneksel eğitimden dijital eğitime geçiş pandemi sürecinde olası öğrenme kayıplarını engellese de beraberinde olumsuzlukları da getirmiştir. Uzaktan eğitim mekan ve zamandan bağımsız olarak sürekli ulaşılabilir olsa da yüz yüze eğitimle desteklenmediği takdirde öğrenim kayıplarına neden olacaktır (Reimers ve Schleicher, 2020).

Teknolojik açıdan desteğe sahip olmayan ailelerin çevirim içi eğitim faaliyetlerinden faydalanamaması ve COVID-19 nedeniyle bir anda uzaktan eğitim sistemine geçilmesi dijital içeriklere ulaşmada eşitsizliklere neden olacaktır (Mustafa, 2020). Tüm öğrenciler eşit imkanlara sahip olup uzaktan eğitimden eşit faydalansalar bile pandemi döneminde okullarında uzak kalmaları çocukları yine olumsuz etkileyecektir. Çünkü yüz yüze eğitime ara verilip onların okul ortamından uzaklaşmaları fiziki ve sosyal gelişim imkanlarından ve eğlenceli vakit geçirme faaliyetlerinden uzak kalma anlamına gelmektedir (Burgess ve Sievertsen, 2020).

Pandemi sürecinde yüz yüze eğitime ara verilip uzaktan eğitime geçiş kararıyla birlikte çevrimiçi hale gelen eğitim süreci, aileleri de büyük ölçüde etkilemiştir (Kırmızıgül, 2020). Eğitimin okulda değil de evde yapılması hem öğrenciyi hem de ebeveynleri evdeki günlük yaşantılarının değişmesine ve yenilenmesine mecbur bırakmıştır (Başaran ve Aksoy, 2020)

Pandemi sürecinde genel olarak yaşanan iş ve gelir kaybı, psikolojik ve fizyolojik zorluklar, sosyal izolasyon, evde kalma, çocukların eğitimi, çocukların sosyal ihtiyaçları, evin ihtiyaçları ya da evden çalışma gibi konular ebeveynlerde ruhsal bozukluklara sebep olmuştur (Brown ve ark., 2020). Lau ve Lee (2021) çalışmalarında ailelerin pandemi dönemindeki uzaktan eğitim faaliyetlerinde çocukların eğitimi ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmede çok zorlandıklarını, uzaktan eğitim konusunda yeterli bilgi ve tecrübelerinin olmaması onları kaygı ve endişeye sürüklediğini, ekrana fazla maruz kalan çocukları için de kaygılandıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerdeki depresyon belirtilerinin yaygınlaşması ve yaşanan gerginliklerin pandemi öncesine göre daha fazla olması dikkat çekici durumlar arasındadır (Dhiman ve ark., 2020). Pandemi sürecinde ebeveynler normal eğitim sürecine göre çok daha fazla zorlukla mücadele ettikleri düşünülmektedir. Eğitimin önemli paydaşlarından birisi olan ebeveynlerin eğitimdeki rolünün, evdeki yüklerinin, kaygılarının ya da geçim sıkıntılarının artması gibi olumsuz etkileri en aza indirmek amacıyla uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerin deneyimlerine ilişkin görüşlerinin alınması, araştırmaya değer bir konu olarak görülmektedir. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin görüşlerinin incelenmesi araştırmamızın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Uzaktan eğitimin zorunlu olarak yaygınlaştığı şu günlerde öğrenimde kalitenin artırılması önemli hale gelmektedir. Yüz yüze eğitimden farklı olarak uzaktan eğitimde ebeveynlerin görüşlerinin alındığı alanyazına çok rastlanmamaktadır. Bu araştırmanın amacı, pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitimi ebeveynlerin gözünden değerlendirmek ve ebeveynlerin pandemi sürecinde öğrencilere nasıl destek olduklarını ortaya koymaktır.

Bu ana amaç doğrultusunda Covid- 19 döneminde ebeveynlerin;

- ✓ Uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri,
- ✓ MEB'in uzaktan eğitimde almış olduğu kararlar hakkındaki görüşleri
- ✓ Uzaktan eğitim uygulamalarında çocuklarının zorlandığı konular hakkındaki görüşleri,

- ✓ Uzaktan eğitim uygulamalarının çocukların okul başarısına etkisi hakkındaki görüşleri,
- ✓ Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme faaliyetleri hakkındaki görüşleri,
- ✓ Öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarındaki rolü ile ilgili görüşleri,
- ✓ Uzaktan eğitimde okul yönetiminin rolü ile ilgili görüşleri,
- ✓ Uzaktan eğitim uygulamalarında kendileri ve diğer ebeveynlerle ilgili görüşleri incelenmiştir.

Ebeveynlerin pandemi sürecinde uzaktan eğitimle ilgili görüşlerinin bilinmesi uzaktan eğitim öğretim hizmetlerinin düzenlenmesi ve uygun içeriklerin hazırlanması açısından önemlidir. Bu süreçte, ebeveynlerin rollerinin görüşlerinin incelenmesi uzaktan eğitimin verimliliğinin artırılması açısından katkı sağlayacaktır. Bu nedenle araştırmamızda, COVID-19 döneminde uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Uzaktan eğitim, eğitimin dijital ortamlarda gerçekleştiği, zaman ve mekândan bağımsız, daha çok bireysel eğitimi destekleyen, her yaşta insana kendini geliştirme imkânı sunan bir öğretim şeklidir. COVID-19 pandemisinde eğitim alanında söz sahibi olan herkesin eğitime ve öğretime olan bakış açıları değişmiştir (Bozkurt ve Sharma, 2020). Eğitimin önemli unsurlarından olan öğrenciler ve pandemi nedeniyle onlarla sürekli bir arada olan ebeveynler sürece aynı anda ve birlikte dahil olup uzaktan eğitimi birlikte yaşamışlardır. Uzaktan eğitim bu süreçte ebeveynleri çok hızlı bir şekilde sürecin içine dahil etmiştir. Bu araştırma eğitim öğretimin önemli unsurlarından olan velilere uygulanmıştır. COVID- 19 sürecindeki uzaktan eğitime dair görüşleri detaylı bir şekilde irdelenmiştir (Akgül, 2021). Uzaktan eğitimle yürütülebilecek K12 düzeyindeki derslerin niteliğinin artırılabilmesi için velilerin görüşleri doğrultusunda araştırmada sunulan öneriler önem kazanmıştır (Tuncer, 2021).

Pandemi ile hayatımıza yerleşen uzaktan eğitimde öğretmen ve yöneticiler tarafından gözden kaçabilecek unsurların ebeveynler tarafından ortaya çıkarılabileceği düşünülmüştür. Bu süreçte teknolojik açıdan eksiği olan çocuklar da uzaktan eğitim sürecinde en dezavantajlı gruplar içerisinde yer alırlar. Uzaktan eğitim uygulamasını daha önceleri kullanan ülkelerde, ebeveynlerin çocuklarına yeterli teknolojik desteği sunamadığı görülmüştür (UNESCO, 2020a). Yine bu süreçte evde çalışmak zorunda olan ebeveynler çocukların bakımlarını yeterince yerine getiremediklerini, ev ve iş dengesini iyi kuramadıklarını düşünmektedirler. Tüm bunlar ebeveynleri uzaktan eğitim sürecinde oldukça zorlamaktadır (Provenzi ve ark., 2020). Yaşanılan bu aksaklıklar karşısında ebeveynlerin görüşlerinin dikkate alınmasının önemli olacağı düşünülmüştür.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma Amasya merkezinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin velileri ile yürütülmüştür. Her ne kadar be velilerin farklı okullarda öğrenim gören başka çocukları olsa da tek bir ortaokul merkezli verilerin toplanmış olması araştırmanın sınırlılıklarından bir tanesidir. Buna ek olarak seçilen ortaokulda annelerin daha çok öğrencilerin akademik hayatlarıyla ilgilnemesi nedeniyle veri toplanan ebeveynlerin büyük kısmı kadınlardan oluşmaktadır. Bu anlamda araştırmada daha fazla erkek ebeveynlerin görüşlerine yer verilememiş olması araştırmanın bir başka sınırlılığı olarak düşünülebilir.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada, katılımcıların, yapılan görüşmede samimi ve içten bir şekilde cevap verdikleri varsayılmaktadır.

2. LİTERATÜR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Eğitim

Eğitimin birçok tanımı olması ile birlikte en genel tanımını yapacak olursak; eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istekli olarak değişim meydana getirme sürecidir (Ertürk, 2013). İnsanoğlu doğumu ile toplumun içindedir. İçinde bulunduğu topluma uygun olarak sürekli davranış değişikliği göstermektedir. Hayat tecrübesi ve zihinsel seviyesi yükseldikçe toplumla daha fazla bilgi alışverişinde bulunur. Bireyin ihtiyaçları doğar, yaşadığı toplumla alışverişi devam eder. Bu sürekli devam eden bir süreçtir. Bir örüntü şeklinde devam eden bu süreç de eğitim kavramını ortaya çıkarmıştır (Aydın, 2007).

İnsanları sosyal ortamlarda yetiştirmek, onları geliştirmek ve içinde oldukları sosyal çevreye uyumlu ve faydalı bireyler olabilmelerini sağlamak eğitimin en önemli hedeflerindendir.

Ülkemizde teknolojinin hızla gelişmesiyle eğitim de insanların toplum içerisindeki seviyelerini belirlemede önemli bir rol oynamıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra hükümetler eğitim alanında gelişmemiz için büyük çaba göstermişlerdir (Ozden, 2005). Eğitim her zaman ülkelerin önemseydiği bir değer olmuştur (Tayan, 1996).

Öğretim

Bireyin davranışlarında belli bir amaç doğrultusunda, planlı bir şekilde değişiklik meydana getirmedir. Okullarda kontrollü ve planlı olarak yapılan öğretme faaliyetlerinin tümüne öğretim denir. Slavin (2013) öğretimi, öğretmenin öğretmek istedikleri ile öğrencinin neler öğrendiği arasındaki geçiş olarak tanımlamaktadır (Slavin, 2013). Öğretim süreci içinde yapılacak etkinlikler daha önceden yapılan plana göre devam ettiği için formal eğitim içinde yer alır (Erden, 2008).

Taşpınar'a göre, öğretim, daha önceden hazırlanmış bir planla, uygulanan ve aynı zamanda değerlendirilebilen, amacı öğrenme olan ve çoğunlukla sınıfta yapılan sınırlı etkinliklerdir

(Taspınar, 2012). Özçelik (2010) ise öğretimi, öğrenme-öğretmenin planlanması, uygulanması ve denetlenmesi, diye belirtmektedir (Özçelik, 2010). Kıncal, 2006 ise öğretimi, eğitimin önceden planlanmış yer ve zamanda yine önceden belirlenmiş program doğrultusunda, belli bir gruba verilmesi olarak tanımlamaktadır (Kıncal, 2006).

Kemertaş, 1999'a göre, öğretim, belirli bir amaç için, belli bir program ve dâhilinde, bireylere ihtiyaçlarına uygun yeni bilgiler, davranışlar ve iyi alışkanlıklar kazandıran, bireyleri geliştiren, her yönüyle eğiten; öğrenme ve öğretme etkinlikleridir (Kemertaş, 1999).

Öğretim belirli bir plan ve programa bağlı olarak önceden belirlenen mekan ve zamanda gerçekleştirilir. Öğretimde, öğretmenin hangi konuyu hangi yöntem ve teknikle anlatacağı önceden bilindiği için derse hazırlanması mümkündür (Saban, 2000). Yapılan tüm bu tanımlamalara göre öğretim kavramının en önemli özelliği belirli bir plan ve programa göre belirli bir yer ve zamanda gerçekleştirilmesidir.

Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim, zaman ve mekândan bağımsız, öğrenen ve öğretene arasında gerçekleşen, öğrenenin etkinliği ve bireysel öğrenme prensibine dayalı bir uygulamadır (Karataş, 2006). İşman (2008)'a göre ise uzaktan eğitim, "farklı ortamlarda bulunan öğretmen ve öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerini çevrimiçi ortamlarda gerçekleştirdikleri" bir eğitim modelidir. Moore ve Kearsly (1996) uzaktan eğitimi; farklı metotların yapılması yanında, farklı bir ders planı yapma tekniği de olan; özel öğrenme tekniklerinin olduğu , dijital sistemlerin kullanıldığı, öğrenme öğretme faaliyetlerinin farklı ortamlarda olduğu planlı bir öğrenme olarak tanımlamışlardır (Moore ve Kearsley, 2005).

1728 yılında İsveç'te mektupla başlayan uzaktan eğitim, daha sonra telefon, radyo, TV, bilgisayar ve bilgisayara bağlı olarak internet ve ağ teknolojilerinin kullanımı sayesinde ilerleme göstermiştir (Çallı ve ark., 2002). Uzaktan eğitim sınırlılıklarından sayılan öğrenen ve öğretene aynı ortamda olmamaları durumu çevrimiçi teknolojiler sayesinde önemli ölçüde ortadan kalkmıştır (Gülüşen, 2011). Uzaktan zaman ve mekândan bağımsız isteyene, istediği yer ve zamanda, alabildiği öğrenme hızında öğrenme ortamı sağlamakta, hem akademik hem de kişisel öğrenme amacıyla kullanılabilir (Emre, 2002).

Öğrenme öğretme faaliyetlerinin farklı ortamlarda bulunan kişilerin e posta veya teknolojik araçlarla yapılan eğitim türüne uzaktan eğitim denir (İşman, 2011). Uzaktan eğitim öğrenenle öğretmenin zaman ve mekandan bağımsız olarak gerçekleştirilen eğitimidir. Teknolojinin hayatımıza girmesiyle birlikte uzaktan eğitimde gelişmeler yaşanmıştır. 1928 senesinde mektup yoluyla eğitim sistemine giren uzaktan eğitim günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle internet tabanlı olarak devam etmektedir (İşman, 2011).

Uzaktan eğitim tarafların aynı ortamda olma zorunluluğunu ortadan kaldıran, eğitimin bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarıyla gerçekleştiği bir süreçtir (Özarslan ve ark., 2007). Ülkemizde yüksek öğretimde örgün eğitimden faydalanamayan bireylerin sayısı, bazı sorumlulukları ya da sorunları sebebiyle, oldukça fazladır (Uşun, 2006). Eğitim ve öğretimden yararlanamayan bireyler eğitimden eşit ölçüde istifade etmemiş olacaklardır. Bu nedenle eğitimde fırsat eşitliği ilkesini sağlamak amacıyla teknolojiye de faydalanarak uzaktan eğitime yönelim olmuştur (Gündüz, 2013).

Tüm dünyada gerçekleşen teknolojik değişimler eğitim sisteminde de gelişimi zorunlu kılmıştır. Bireylerin çağa ayak uydurabilmeleri, kendilerini geliştirmelerine karşılık olarak eğitim kurumlarında teknolojiye bu ilerlemeyi dikkate alarak eğitim öğretimde uzaktan eğitim sistemi gündeme gelmeye başlanmıştır (Toker, 2008). Bilgi ve İletişim teknolojilerinin gelişmesi, insanlarda zaman ve mekan şartlarının eğitimdeki etkisini değiştirmiştir.

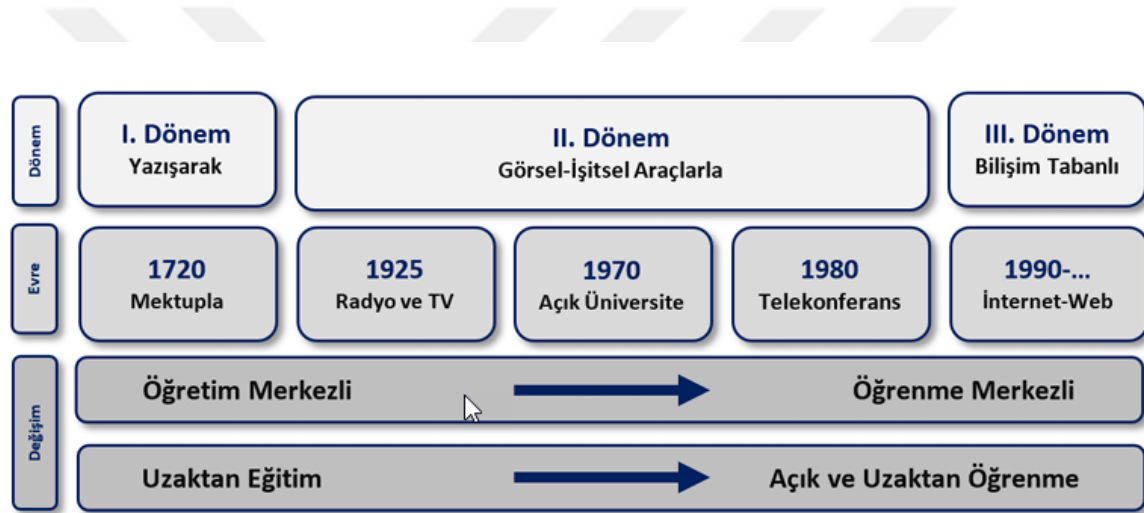
Uzaktan eğitim öğrenenle, öğretmenin farklı mekanlarda olmalarına rağmen teknolojik araçlar yardımıyla bir araya geldiği eğitim sistemidir. Aradaki mesafe ne olursa olsun eğitim amacı güden bireylerin bilgi ve iletişim teknolojilerinden herhangi birini (televizyon, bilgisayar, telefon, tablet ... gibi) kullanarak yapılan öğrenme sürecine uzaktan eğitim denir. Uzaktan eğitim faaliyetlerinde süreci bozacak her türlü etkenden uzaktan durmak sürecin kalitesi ve verimi açısından çok önemlidir (Bozkurt, 2017).

Kısacası, uzaktan eğitim örgün eğitimden farklı olarak teknolojik araç, gereçler vasıtasıyla öğrenci ve öğretmenin mekan ve zamandan bağımsız olarak, planlı, programlı ve sistematik şekilde gerçekleşen eğitim türüdür. Uzaktan eğitim faaliyetleri sayesinde

öğrenenin yaşı ve eğitim durumu ne olursa olsun her yaştan ve kültürden bireye, her türlü mekânda eğitim öğretimden yararlanabilme özgürlüğünün sunulduğu bir sistemdir (Ülkü, 2018).

Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi

Uzaktan eğitimin geçmişine bakıldığında 1700’lü yıllara kadar dayandığı saptanmıştır (Özbay, 2015). Uzaktan eğitimin geçirdiği değişimlerde o döneme ait teknolojik araçların etkin olduğu görülmüştür. Dünyada uzaktan eğitimin gelişimi Şekil 2.1’de gösterilmiştir (Bozkurt, 2017).

Şekil 2.1. Dünyada uzaktan eğitimin gelişimi (Bozkurt, 2017).

Uzaktan eğitim ilk olarak mektuplar aracılığıyla başlamıştır. Bazı belgelere göre 20.03.1728 tarihinde Boston Gazetesi’nde Steno Derslerinin, uzaktan eğitimle yapılacağı duyurulmuştur. 1833 yılında İsveç gazetesindeki bir ilanda yine mektupla eğitim öğretimin yapılacağı belirtilmiştir (Çoban, 2012). Ancak yapılan alanyazın taramalarında bu derslerin yapılıp yapılmadığıyla ilgili kesin bir bilgi bulunmamaktadır (Verduin ve Clark, 1994).

1840’da İngiltere’de Stenograf Isaac Pitman’ın mektupla verdiği steno dersleri ilk uzaktan eğitim dersleri olarak kabul edilebilir. 1700’lü yıllarda mektup ile başlayan uzaktan eğitim serüveni 1950-1980 yıllarında radyo ve televizyonla devam etmiştir. 1990’lı yıllarda bilgisayar ve internetin yaygınlaşması ile dijital teknolojilerle gerçekleştirilmiştir (Ozan, 2010).

Uzaktan eğitimin gelişim süreci ile ilgili mektup, radyo ve televizyon, telekonferans, internet gibi araçların gelişimiyle bağlı olarak farklı şekillerde sınıflandırılması mümkündür. Ancak uzaktan eğitimin ortaya çıkış süreci ile ilgili ortak görüşler vardır.

İşman (2011) uzaktan eğitim sürecini 5 farklı evrede ele almıştır (İşman, 2011).

1. Yazışma ve Mektup yoluyla öğretim
2. Telekonferans
3. Açık Üniversiteler
4. Radyo ve Televizyon yayını
5. İnternet/ Web

Moore ve Kearsley’den farklı olarak İşman, uzaktan eğitimin gelişimindeki ilk evreyi “Mektup yoluyla öğretim” olarak almıştır. Bununla birlikte uzaktan eğitimin gelişimindeki her evre Moore ve Kearsley (2012)’in de belirttiği gibi bir önceki evreyi kapsamaktadır (Moore ve Kearsley, 2011).

Dünyada ilk olarak mektupla ortaya çıkan uzaktan eğitim gelişen teknoloji sayesinde niteliklerini artırmıştır (Kırık, 2014). Çizelge 2 1’ de yazışarak yapılan uzaktan eğitim uygulamaları, Çizelge 2 2’ de ikinci Dönem görsel-işitsel araçlarla yapılan uzaktan eğitim uygulamaları ve Çizelge 2 3’te üçüncü dönem bilişsel tabanlı uzaktan eğitim uygulamaları sunulmuştur (Begimbetova, 2015; Uşun, 2006).

Çizelge 2.1. Birinci dönem yazışarak yapılan uzaktan eğitim (Begimbetova, 2015; Uşun, 2006)

Tarih	Evre	Ülke	Uygulama
1840		İngiltere	Stenograf Isaac Pitman, steno derslerine başladı.
1856		Almanya	Berlin’de uzaktan eğitim uygulanan dil okulu kuruldu
1870		ABD	Evde öğrenim programı Illinois Wesleyan Üniversitesi tarafından başlatıldı.
1882		ABD	W. R. Harper tarafından mektupla öğrenim programı geliştirildi.

1884	Almanya	Uzaktan eğitimle üniversite giriş sınavına öğrenci hazırlayan Rustinehes okulu kuruldu.
1886	ABD	Pennsylvania Üniversitesi sistemli olarak uzaktan eğitim ağı kuran üniversite oldu.
1890	Avustralya	Queensland Üniversitesinde açık öğretim uygulaması başladı.
1891	Mektup ABD	Bir gazetenin madencilere verdiği eğitim sonrasında Wisconsin Üniversitesi uzaktan eğitimin genişletilmesine karar verdi.
1898	İsveç	Hans Hermod, uzaktan eğitim lisesini kurdu.
1906	ABD	Yazışmalı eğitim veren ilköğretim okulu kuruldu.
1914	ABD	Uzaktan eğitimin yaygınlaşması için kanun çıkarıldı.
1922	Yeni Zelenda	Uzaktan eğitim okulu faaliyete başladı.
1950	Çin	“Mektupla Eğitim” ismiyle uzaktan eğitim başladı.
1963	Malezya, Japonya Hindistan	Yazışmalı eğitime tüm eğitim seviyelerinde başlandı.
1964	Zambiya	Yazışmalı eğitim kurumu faaliyete başladı.

Çizelge 2.2. İkinci dönem görsel-işitsel araçlarla yapılan uzaktan eğitim (Begimbetova, 2015; Uşun, 2006)

Tarih	Evre	Ülke	Uygulama
1919	Radyo	ABD	Eğitim amaçlı ilk radyo istasyonu kuruldu.
1921	Radyo	ABD	Kolejler eğitim hizmeti vermeye başladı.
1933	TV	ABD	Iowa Eyalet Üniversitesi eğitim amaçlı program yayınladı.
1949	Açık Üniversite	Avustralya	Uzaktan yüksek öğrenim için fakülte kuruldu
1963	TV	ABD	FCC televizyon kanalı, eğitim kurumlarının yayın yapabilmelerine yönelik olanak sağladı.
1964	Radyo/ TV	Çin	Lise sonrası eğitim için uzaktan eğitim üniversiteleri kuruldu.
1968	TV	Polonya	Gece kursu öğrencileri için dersler verildi.
1970	Açık Üniversite	ABD	Yerleşkesi olmayan bir uzaktan eğitim koleji açıldı.
1971	Açık Üniversite	İngiltere	“Açık Üniversite” kuruldu.
1980	TV	ABD	Alaska eğitim televizyonundan günlük eğitim verildi.

Çizelge 2.3. Üçüncü dönem bilişim tabanlı uzaktan eğitim (Begimbetova, 2015; Uşun, 2006)

Tarih	Evre	Ülke	Uygulama
1991		ABD	İlk web sitesi yayına girdi.
1992		ABD	Birçok üniversite bilgisayarlar vasıtasıyla öğrencilerle iletişim kurdu.
1993		ABD	Tamamen çevrimiçi eğitim veren “Jones Uluslararası Üniversitesi” kuruldu.
1994		İngiltere	Yaz okulunun uygulamasıyla öğrenciler evlerinden eğitim aldılar.
1996	İnternet-Web	ABD	Eşzamansız (Asenkron) öğrenim ağı kuruldu.
2001		Küresel çapta	Uzaktan eğitim sistemi Macromedia Breeze ve moodle.com ve kullanıma açıldı.
2002		Küresel çapta	Massachusetts Teknoloji Enstitüsü öğrencileriyle ders notları paylaştı
2008		Küresel çapta	Açık Üniversite “The Open University” Youtube yayımına başladı.
2011		Küresel çapta	Stanford Üniversitesinde halka açık çevrimiçi ders verildi.

Türkiye’de Uzaktan Eğitim

1863 yılında Osmanlı Devletinde, Darülfünun’da yapılan derslerin halka açık olarak yapılması ve herkesin eğitime katılmasına uğraşılmış, derslere katılmayanların ise geri kalmamaları adına Takvîm-i Vak’ayi gazetesinde dersler için ayrı bir köşe ayrılmıştı. Cumhuriyet’ten önce yapılan bu süreç herkesin eğitime katılmasını sağlamayı hedeflediği için ülkemizde yapılan ilk uzaktan eğitim süreci olarak kabul edilebilir (Alkan, 1987)

Türkiye’de uzaktan eğitim sürecine 1924 yılında eğitimci John Dewey’in “Report and Recommendation upon Turkish Education” (Türk Eğitimi Üzerine Öneriler ve Rapor) isimli raporunda değinilmiştir. Dewey raporda eğitimde mektupla öğretimin olabileceğine, yetişkin eğitimi ve yaşam boyu öğrenme konularına dikkat çekmiştir. Dewey bu konularla ilgili önerilerde de bulunmuştur (Bozkurt, 2017).

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin ülkemizde faaliyet göstermesi 1928 yılını bulmuştur. 1941 yılında ise ‘Ziraat Takvimi’ adlı radyo programında tarım uygulamaları konusunda eğitim verilmiştir (İşman, 1998). Uzaktan eğitim faaliyetlerinin ülkemizde aktif olarak kullanılması geç gibi görünse de mevcut durumda kavramsallaşma sürecinin etkisinin fazla olduğu söylenebilir (Akman, 2021).

Ülkemizde 1953 yılı uzaktan eğitim faaliyetleri açısından önemlidir. Uzaktan eğitimin düzenli olarak sürdürüldüğü ilk kurum FONO'dur. FONO'da öğrencilere uygulanan uzaktan eğitim sonrasında sınav yapılmış ve öğrencilerin aldıkları puanlara göre öğrencilere belge düzenlenmiştir. Radyonun icat edilmesi ve ülkemizin radyo ile tanışmasıyla birlikte bilgi verme amacıyla düzenlenen yayınlar başlamıştır. 1954 yılında, Tarım Bakanlığı ve Radyo Dairesi işbirliği ile hazırlanan "Köyün Saati" programı oldukça ilgi görmüştür (Bozkurt, 2017). 1956 yılında ise banka çalışanlarına hizmet içi eğitimi vermek amacıyla Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'nce uzaktan eğitim verilmiştir. 1961 yılında Mektup ile Öğretim Merkezi kurulmuş ve uzaktan eğitim hayata geçirilmiş, 1966 yılından itibaren yaygınlaştırılmıştır. Böylece bu sistemin örgün ve yaygın eğitimde kullanılması sağlanmıştır. 1983 yılında 2547 sayılı Yüksek Öğretim Yasası yürürlüğe girmiş ve Anadolu Üniversitesi'ne ait Açık Öğretim Fakültesi kurulmuştur. 1980 ve 1990'lı yıllarda ise MEB tarafından bir okul radyosu ve televizyonu kurulmuş ve istekli olan herkese eğitim hakkı tanınmıştır/verilmiştir. 1992 yılında açılan açık öğretim lisesi ve 1998 yılında açılan Açık İlköğretim günümüzde hala uzaktan eğitim vermektedir (Akca, 2006).

Ülkemizin bilişim teknolojileriyle tanışmasının ardından uzaktan eğitim hayatımıza yerleşmiştir. 1996 yılında Bilkent Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), bazı derslerini uzaktan eğitimle vermeye başlamıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ise Uzaktan Eğitim Merkezi (UZEM) kurmuş ve uzaktan eğitim faaliyetlerine hız kazandırmıştır. Yine aynı yıl Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitimle ders alan öğrenci sayısı bakımından Mega Üniversiteler listesinde yer almıştır. Daha sonraki yıllarda ise Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı'na ülkemizde ilk Uzaktan Eğitim Tezli, 2014 yılında da Tezsiz Yüksek Lisans programı açılmıştır.

Ülkemizde uzaktan eğitim son dönemde artan gelişmelerle devam etmekte ve artık eğitimin bir parçası haline gelmektedir. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlaması, eğitime zaman ve mekandan bağımsız ulaşma gibi imkanlarının olması nedeniyle uzaktan eğitim faaliyetlerinin kullanımı ülkemizde daha fazla yaygınlaşacaktır. Günümüzde yaşadığımız küresel koronavirüs salgını da uzaktan eğitimin gerekliliğini tüm dünyaya göstermiş bulunmaktadır.

Ülkemizde gerçekleştirilen uzaktan eğitimin aşamaları tespit edilirken bu alanda fark yaratan olaylar ve kullanılan teknolojilere göre sınıflandırılmıştır. Türkiye'deki uzaktan eğitimin gelişim aşamaları çizelge 2.4'de gösterilmiştir (Bozkurt, 2017).

Çizelge 2.4. Türkiye'de uzaktan eğitimin gelişimi (Bozkurt, 2017).

Tarih	Evre	Uygulama
1924	Kavramsal	John Dewey, Atatürk'ün isteğiyle hazırladığı raporda öğretmen yetiştirmede mektup kullanımı önerisi sundu
1939		1. Milli Eğitim Şurası'nda yaygın eğitim görüşüldü
1956	Mektup	Ankara Üniversitesi, banka personellerine eğitim verdi
1960		MEB tarafından eğitim amaçlı denemeler başladı.
1966		"Mektupla öğretim ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğü" kuruldu.
1968	Radyo/TV	Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB)'in kurulmasıyla eğitim kırsal kesimlere kadar ulaştırıldı.
1975	Mektup	Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR) kuruldu.
1982	Açık Üniversite	Açık Öğretim Fakültesi kuruldu.
1991	İnternet- Web	Fırat Üniversitesi'nde elektronik posta ile uzaktan eğitim yapıldı.
1996		ODTÜ, İTÜ, Bilkent ve Marara Üniversitelerinde uzaktan eğitim için girişimler yapıldı
1998		Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) kuruldu.
2000- 2010		Türkiye'de birçok üniversitede uzaktan eğitim merkezleri kurularak çevrimiçi-çevirimdışı derler başladı.

2020 yılında COVID-19 salgını nedeniyle acil olarak gerçekleştirilen uzaktan eğitim çalışmalarında ise MEB Eğitimde Bilişim Ağı (EBA) 24.01.2021 tarihi itibarıyla kullanılmaya başlanmış olup eğitim alanında dünyada ziyaret edilen web siteleri arasında birinci sıraya yerleşmiştir. Bunun yanı sıra TV kanalları, EBA Destek Noktaları ve EBA Canlı dersler ile yapılan uzaktan eğitim çalışmaları ile uzaktan eğitim tüm kademelerde gerçekleştirilmeye başlanmıştır (MEB, 2020a).

Uzaktan Eğitimin Yararları

Tüm eğitim sistemleri gibi uzaktan eğitim sisteminin de birçok yararlı özelliği bulunmaktadır. Örgün ve yaygın eğitimde tüm kademelerdeki bireylere zaman ve mekandan bağımsız eğitim ve öğretim imkanı sunan uzaktan eğitim sistemi eğitime katkısından dolayı önem taşımaktadır. Her öğrencinin kapasitesine ve öğrenme hızına göre materyaller sunan uzaktan eğitim sistemi eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaktadır. Uzaktan eğitim, fiziki engeli ya da sağlık problemleri olan, çalışmak zorunda olan, bazı ailevi sorumluluklarından dolayı eğitim kurumlarında bulunamayan, mekan ve zaman sınırlamasına takılmak kendini geliştirmek isteyen bireylere de eğitim hakkı sunmaktadır (Uşun, 2006).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi, geleneksel öğretim yöntemleri yerine çevrimiçi öğrenmeleri daha avantajlı hale getirmektedir. Çevrimiçi öğretim ile bilgiye istenilen yer ve zamanda ulaşmak, eğitimden herkesin faydalanmasını kolaylaştırmaktadır. Uzaktan eğitim zengin materyal desteği ve bireyleri araştırmaya sevk etmesi açısından da öğrenilen bilginin kalıcılığını artırmaktadır. Bireylerin otokontrol yapmalarına olanak sağlayan uzaktan eğitim bireylerin kendi sorumluluklarını almasına da imkan tanımaktadır. Ayrıca yetişkin eğitiminde de ulaşılabilirliği daha kolay olduğundan yaşam boyu öğrenmeyi destekler niteliktedir (Tekinarslan ve Gürer, 2018).

Kaya (2002), uzaktan eğitim yararlarını, bireylere farklı eğitim seçeneği sunma, fırsat eşitliği, kitle eğitimini kolaylaştırma, eğitim programlarında belli bir standarttı yakalama , maliyeti düşürme, eğitimin kalitesini artırma, zengin içerik sunumu, mekandan bağımsız, bireysel öğrenme, sorumluluk kazandırma, bilgiye ilk kaynaktan ulaşma, alanında uzman farklı kişilerden faydalanma, eğitimi bireysel ve özel kılma, zaman ve mekandan tasarruf etme olarak ifade etmektedir (Kaya, 2002). Uşun (2006) ise; bağımsız öğrenme, milli gelişime katkı sağlama, yaşam boyu öğrenme, esneklik ve çeşitlilik, maliyetin azalması, farklı eğitim ve öğretim ortamları, zaman ve mekandan bağımsız öğrenme ortamları, ölçme ve değerlendirmede kolaylık, fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırma, eğitime ilk kaynaktan ulaşma, standart bir eğitim programına ulaşma, zenginleşmiş eğitim programları, tüm eğitim türlerinde kullanma şeklinde sıralamaktadır (Uşun, 2006). Tekinarslan ve Gürer (2018), esneklik, bireyselleşme, maliyet, fırsat eşitliği, küreselleşme, yeni teknoloji ve

yöntemler şeklinde uzaktan eğitimin yararlarından bahsetmektedir (Tekinarslan ve Gürer, 2018) .

Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları

Yüz yüze eğitimin en önemli yönlerinden birisi öğrenci ve öğretmenin birbirleriyle temasıdır (Yang ve Cornelius, 2004). Bu olgu uzaktan eğitimde yaşanmadığı için okul ortamının kazandırdığı sosyalleşme ve psikolojik rahatlama uzaktan eğitimde eksik kalmaktadır . Bu da öğrenci de yalıtılmışlık duygusunu artırırken sosyalleşme ya da grupta çalışma becerisini geliştirememektedir . Bireysel sorumluluğunu alamayan, kendine yetemeyen, tek başına karar almakta güçlük çeken bireylerin uzaktan eğitimde pasif oldukları görülmektedir. Her işini erteleyen birey, sonradan erişebileceği dersi de erteleyerek zamanını etkin ve verimli kullanamamaktadır (Çelik ve Şeker, 2008). Odaklanma sorunu yaşayan bireylerde de ders anında dikkatini dağıtacak en küçük unsur dersten verim almasına engel olmaktadır. Derse katılan gruptaki öğrenci sayısının fazla olması ise öğrenen ve öğretmen arasındaki ilişkinin kurulmamasına neden olarak, iletişim kopukluğu yaşanmaktadır. Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde tutularak öğretmenin geniş zamanda daha detaylı planlama yapması gerekmektedir. Derse katılmayan ya da katılamayan öğrencilerin takibi ve telafisi de zorlaşmaktadır (Yekta, 2004). Ekran karşısında beden dilinin sınırlı olarak kullanılması öğrenci motivasyonunu düşürmekle kalmayıp dersin kalitesini de etkilemektedir. Gösterip yaptırma gibi tekniklerin kullanılması gereken atölye ve laboratuvar derslerinde de verim düşmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarının maliyetlerinin yüksek olması maddi durumu kısıtlı öğrencileri zorlamaktadır. Her öğrencinin dijital okur yazarlık seviyesinin aynı olmaması, alt yapı eksikleri ya da çevrimiçi araçlara bağlanma sıkıntısı eğitim hizmetinin kalitesini düşürerek verimli bir eğitim öğretim yaşanmasına engel olacaktır (Akgül, 2021).

Aydemir (2018) uzaktan eğitimin sınırlılıklarını; bireylerin sosyalleşememesi, dijital okuryazarlık seviyesi düşük öğrencilerin derse katılamaması, uygulamalı derslerde güçlük yaşanması, yüksek maliyetli donanım ihtiyacı, altyapı eksiklikleri, bağlantı sorunları, ölçme ve değerlendirmenin bilgi düzeyinde kalması, bilişim güvenliği ve etik sorunları, öğrenci motivasyonunun düşmesi, eğitim ve öğretim planlamasının daha fazla emek ve zaman gerektirmesi şeklinde sıralamaktadır (Aydemir, 2018). Tekinarslan ve Gürer (2018) ise uzaktan eğitimin sınırlılıklarını, dışa dönük olmayan öğrencilerin sosyalleşememesi,

teknik sorunlarla karşılaşan öğrenci ve öğretmenlerin motivasyonun düşmesi şeklinde açıklamaktadır (Tekinarslan ve Güner, 2018).

Uşun (2006), bilişsel alanda uzaktan eğitimi yeterli bulukten, duyuşsal ve psiko-motor alanda öğrencilerin gelişemeyeceğini belirtmektedir. Ayrıca teknik sorunların da eğitimin verimliliğini düşüreceğini de belirtmektedir (Uşun, 2006).

Kaya (2002) ise uzaktan eğitimin sınırlılıklarını şu şekilde sıralamaktadır; sosyal ilişkileri sağlamada zorluk çekme, kendi kendine öğrenmede zorluk yaşayan öğrencilere yeterince yardım edememe, bir işte çalışmak zorunda olan öğrencilerin dinlenmesine engel olma, uygulama gerektiren derslerde zorluk yaşama, beceri ve tutuma yönelik çalışmalar yapamama, teknolojik araçlara bağımlılık (Kaya, 2002).

Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitime Hızlı Geçiş

Eğitimde çevrimiçi öğrenme (e-learning) yeni bir akım olarak göze çarpmaktadır. Özellikle COVID-19 salgını pandemisinde çevrimiçi öğrenme eğitimde dünya çapında önemli bir yer edinmiştir. (Radha ve ark., 2020). COVID- 19 salgınından önce yapılan araştırmalarda ebeveynlerin çocuklarının ekrana maruz kalmaması için çaba gösterdikleri bulgusu elde edilirken pandemi ile birlikte ebeveynlerin çocuklarının teknolojik aletlerle daha fazla uğraşmasına ve dijital ortamlardan faydalanmasına yardımcı olduğu görülmüştür. Covid 19 pandemisiyle eğitim alanında teknolojiyi kullanmanın öneminin ortaya çıkmasıyla birçok aile çocuklarının dijital ortamlarda eğlencenin ötesine geçebileceğini görmüşlerdir. (Antle ve Frauenberger, 2020). Teknolojiden eğitim alanında yarar sağlanmak isteniyorsa dijitalleşmenin bize sunduğu fırsatlardan yararlanabilmek adına öğretmen ve öğrencilerin gerekli dijital becerileri kazanmalarının sağlanması gerekmektedir (Parczewska, 2020).

Acil Durum Uzaktan Eğitimi

2019 yılının Aralık ayında Çin’de meydana gelen COVID-19 salgını kısa zamanda tüm dünyaya yayılmış ve tüm dengeleri bozmuştur. Her sektör gibi eğitim sektöründe de durumlar değişmiştir. Türkiye’deki eğitim sistemi de COVID-19 salgınından nasibini almış ve eğitimin uzaktan devam etmesine sebep olmuştur. COVID-19 pandemi sürecinde

yürütülen çevrim içi dersler ile düzenli bir şekilde devam eden çevrim içi dersler birbirlerinden farklılıklar gösterecektir (Hodges ve ark., 2020).

Salgın süreci boyunca eğitime uzaktan devam edilmesine rağmen eğitim sistemindeki bu hızlı değişimin mevcut durumun yerine geçip geçmediği tartışılmaktadır. Tüm toplumu etkileyen doğal afet, salgın, savaş gibi olağan dışı durumlarda eğitim sistemi de etkilenmekte ve yöntemlerini değiştirmektedir. COVID-19 salgını sürecinde olduğu gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılarak uzaktan eğitim sistemine geçilebilmektedir. Çevrimiçi ortamlarda sunulan bu uzaktan eğitim “bir kriz anında yüz yüze eğitimin geçici olarak teknoloji ortamına aktarılması” olarak tanımlanmakta ve “acil uzaktan öğretim” (emergency remote teaching)” (Akkoyunlu ve Bardakçı, 2020) veya acil uzaktan eğitim (emergency remote education) şeklinde adlandırılmaktadır. Buradaki, İngilizce “remote” ve “distance” terimlerinin “uzaktan” kelimesinin yerine kullanılması anlam kargaşasına sebep olmaktadır. Acil uzaktan öğretimdeki “remote” terimi fiziksel uzaklığı temsil ederken, uzaktan öğretimdeki “distance” terimi fiziksel ve psikolojik uzaklığı ifade etmektedir (Bozkurt, 2020).

Uzaktan eğitim, kendine özgü bazı kuramsal bilgiler içeren ve planlı bir şekilde yürütülen bir eğitim sistemidir (Aşkin ve ark., 2020). Acil durum uzaktan eğitim ise; olağan dışı durumlarda eğitime ara verilmemesi için mevcut kaynaklar ile eğitimin yürütülmesidir (Aşkin ve ark., 2020).

Uzaktan eğitim ile acil durum uzaktan eğitimi birbirinden ayırın bazı önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bunları özetleyecek olursak (Akkoyunlu ve Bardakçı, 2020; Bozkurt, 2020).

- Acil durum uzaktan eğitim bir alternatif değil, zorunluktur.
- Acil durum uzaktan eğitiminde olağan dışı durumlarda eldeki imkanlar doğrultusunda eğitimi devam ettirme çabası vardır.
- Acil durum uzaktan eğitiminde olağan dışı durumlardaki ihtiyaca yönelik acil ve geçici olarak eğitim öğretimi sürdürmek amaçlanmaktadır.

- Acil durum uzaktan eğitiminde eğitimi planlarken karar organlarının acil sorunlara hızlı bir şekilde çözüm bulma zorunluluğu vardır.
- Acil durum uzaktan eğitiminde ölçme değerlendirme yöntemleri, karar organlarının görüşleri üzerine farklılık gösterebilir.

19. Yüzyıldan itibaren planlı ve programlı bir şekilde kullanılmaya başlanan uzaktan eğitim sistemi, COVID-19 pandemi dönemi ile birlikte, eğitim kurumlarının hazır olup olmadıklarına veya teknolojik altyapılara sahip olup olmadıklarına bakılmaksızın eğitime devam etmelerini zorunlu kılmıştır. Takdir edilir ki her kurum ya da her öğretim kademesi yaşanan durumu aynı şekilde atlatamamıştır. Tam bu noktada acil durum uzaktan eğitiminde bu açığı kapatmak için başlamıştır. Hodges ve ark. (2020), “iyi planlanmış bir çevrimiçi öğrenme, bir kriz veya felaket anında sunulan çevrimiçi öğrenmeden oldukça farklıdır” (Hodges ve ark., 2020). COVID-19 pandemi sürecinde tüm kademedeki eğitim kurumları eğitim öğretimi devam ettirebilmek için, acil durum uzaktan eğitimi iyi değerlendirmeli ve normal uzaktan eğitim süreci arasındaki farkı anlaşılmalıdır. Literatürde COVID-19 pandemi sürecine kadar yapılan çalışmalar ve elde ettikleri sonuçlar, pandemi dönemindeki uzaktan eğitim süreci ile ilgili alan çalışmalarına birebir referans olmayabilir (Afip ve ark., 2020; Huang ve ark., 2021; Resnik ve Dewaele, 2021; Sukanaya ve ark., 2021).

Öğretmenlerin ve öğrencilerin ADUE (Acil Durum Uzaktan Eğitimi) deneyimleri farklı kurumlardaki uygulamalara göre farklılık gösterebilir. Huang et al. (2021), 101 Çinli üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin asıl amaçlarının dil eğitimini almak değil, sınavları geçmek olduğunu ve öğrencilerin içsel motivasyonunun Acil Durum Öğretiminden etkilenmediğini ortaya koymuştur (Huang ve ark., 2021). Öğrenciler bu süreçte uzaktan eğitimi zorunlu olarak görebilirler, ancak öğrencilerin derslerdeki başarısının sınavlarını geçmeleriyle değerlendirileceği için başarı kriterlerinin sınıf geçme olduğu görülmüştür. Bu nedenle, öğrencilerin ADUE'deki dil eğitimlerini nasıl algıladıkları önemlidir.

Uzaktan eğitim, öğrencilere mekan ve zaman bakımından esneklik sağladığı için öz denetimlerini geliştirmeye yardımcı olur. Lengkanawati ve ark. (2021), Uzaktan Eğitimle yabancı dil öğrenimiyle ilgili yaptığı nitel görüşmeler sonucunda öğrencilerin öz

denetimlerini geliştirdiğini ve öğrencilerin COVID-19 pandemi döneminde çevrimiçi İngilizce kurslarını kullanmalarına karşı tutumlarının, pandemi zamanında ADUE'nin tek seçenek olduğunun farkında oldukları için kısmen olumlu olduğunu göstermiştir (Lengkanawati ve ark., 2021).

Price (2021), 69 yüksek öğrenim birinci sınıf öğrencisinin acil durum uzaktan eğitimdeki çevrimiçi ve çevrimdışı İngilizce derslerine yönelik tutumlarını incelemiş ve elde edilen sonuçlar öğrencilerin acil durum uzaktan eğitime yönelik öğrencilerin kısmen olumlu tutum içinde olduklarını göstermiştir (Price, 2021).

Afip ve arkadaşları ise (2020), 72 üniversite öğrencisinin acil durum uzaktan eğitiminde karşılaştıkları zorlukları araştırmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin çevrimiçi dil kullanımına yönelik olumlu bir algıya sahip oldukları görülmüştür (Afip ve ark., 2020). Diğer bir deneysel çalışmada Shahzad ve arkadaşları (2020), öğrencilerin acil durum uzaktan eğitime karşı tutumlarının olumlu olduğunu göstermiştir (Shahzad ve ark., 2020).

Resnik ve Dewaele (2021), 510 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada, sınıf ortamının daha eğlenceli olduğunu fakat sınıf ortamının sanal ortama göre daha fazla kaygı uyandırdığını ortaya koymuştur. Ayrıca, duygusal öğrencilerin sanal ortamda daha fazla keyif alarak daha özgür olduklarını göstermiştir (Resnik ve Dewaele, 2021).

COVID 19 pandemisinde yüz yüze eğitime ara verilmiş hızlı bir şekilde uzaktan eğitime geçilmesi, eğitim yönteminin, iyileştirilmesi, eksikliklerin belirlenip giderilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. COVID-19 salgını gibi olağan dışı durumlarda yüz yüze eğitime alternatif olan acil durum uzaktan eğitimi gelecekte de gündemde olabilecek yeni bir eğitim yönetimi olduğu savunulmaktadır (Keskin ve Derya, 2020).

2019 yılının Aralık ayında COVID-19 salgınından ülkemiz de tüm dünya ülkeleri gibi süreçten etkilenmiş, her sektör olduğu gibi eğitim sistemi de değişmiştir. Acil durum uzaktan eğitime geçişler tüm dünyada ve ülkemizde hayat bulmaya başlamıştır. 190'dan fazla ülkede 1,6 milyar öğrenci yüz yüze eğitime ara verip acil durum uzaktan eğitime geçmiştir. Acil durum uzaktan eğitim faaliyetleri öğretimin tüm kademelerinde devam etmiştir. COVID-19 sürecinin aniden hayatımıza girmesi öğretim faaliyetlerinde de ani kararların alınmasına sebep olmuştur. Ansızın ortaya çıkması ve hayatı zorlaştırmasıyla

eğitimin de belirsiz ve zorlu bir süreçten geçmesine neden olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından önemli kararlar alınmasına rağmen acil uzaktan eğitim faaliyetleri yüz yüze eğitimle karşılaştırılıp, verimliliği tartışılmıştır (Yamamoto ve Altun, 2020).

COVID-19 pandemisinde yüz yüze eğitime ara verilip çevrimiçi uzaktan eğitimin devam edebilmesi için, Milli Eğitim Bakanlığı TRT EBA TV ve EBA canlı ders platformu gibi faaliyetleri acil olarak başlatmıştır. Hızlı bir şekilde bu platformlardaki eğitim materyalleri sayı ve kapsam bakımından artırılmıştır. Öğretmenlere süreci yönetebilmeleri adına uzaktan hizmetiçi eğitimler verilmiştir (Sınıf öğretmenleri için bilişimle üretim eğitimi, tüm öğretmenler için EBA ile uzaktan eğitim kursu, lise kademesindeki öğretmenler için EBA akademik destek kullanım eğitimi, Intel ve Cisco gibi uluslararası yürütülen hizmetiçi eğitimler geri bildirim el kitabı, vb.). Kısıtlı imkanlara sahip öğrencilere teknik destek verilmiştir. İnternet erişimi olmayan öğrencilere EBA platformunda kullanılmak üzere ücretsiz internet imkanı sunulmuş, gerekli tedbirler kapsamında EBA destek noktaları oluşturulmuştur. Öğrenci ve velileri pandemi sürecinde psikolojik olarak desteklemek adına okul rehber öğretmenleriyle çalışmalar yürütülmüştür (MEB, 2020a).

Uzaktan Eğitimde Ebeveyn Rolü

Salgın döneminde psikolojik olarak ayakta durmak, özellikle çocukların yaşadığı travmaların üstesinden gelebilmek çevre ile olan etkileşimi ifade etmektedir (Fraser ve ark., 1999; Stewart ve ark., 1997). Yapılan araştırmalarla COVID- 19 pandemisinin psikolojik olarak kalıcı izleri olabileceği (Wang ve ark., 2020), çocuklarda travmatik tepkilere neden olabileceği (Sprang ve Silman, 2013), uzun süre evde kalma, hareketsizlik, uyku düzeninin bozulması gibi durumlara rastlanacağı (Wang ve ark., 2020) ortaya konmuştur. Pandemi sürecinde yaşanan olumsuzlukların, psikolojik sorunların, travmatik olayların ve yaşam kalitesindeki bozuklukların, en aza indirilmesi öğrencilerin ruh sağlığı açısından burayı anlamadım oldukça önemlidir (Gültekin, 2010) . Bu nedenle pandemi sırasında ebeveynlere çocukların sosyal çevreleri ile bağlantılarını korumaları için onlara telefon görüşmeleri yaptırmaları önerilmiştir.

Arslan ve arkadaşlarının (2021) yaptığı çalışmada, COVID-19 pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitime ilişkin veli görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin sorumluluk bilincinin azaldığı, sosyal medya

ilgilerinin arttığı, ebeveynlerin uzaktan eğitimde kullanılan içerikleri kullanamadıkları, teknolojiyi iyi kullanamadıkları, bağlantı sorunu yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ebeveynlerin birçoğunun uzaktan eğitim faaliyetlerini uygun bulduklarını, ödevlerin artırılmasının gerektiğini belirttikleri görülmüştür (Arslan ve ark., 2021).

COVID-19 pandemisinin çocukların öğrenmesi üzerindeki etkisi; okullar tarafından verilen destekler ve ebeveynlerin evde öğrenmeyi desteklemek için kullandıkları stratejiler araştırılmıştır. Tüm ulusun ve dünyanın dört bir yanındaki akademisyenlerin, evde öğrenmeyi kolaylaştırmak için ebeveynleri desteklemek için çok çeşitli ücretsiz çevrimiçi yollar sunarak evde öğrenmeyi desteklemek için öne çıktıkları analiz edilmiştir. Ayrıca, ebeveynler de bu zorlu zamanlarda çocuklarının eğitiminde ortaya çıkabilecek olası boşluğu doldurmak amacıyla duruma uyum sağladıklarını belirtmişlerdir (Roos ve ark., 2021). Çocuklarının başarısı açısından endişelenen velilerin en çok erişim imkanlarından kaygılandıkları belirtilmiştir (Kara, 2022).

Garbe ve arkadaşları (2020) 'nın çalışmasında, okulların kapanması sırasında ebeveynlerin deneyimlerini ve mücadelelerini araştırmayı amaçlamıştır. Araştırmada velilerin okul kapatma politikasına katıldığını ve genel olarak bazı mücadele alanlarını tanımlarken okul bölgeleri tarafından sağlanan destek seviyesinden memnun oldukları görülmektedir. Ebeveynler, sorumluluklar, öğrenci motivasyonu, erişilebilirlik ve öğrenme sonuçları arasında denge kurmakta zorluk yaşadıklarını açıklamışlardır (Garbe ve ark., 2020b). Kaya (2021)'nın bir devlet ortaokulunda öğrencilerle yaptığı bir çalışmada ebeveyn desteğinin matematik dersini öğrenmede önemli olduğu saptanmıştır.

Lee ve arkadaşları (2021)'in çalışmasında, COVID-19 ile ilgili okulların ilk kapanışları sırasında ebeveyn-çocuk ilişkilerini incelemiştir. Çoğu veli, evde eğitim için eğitim uygulamaları, sosyal medya ve okul tarafından sağlanan elektronik kaynaklar dahil olmak üzere çevrimiçi araçların kullanıldığını belirtmişlerdir. Çoğu ebeveyn, COVID-19'dan bu yana çocuklarının günlük bakımına daha fazla zaman harcadığını belirtmişlerdir. Genel olarak, çalışma sonuçları, ebeveynlerin ruh sağlığının, pandemi sırasında evde eğitim ve çocuk huzuru ile bağlantılı olduğunu göstermiştir (Lee ve ark., 2021).

Erol ve Erol (2020)'un yaptığı çalışmada ise, COVID- 19 pandemisinde ilkokul öğrencilerinin durumunu ebeveynlerinin gözünden incelenmiştir. Öğrenciler ve özellikle

ebeveynleri pandemi sürecinde kendilerini kaygılı ve korkulu hissetmişlerdir. Okulların aniden kapanmasıyla birlikte evde kalmak zorunda olan öğrenciler zaman geçirebilmek için teknolojik araçlara yönelmişlerdir. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde de öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü görülmüştür. Ebeveynler uzaktan eğitim sürecini zor yönettikleri belirlenmiştir (Erol ve Erol, 2020).

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, katılımcıları, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin dökümü ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Deseni

Araştırma COVID-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin deneyimlerine ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel yöntemlerin kullanılmasının sebebi, nitel araştırmalarda araştırmaya katılan katılımcıların görüşlerinin ve deneyimlerinin büyük önem taşımasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2017). Nitel araştırmacılar, insanların tecrübelerini nasıl yorumladıkları, kendi içinde nasıl yapılandırdıkları ve tecrübelerini nasıl yorumladıkları ile ilgilenmektedirler (Merriam ve Tisdell, 2016).

Araştırma nitel desenlerden durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Durum çalışması, nasıl ve niçin sorularını temel alarak araştırmacının kontrolü dışındaki bir olguyu veya olayı derinlemesine inceleyen bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2017). Durum çalışması, bir sistemin işleyişi ve çalışması hakkında sistemli bir şekilde bilgi toplamak amacıyla o sistemin derinlemesine incelenmesine imkan sağlayan bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010). Merriam ve arkadaşları (2013) ise durum çalışmasını sınırlı bir sistemin derinlemesine incelenip tasvir edilmesi olarak tanımlamaktadır (Merriam ve Tisdell, 2015). Creswell ve arkadaşlarına (2007) göre durum çalışması; araştırmacının zamanla sınırlandırılmış bir ya da daha fazla kaynaktan elde edilen veri toplama araçları ile derinlemesine incelendiği, durumun ve bu duruma bağlı konuların tanımlandığı nitel bir araştırma yöntemidir (Creswell ve ark., 2007).

2019 yılında ülkemizi etkisi altına alan COVID-19 pandemisi sebebiyle uzaktan eğitime geçiş yapan, ilk ve orta dereceli okullardaki öğrencilerin ebeveynlerinin üzerindeki etkilerini derinlemesine anlamak amacıyla bu çalışmada nitel araştırma yöntemi olan durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması türlerinden ise araçsal durum çalışması kullanılmıştır. Araçsal durum çalışması türünde; araştırmacı, bir konu ya da soruna

odaklanır ve konu ya da sorunu tanımlayabilmek amacıyla sınırlı bir durum seçer (Creswell ve ark., 2007). Bu çalışmadaki sınırlı durum, COVID- 19 pandemi döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecidir. Çalışma kapsamında odaklanılan konu ise, ebeveynlerin COVID- 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir (Kukul ve Mehmet, 2019)

3.2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları, 2020–2021 eğitim-öğretim yılı içerisinde Amasya ilinde öğrenim gören öğrencilerin velilerinden oluşturmaktadır. Katılımcıların, 17’si kadın 4’ü erkek olmak üzere toplam 21 ebeveynle görüşme yapılmıştır. Bu araştırma kapsamında görüşme yapılan ebeveynler belirlenirken COVID-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim alan öğrencilerin anne veya babası olma durumları dikkate alınarak çalışma grubu oluşturulmuştur. Çizelge 3.1’de araştırmanın katılımcılarına ilişkin demografik bilgilere (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleği) yer verilmiştir. Katılımcılar sosyo-ekonomik olarak orta gelirli olarak değerlendirilebilir. 17 kadın katılımcının 13’ü (%62) ev hanımıdır. Katılımcıların yaş ortalaması 38’dir. Katılımcıların 7’si ilkokul, 3’ ü ortaokul, 2’si lise, 1’i ön lisans, 6’sı lisans ve 2’si yüksek lisans mezunudur.

Çizelge 3.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Kodu	Cinsiyeti	Yaş	Öğrenim Durumu	Meslek
K-1	Kadın	37	İlkokul	Ev Hanımı
K-2	Kadın	34	Lise	Ev Hanımı
K-3	Kadın	40	İlkokul	Ev Hanımı
K-4	Kadın	30	Ortaokul	Ev Hanımı
K-5	Kadın	32	Lise	Ev Hanımı
K-6	Erkek	48	Yüksek Lisans	Memur
K-7	Kadın	34	Lisans	Ev Hanımı
K-8	Kadın	44	İlkokul	Ev Hanımı
K-9	Kadın	38	Lisans	Öğretmen
K-10	Erkek	33	Yüksek Lisans	Memur
K-11	Kadın	31	Ortaokul	Ev Hanımı

K-12	Kadın	53	Lisans	Memur
K-13	Kadın	44	Lisans	Öğretmen
K-14	Kadın	35	Ön Lisans	Ev Hanımı
K-15	Erkek	35	Lisans	Memur
K-16	Erkek	36	İlkokul	Aşçı
K-17	Kadın	40	İlkokul	Ev Hanımı
K-18	Kadın	34	Ortaokul	Ev Hanımı
K-19	Kadın	38	İlkokul	Ev Hanımı
K-20	Kadın	40	İlkokul	Ev Hanımı
K-21	Kadın	43	Lisans	Öğretmen

Çizelge 3.2’de katılımcıların çocuk bilgileri görülmektedir. Katılımcıların en az bir en çok dört çocuğu olduğu ve yaşlarının 2 ile 28 arasında değiştiği, çocukların yaş ortalamasının 12 olduğu görülmüştür. Katılımcıların çocuklarından sadece 3 (%1) öğrenci özel okulda öğrenim görmektedir. Katılımcılardan 3’ü tek çocuğa sahipken, 14’ü 2 çocuk, 3’ü 3 çocuk ve 1 tanesi 4 çocuk sahibidir. Katılımcıların çocuklarının bakımı ile ise 14’ü sadece anne; 1’i anne ve dede birlikte, 4’ü anne ve baba birlikte , 2’si anne, baba ve babaanne dönüşümlü olarak ilgilenmektedir.

Çizelge 3.2. Katılımcıların çocuk bilgileri

Katılımcı	Çocuk Sayısı	Çocukların Yaşları	Çocukların bakımı
K-1	2	14 15	Anne
K-2	2	9 14	Anne
K-3	4	10 14 18 20	Dede Anne
K-4	2	5 12	Anne
K-5	2	12 14	Anne
K-6	2	2 8	Anne+Baba
K-7	2	8	Anne

		12	
		14	
K-8	3	18	Anne
		21	
K-9	2	7	Anne+Baba
		12	
K-10	1	12	Anne
		6	
K-11	2	14	Anne
		14	
K-12	2	28	Anne
K-13	1	14	Anne
K-14	1	12	Anne
		6	
K-15	2	12	Anne+Baba
		10	
K-16	2	14	Anne
		9	
K-17	3	14	Anne+Baba
		16	
K-18	2	1	Babaanne+Anne+Baba
		14	
K-19	2	15	Anne
		19	
		9	
K-20	3	14	Babaanne + Anne + Baba
		16	
K-21	2	11	Anne
		16	

3.3. Araştırmanın Bağlamı

Ülkemizde 2019-2020 eğitim öğretim yılının 2. Döneminden itibaren tüm kademedeki okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiş, eğitim- öğretim faaliyetleri uzaktan eğitimle devam etmiştir. Öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynler daha önce karşılaşmadıkları bir durumla baş başa kalmışlardır. Bu da eğitimin tüm paydaşlarını zor duruma sokmuş, uzaktan eğitim zorunlu oluşu süreci zorlaştırmıştır (Trzeńska-Król, 2020).

Pandemi süreci boyunca eğitim öğretim, salgının durumuna göre yüz yüze ya da uzaktan eğitimle devam etmiştir. Okullar yüz yüze ara verdiğinde ilk olarak EBA ve EBA TV kullanılmaya başlanmıştır. EBA, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan, öğretmen ve öğrencilerin ders kazanımlarına ücretsiz olarak

ulaşabildikleri, birçok yardımcı kaynağı barındıran çevirim içi eğitim platformudur (Aktay ve Keskin, 2016). Pandemi sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı EBA'nın içeriğini zenginleştirmiştir. Tüm kademeler için öğretmenler tarafından oluşturulan ders videoları da EBA TV'de yayınlanmaya başlamıştır. Bunlara ek olarak tüm öğrencilerin EBA'ya erişebilmeleri için belirli düzeyde ücretsiz internet hizmeti sunulmuştur (Emin, 2020).

Kısa bir süre sonra EBA platformu üzerinde değişiklik yapılarak çevrim içi canlı dersler EBA platformu üzerinden yapılmıştır (Wikipedia, 2021). Canlı derslerin diğer kademedeki öğrencilerin dersleri de göz önüne alınarak ders saatleri ve canlı ders platformları (Zoom, Google Meeting...) esnek tutulmuştur. MEB tarafından alınan bir kararla öğrencilerin ikinci dönem notlarının birinci dönemle aynı olacağı ve her koşulda öğrencilerin bir üst sınıfa geçirileceği açıklanmıştır (Ajansı, 2020).

3.4. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırma COVID- 19 sürecinde Amasya ilinde uzaktan eğitimle öğrenim gören K12 düzeyindeki öğrencilerin anne veya babalarıyla görüşme yapılması şeklinde planlanmıştır. 17'si kadın, 4'ü erkek olmak üzere 21 katılımcıyla ortalama 15 dakikalık görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler pandemi nedeniyle Zoom aracılığıyla yapılmıştır. Zoom programının kayıt özelliği kullanılarak görüşmeler katılımcıların izniyle kayıt altına alınmıştır. Görüşmeden önce toplantı linki, kimliği ve bağlantı şifresi paylaşılmıştır. Katılımcılar ile görüşme öncesinde kısa süreli görüşmenin içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Görüşmenin ilk bölümünde katılımcılara ait demografik bilgiler sorulmuştur. Görüşmenin ikinci bölümünde 11 maddelik sorulara yer verilmiştir. Örnek sorular çizelge 3.3'te gösterilmektedir

Çizelge 3.3. Örnek görüşme soruları

Görüşme soruları	
1.	MEB'in Covid-19 sürecinde almış olduğu kararları Olumlu veya yeterli buluyor musunuz?"
a.	Evetse, neden? Ne yönden olumlu? Olumsuz/yetersiz olduğu noktalar var mı?
b.	Hayırsa, neden? Ne yönlerden olumsuz/eksik? Olumlu noktaları neler?
c.	EBA, EBA TV, Zoom gibi platformların kullanılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? (Bu sistemlere erişimde sıkıntı yaşadınız mı?)
2.	Çocuğunuzun bu süreçte zorlandığını düşünüyor musunuz?
a.	Eğer zorlandıysa sizce bunun nedenleri neler olabilir? (En çok nerede zorlandı, duygusal anlamda, sosyal anlamda, fiziksel anlamda)
b.	Eğer zorlanmadıysa sizce neden zorlanmadı? (Çocuğun ve ailenin güçlü yanları)
3.	Covid-19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocuğunuzun başarısını olumsuz etkilediğini düşünüyor musunuz?
a.	Eğer olumsuz etkisi olduğunu düşünüyorsanız, sizce nedenleri nelerdir? (8. Sınıf veya 1.Sınıf velilerinin uzaktan ve yüz yüze dersleri karşılaştırmaları istenebilir.)
4.	Bu süreçte çocuğunuzun derslerine giren öğretmenleri nasıl değerlendirirsiniz?
a.	Öğretmenlerin güçlü oldukları yönler sizce nelerdir?
b.	Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri gereken noktalar size göre nelerdir? (Ör. Dijital Yeterlikleri gibi)

Görüşme soruları hazırlandıktan sonra uzman görüşü almak için bir devlet üniversitesinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında uzman 2 Öğretim Üyesine ve 1 Dil uzmanına gönderilmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış, soruların anlaşılabilirliğini kontrol etmek için katılımcı olmayan iki ebeveyn ve bir Türkçe öğretmene okutulmuştur.

3.5.Verİ Analizi ve Nitel Verilerin Güvenirliği

Araştırma verileri, 2020-2021 eğitim ğretim yılı ikinci döneminde toplanmıştır. Katılımcılara sorular yneltilmeden önce görüşmenin içeriği hakkında bilgilendirme yapılmış ve elde edilen verilerin ne amaçla kullanılacağı açıklanmıştır. Görüşmeler Zoom aracılığıyla yapılmış ve yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Nitel araştırmalarda güvenilirlik sağlanması amacıyla katılımcılarla olan etkileşim, derinlemesine veri analizi, farklı uzmanların incelemesi, katılımcıların doğrulaması, betimleme, araştırma adımlarının detaylandırılması, notların tutulması, video ya da ses kayıtlarının alınması, iyi bir gözlem yapılması gibi koşulların sağlanması gerekmektedir (Yıldırım ve şimşek, 2017; Merriam, 2018). Bu amaç doğrultusunda yapılan görüşmelerin hepsi kayıt altına alınmıştır. Dijital ortamda metin şekline dönüştürülerek Word dosyası olarak kaydedilmiştir. Veri kaybı oluşmaması için kayıtlar tekrar dinlenmiş, metin dosyaları ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler iki bağımsız araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Daha sonra iki araştırmacının ortak kararı ile kodlar bir araya getirilerek temalar belirlenmiştir. Temaların, nitel veri analizinin temel bulgularına işaret edebilmesi için benzer kodlardan oluşması gerekmektedir (Creswell, 2019). Yapılan işlemlerin tamamı diğer veriler için aynı şekilde tekrarlanarak kod ve temalar oluşturulmuştur. Elde edilen kodlar ve temaların daha iyi anlaşılabilmesi adına tablolarla açıklanmıştır. Verilerin anlaşılabilirliğini güçlendirmek amacıyla zaman zaman katılımcılardan direk alıntılar yapılmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ise 21 veli ile yapılan görüşmelerle ilgili bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri

Katılımcılar genel olarak uzaktan eğitime geçiş döneminde bocaladıklarını ancak süreç ilerledikçe duruma uyum sağladıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların bir diğer ortak görüşü ise zaman zaman oluşan bağlantı problemleri üzerinde olmuştur. Bu dönemde çocukların ekran bağımlılıkları hakkında da olumsuz görüş belirten katılımcılar çocuklarının derslere girmeleri konusunda hep destek beklediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca pandemi sürecinde maddi olarak da olumsuz etkilenen velilerin teknik desteğe ihtiyaç duyduğu da vurgulanmıştır. Katılımcılar uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitimi karşılaştırılmaması gerektiğini mevcut koşullarda eğitimin aksamaması adına yapılan uygulamaların eksik fakat doğru olduğunu belirtmişlerdir.

4.1.1. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin MEB'in almış olduğu kararlar hakkındaki görüşleri

“MEB'in COVID-19 sürecinde almış olduğu kararları olumlu veya yeterli buluyor musunuz?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynlerin; pandemi için yeterli (f=11), yetersiz kategorisi için ise Teknolojik Yetersizlikler (f=5), Etkileşim Yetersizliği (f=2), Sınav Hazırlığı (f=2), içerikler (f=2), Yaş seviyesine uygunsuzluk (f=1), Değerlendirme Eşitsizliği (f=1), Kalabalık sınıf mevcutları (f=1) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.1'de gösterilmiştir.

Çizelge 4.1. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin MEB'in almış olduğu önemler hakkındaki görüşleri

Kategori	Tema	f
Yeterli	Eğitimin Kesintisiz Devam Ettirilmiş Olması	11
Yeterli	Teknolojik Yetersizlikler	5

Değil	Etkileşim Yetersizliği	2
	Sınav Hazırlığı	2
	İçerikler	2
	Yaş seviyesine uygunsuzluk	1
	Değerlendirme Eşitsizliği	1
	Kalabalık sınıf mevcutları	1

Velilerin MEB'in pandemi sürecinde almış olduğu önlemleri “yeterli” ve “yeterli değil” şeklinde iki kategoride değerlendirdikleri görülmektedir. MEB'in almış olduğu önlemleri yeterli bulan velilerin pandemi koşullarına göre yeterli olduğunu vurguladıkları, eğitimin kesintisiz olarak devam ediyor olmasının olumlu olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. MEB'in almış olduğu önlemleri yeterli gören katılımcılardan bazılarının ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K1: “Yani bu duruma göre buluyorum. Ya, benim için rahat olmuyor çocukların içinde tabii daha eksiklik var ama ya uzaktan eğitim olmasaydı ya tamamen bu eğitim durdurulsaydı yani bence mantıklı bir şey. En azından bir şeyler öğrenebiliyorlar katılıyorlar ellerinden geldikleri kadar.”

K1'in ifadesinden velilerin pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olmadığını ancak eğitimin devam ediyor olmasının olumlu bir durum olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. K3'ün ifadesi de bunu destekler niteliktedir.

K3: “Okul daha iyi oluyordu. Çocuklar için evde ne kadar önem versen de şey yapsın okul gibi olmuyor yani.”

Velilerin pandemi döneminde alınan uzaktan eğitim kararını yeterli bulmalarına rağmen yüz yüze eğitim kadar etkili bulmamalarında EBA TV uygulamasında yer alan içeriklerin etkisinin olduğu düşünülmektedir. K10'nun ifadeleri bu bulguya örnek olarak verilebilir.

K10: “EBA TV ile ilgili içerikler ellerinden geldiği kadar en güzel şekilde sunmaya çalışıldı ama tabii ki EBA TV'de etkileyici etkileşim olmadığı için biraz öğrencileri için sıkıcı geliyor ve bu etkileşim yetersizliği eğitimi olumsuz etkiliyor. Özellikle zoom üzerinden yapılan canlı dersler bizler için ve öğrenciler için daha iyi olduğunu

düşünüyorum. Bunun da geri dönüşümlü güzel aldık. EBA dan ziyade özellikle canlı ders olarak yürütülmesi süreci daha da güzel etkili bir hale getirdi.”

Bazı katılımcıların MEB’in almış olduğu kararı olumlu bulmalarına rağmen öğrencilerin eşit olanaklara sahip olmamasına dikkat çektikleri görülmektedir.

K13: *“Ben olumlu buluyorum. Yeterli mi yani şey çok yeterli değil. Çünkü eğitimden tüm öğrencilerimiz eşit olanaklarda yararlanamıyor. Bazı öğrencilerimiz muntazaman derslere katılırken internet sıkıntısı yaşamıyorlar ellerinin altında laptoplar, cep telefonları, bilgisayarlar oluyor fakat bazı öğrencilerimiz bu imkanlardan yoksun. O yüzden tam yürütemediğini düşünüyorum.”*

K13’ün ifadesinden bu süreçte her ne kadar alınan kararların olumlu olduğu düşünülse de bireylerin uzaktan eğitime erişimde aynı olanaklara sahip olmamaları bir dezavantaj olarak değerlendirilmiştir.

Pandemi sürecinde MEB’in almış olduğu kararları yetersiz bulan velilerin teknolojik sorunlara, etkileşim boyutunda yaşanan sorunlara, sınav hazırlık sürecine, içeriklere, yaş seviyesine uygunsuzluğa, değerlendirme eşitsizliğine ve kalabalık sınıf mevcutlarına dikkat çektikleri görülmektedir.

Katılımcıların alınan kararları yetersiz bulmalarındaki en önemli etkenin teknolojik yetersizlikler olduğu görülmektedir. Katılımcılar bu süreçte teknolojik yetersizlikleri internet ve donanım yetersizliği olarak vurgulamaktadırlar. Teknolojik yetersizliklere vurgu yapan katılımcılardan bazılarının görüşleri aşağıda yer almaktadır.

K16: *“olduğu yönler şunların bazı internet sıkıntıları yaşandığı için yeterli bir ders alım verimi olamadı görüyorum yani. ama bazen telefon, tablet sıkıntıları yaşanıyor. bu tarz şeyler yani yüz yüze eğitim biraz daha artı biraz daha verimli olduğu için bunlar yani.”*

K17: *“...uzaktan eğitimden dolayı evde pek yeterli teknolojik aletimiz olmadığı için yani verimsiz kaldık.”*

K20: *“Bağlantı sorunu yaşıyorlar.”*

Katılımcıların bazılarının pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde etkileşimin yeterli olmadığını vurguladıkları görülmektedir. Özellikle asenkron eğitim materyallerinin yüz yüze eğitime oranla etkileşim açısından zayıf kaldığını belirtmişlerdir. Bu konuya ilişkin katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

K9: “yüz yüze olmayan hiçbir şey bana verimli gelmiyor açıkçası. Yani öğrencinin gözlerinin içine bakarak iletişim kurulamadığı sürece ne zoom ne EBA TV bana çok mantıklı gelmiyor. ara ara yapılabilir ama sürekliliği olan şeyler biraz daha olumsuz etkiledi. Çocukları ya da benim çocuklarımı olumsuz etkiledi.”

K2: “çocuklar mesela yetersiz kaldığını düşünüyorum. derslere ellerinde telefonla mesela sizi dinlerken ekranı kapatıyorlar. sizi kendi seslerini kapatıyorlar. Karşıdan gelen tepki sadece cevap veriyorlar. Bazen yatak yatağın içinde girdiklerini görüyorum. Bazen yemek yerken girdiklerini görüyorum. Bence kameralar açık olsa öğretmenlerde daha çok diyalog kursalar benim için daha iyi olurdu.”

Pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile ilgili velilerin dikkat çektiği bir başka yetersizlik sınava hazırlık döneminde olan öğrencilerin sınav sürecine yeterli düzeyde hazırlanamamaları olarak belirlenmiştir. Çocukları sınav sürecinde olan velilerin bu konu hakkındaki görüşleri şu şekilde ifade edilmiştir:

K8: “8 sınıfa giden oğlum yeterli ders alamıyor bu sene son senesi sınavlara hazırlanıyor bir açılıyor bir kapatıyor anlamadım”

K12: “...bana göre milli eğitimin yetersizliği nedeniyle son sınıfta çocuğumu özel okula verdim ki Vermekle de doğru karar da olduğumu düşünüyorum. Çünkü milli eğitimin sağladı veya zoomdan yaptığı veya EBA'dan yaptığı eğitimi tam bulmuyorum.”

Katılımcıların pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere sunulan içerikleri yeterli görmedikleri de belirlenmiştir. İçeriklerin yetersizliğine ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

K12: “Yani şöyle diyeyim çocuğun EBA tv de izledimi, çok izlemedi yani hiç izlemedi desem daha da yeri olur yani eba tv de çocuğumun yorumunu da kendim de 1 2 geçen sene

yarım dönemde girdiler ebaya ondan sonra biz okul değiştirdik geçen seneki yarım dönemde bile yani 1-5-10 dakikalık eğitim diye söylendi ve artı baktığımızda da hani tekrar tekrar olayı orada da bütün Herkese aynı anda verdikleri için çocukların seviyelerine göre olmadığı için belki milli eğitim genel bir karar olarak orta bir seviyede vermeye çalıştı veya tüm çocukları aynı seviye gördüğü için yani standart belirledi. Bana göre benim çocuğuma o eba tv hiç yeterli değil çok basit.”

K4: “Şöyle bir şey söyleyebilirim. Ders canlı ders verildiği zaman EBA ve zoom üzerinden bununla TV ile konularını çakışmadığını görüyorum. Ben takip ettiğim zaman onu ben algılamıyorum. Çocuklar nasıl algılıyor onu bilmiyorum, inanın çok farklı geliyor bana. Bunu biraz tuhaf geldi yani açıkçası.”

Öğrencilerin uzaktan eğitim için küçük olduğunu düşünen bir katılımcı özellikle pandemi sürecinde öğrencilerin bilgisayar başında çok fazla vakit geçirdiklerine vurgu yapmıştır. Okuldan uzak kalan öğrencilerin okula karşı olumsuz duygular geliştireceğine vurgu yapılmıştır. Bir başka deyişle öğrenenlerin duyuşsal problemlerine vurgu yapılmıştır. Katılımcının düşünceleri aşağıda belirtilmiştir.

K9: “Uzaktan eğitim çok aşırı derecede uzatıldı, özellikle ilkokul öğrencileri için çok sıkıntılı bir süreç. Yani ilkokul 1'e giden çocuğum için okuldan soğudu diyebilirim. Okul ortamı doğru dürüst görmediler. Sürekli saatlerce bilgisayarın karşısında kalmak çocukları olumsuz etkilediği psikolojilerini olumsuz etkiledi. Okuldan öğrenmeden uzaklaştırdığını düşünüyorum. Bu kadar çok uzun bir süre uzaktan eğitimin olması bana göre bir olumsuzluktu.”

Uzaktan eğitim sürecinde değerlendirmenin öğrenciler arasında ayırt edicilik açısından yetersiz olduğu düşünülmektedir. Sınıf içerisinde akademik başarısı yüksek olan öğrenciler ile düşük öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde benzer akademik başarıyı göstermiş olmalarını uzaktan eğitim sürecindeki değerlendirmenin eksikliğine bağlamaktadır. Bu konuya ilişkin katılımcının ifadesi şu şekildedir:

K4: “...Çalışan ve çalışmayan öğrencilerin hepsi bir tutuluyor. Bazen bunlar hiç hoşuma gitmiyor. Çalışan öğrencilerin de hakkı yeniyor. Çalışmayan öğrencilere de ekstradan fazla puan veriliyor diye düşünüyorum.”

Sınıf mevcutlarının kalabalık olması bir katılımcı tarafından vurgulanmıştır. Katılımcı sadece sınıf kalabalıklığını ifade etmiş, ancak bunun olumsuz tarafını belirtmemiştir. Katılımcının sınıf kalabalıklığı ile ilgili düşünceleri aşağıdaki gibidir:

K21: “*Sınıf sayılarının kalabalık olması doğru değil.*”

4.1.2. Ebeveynlerin uzaktan eğitime geçiş sürecinde çocuklarının yaşadığı zorluklar hakkındaki görüşleri

“Çocuğunuzun bu süreçte zorlandığını düşünüyor musunuz?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler; Sosyal İlişkiler (f=12), İstek (f=5), Sorumluluk (f=2), Okuldan Uzaklaşma (f=1), Dışlanma Duygusu (f=1), Fiziksel Etkiler (f=5) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.2’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.2. Ebeveynlerin uzaktan eğitime geçiş sürecinde çocuklarının yaşadığı zorluklar hakkındaki görüşleri

Tema	Kategori	f
Sosyal Duygusal Zorlanma	Duygusal Zorlanma	23
	Sosyal İlişkilerde Zorlanma	12
	İstek	5
	Sorumluluk	2
	Okuldan Uzaklaşma	1
	Dışlanma Duygusu	1
Fiziksel Zorlanma	Fiziksel Etkiler	5

Veliler uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının çok zorlandıklarını belirtmektedirler. Çocuklarının bu süreçteki zorlanmalarını duygusal ve fiziksel olarak iki kategoride değerlendirdikleri görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde çocukların en çok duygusal anlamda zorlandıklarını vurgulayan çoğu velinin yanı sıra kilo artışı, görme bozukluğu ve yetersiz fiziksel egzersizler de dikkat çekmektedir. Çocuğunun fiziksel anlamda zorluk çektiğini düşünen bazı velilerin görüşleri aşağıdaki şekildedir.

K5: *“Büyük kızım da gözlerde falan sorun oluyor hocam. göz yanmaları falan oluyor sürekli ekrana baktığı için onun bir de son senesi sürekli sınavlara. Hani deneme olsun şeyler olsun sürekli ekran karşısında olduğu için hani gözlerde batma olmaya başladı.”*

K5 çocuğunun yaşadığı fiziksel rahatsızlıkların yanı sıra eve kapandığı için spor yapamadığını belirtmektedir.

K11: *“Fiziksel anlamda kiloluydu zaten daha da kilo aldı.”*

K11 ise pandemi döneminde kilo alan çocuğunun fiziksel anlamda zorluk çektiğine değinmiştir. K14 kızının hem kilo aldığını hem de gözlerinin çok yorulduğunu belirtmektedir. Pandemi döneminde yasaklara dikkat ettikleri için evden çıkamayıp hareketsiz kaldıklarını söylemiştir.

K17 ve K21 çocuklarının gözlerinin rahatsızlandığını belirtmiş, K21 çocuğunun sırt ağrısı çektiğini söylemiştir.

Katılımcılar pandeminin fiziksel etkilerini dile getirseler de en çok sosyal duygusal anlamda zorlandıklarını söylemişlerdir. Katılımcıların hemen hemen tamamı çocuklarının sosyal anlamda çok zorlandıklarını düşünmektedirler.

K3: *“Allah'ım en çok sosyal anlamda çok zorlandılar okula gidemedikleri için.”*

K4 ve K5 de K3'ü destekleyecek görüşlerde bulunmuş ve çocukların uzaktan eğitim sürecinde sosyal anlamda çok zorlandıklarını belirtmişlerdir. K10 ise çocukların karşısında bir öğretmen olmadığı için doğrudan bir iletişim kuramadıklarını, teneffüs saati olmadığı için de arkadaşlarıyla görüşemedikleri için sosyal anlamda sıkıntı çektiklerini düşünmektedir. K13 de bu görüşleri desteklemekte ve arkadaşlarından ayrı kalan çocuğunun sosyal anlamda çok zorluk çektiğini söylemiştir.

K19 ve K20 çocuğunun uzaktan eğitim sürecinde sosyal anlamda çok zorlandığını, K15, K18 ve K21 çocuklarının bu süreçte; evden çıkamadıkları, okula gidemedikleri ve arkadaşlarıyla görüşemedikleri için sosyal anlamda çok zorlandıklarını belirtmiştir.

Okulun sadece bilgi aktarımının gerçekleştiği bir ortam olmadığının farkına varan veliler, uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının en çok sosyal anlamda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar arkadaşlarından uzakta olan öğrencilerin öğretmenleriyle de yüz yüze iletişim kuramamalarının da büyük bir eksiklik olduğunun altını çizmişlerdir. Bu konuya değinen bazı katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

K7:” Biz çok bu süreçte çok duygusal yıpranmayı yaşadık. Mini mini bir kuş da ağladık. Kızım anaokulundan ayrıldı. Bir minicik kelebek şarkısıyla hep sarılıp hüüngür hüüngür ağlamışlığımız var. Durum bu yani. Daha ne söyleyeyim. Özledik. Arkadaşlarımızı, öğretmenlerimizi çok özledik.”

K6: “Aslında arkadaşlarını çok özlediler okul ortamında. Öğretmenleriyle yaşadığı o sevgi ortamını, saygı ortamını hissedemediler.”

K16 ve K17 çocuklarının duygusal anlamda çok zorlandığını belirtirken K9 uzaktan eğitim sürecinde çocuğunun dışlandığını düşündüğü söylemiştir.

K9:” ... duygusal anlamda da zorlandı. Bazı zamanlar internet sıkıntımız oldu derse bağlanamadım. Çocuk kendini dışlanmış gibi hissetti. Arkadaşlarım şimdi bağlandı. Onlar ders yapıyorlar. Ben niye bağlanamadım olayı? Olayları yaşadık, görüntü gitti geldi, ses gitti geldi. Bu tarz problemler yaşadık. Hareketli olan çocukların çok uzun süre bilgisayarın karşısında put gibi durmaları, öğretmenleri dinlemeleri, uzaktan ekrana bakarak bir şeyleri deftere geçirmeleri. Çok zorlu bir süreç. Birçok şeyi kaçırdılar. Öğretmenle göz teması kuramadı arkadaşlarıyla vakit geçiremedi. Yani kimi zaman kendini dışlanmış hissetti, kimi zaman derse katılmak bile istemedi.”

Katılımcıların bir kısmı da uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının derse karşı sorumluluklarının azaldığını, isteksiz olduklarını ayrıca okuldan uzaklaştıklarını belirtmişlerdir.

K1: “ ... Çünkü yüz yüze de ki gibi olmuyor. Daha okul hevesi oluyor yani daha bir heves oluyor. o zaman daha bir sorumluluk mu oluyor bilmiyorum. Yani şimdi evde oldukları için öyle bir gevşek davranma var yani.”

K2: “ yani saatini kaçırıyor derse girmek istemiyor bazen öğretmen ekstradan ders yapmak istediği zaman anne herkes derse girmede ben niye gidiyorum falan gibisinden söylüyor. Okuldan uzaklaştığını düşünüyorum ben bu dönemde.”

K12 çocuğunun uzaktan eğitim sürecinde ders esnasında kahvaltı yaptığını, arkadaşlarıyla mesajlaştığını, derse karşı ilgisinin azaldığını belirtmiştir. K8 ve K9 da K12 yi destekleyecek şekilde ifadelerde bulunmuşlardır ve çocuklarının derslere karşı ilgi ve isteklerinin azaldığını belirtmişlerdir.

4.1.3. Ebeveynlerin COVID- 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocukların başarısına etkisi hakkındaki görüşleri

“COVID-19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocuğunuzun başarısını olumsuz etkilediğini düşünüyor musunuz?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler; Olumsuz Etkiledi (f=15), Olumlu etkilendi (f=6), şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.3’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.3. Ebeveynlerin COVID- 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocukların başarısına etkisi hakkındaki görüşleri

Tema	f
Olumsuz Etkiledi	15
Olumlu Etkiledi	6

Katılımcıların çoğunluğu Covid 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocuğun başarısına etkisini olumsuz bulurken bir kısım katılımcı da çocuğunun etkilenmediğini söylemiştir. Covid 19 sürecinde MEB’in almış olduğu kararlar bazı dersleri yüz yüze, bazı dersleri uzaktan eğitimle alan-1., 5., 8. 9. ve 12. sınıf- öğrenci velileri yüz yüze eğitimde çocuklarının daha başarılı olduklarını vurgulamaktadırlar.

K8, K9, K11, K17, K18, K20, K21 çocuklarının yüz yüze eğitimde daha başarılı olduğunu belirtmiştir, K1 biri hevesiz, diğeri anlama zorluğu çeken iki çocuğunun da yüz yüze eğitimde daha başarılı olduğunu söylemiştir. K4 ise çocuğun başarısının uzaktan eğitim ile

yarı yarıya düştüğüne değinmiştir. Yüz yüze eğitimde çocuğunun daha başarılı olduğunu söyleyen velilerin düşüncelerini destekleyen diğer katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir.

K2: “... biri sınava girecek biri deneme sınavlarında mesela. Sizin gönderdiğiniz şeyler dışında test çözmiyor S... mesela. Yani daha çok ders çalışsın, daha çok test olsun istiyorum. Kitap okumasını kesinlikle durdu zaten. Yani düzen falan kesinlikle bozuldu. Geçen seneye göre daha kötü başarısız biri. Geçen sene başarıları daha yüksekti.”

K5: “Yani okul daha başarılı. Hani normalde tabi ki öbüründe karşı karşıya gelip hani göz göze gelip anlattığı şey daha iyi ama hani yine de birçok bir şey kaybetmediler. Yani benim gözlemlediğim kadarıyla onun başarılarında. Yani benim kızıma sorarsanız şey uzaktan eğitim daha iyi geliyorlar. Yüz yüze tercih ediyorum.”

K6 öğretmen ve velilerin iş birliği yaparak uzaktan eğitimin başarıya olan etkisindeki açığı kapatmaya çalıştıklarını belirtirken K10 uzaktan eğitimin başarı konusundaki etkilerinin daha sonraki öğretim kademlerinde açığa çıkacağına vurgu yapmaktadır. Uzaktan eğitimde başarının yüz yüze eğitime göre daha düşük olmasını K12 çocuktaki sorumluluk bilincine bağlarken K13 teknik sıkıntılarında etkili olduğunu belirtmiştir.

K6: “... yüz yüze eğitimle kıyaslamak anlamında şey olur. Yani öğretmen online eğitimde 30 dakikalık bir süre var. Bir öğrenciye bir ya da iki kez ancak söz hakkı verebiliyor. Vermek istediği duyguyu veremiyor. Online eğitim yüz yüze eğitime göre tabii ki kıyaslanmaz hence başarı seviyesi ama öğrenci, öğretmen ve veliler bu açığı kapatmaya çalışıyor diye düşünüyorum ben.”

K10: “Başarısız etkilediğini söyleyebilirim. Yani açıkçası bunu bir öngörüye dayalı olarak söylüyorum. Şu an öğrenciler hem kendi oğlumdan hem de diğer arkadaşlarımdan gözlemlediğim kadarıyla öğrenciler bir şeyleri öğrendiklerini düşünüyorlar ki öğreniyorlardı ama sınıf ortamı kadar etkili olduğunu bunun düşünmüyorum. Bu açıkların ileriki yıllarda bu süreç ne kadar süreceğini bilmiyorum ama belki lise hayatında eksiklerin karşılarına çıkacağını düşünüyorum. Şu an sadece bir eğitimde, hocaların aktarımı öğrencilerin de kendince ortaya koydukları bir şeyler var. Bu eksikliğin ileride önlerine çıkacağını düşünüyorum.”

K12: “Yani şöyle söyleyeyim 8. sınıf olduğu için ara ara kapanmalar oldu. Daha çok okula gidip geldi, örgün eğitim görmeye çalıştı. Yani bize ebeveynlerle anne babalarla çocuğu yönlendirme ya da çocuk kontrol altında tutarak başarıyı biraz olsun artırmaya çalıştık. Tamamen çocuğa bıraktığımız takdirde uzaktan eğitimden ki şöyle söyleyeyim: yani sorumluluğu sorumlu bilen çocuk ya da bilinçli çocuklar daha iyi. Belli bir süreden sonra onlar da sıkılıyorlar.”

K13: “yani uzaktan birinci dönem uzaktan eğitim daha çok oldu. İkinci dönem yüz yüze eğitim oldu tabii ki başarı olarak fark var. Bir öğrencinin öğretmeninin yani sınıf ortamı içerisinde ders dinleyerek öğretmenin göz kontağı kurarak notunu canlı yazarak tahtadan not alması mı daha güzel? Yoksa bilgisayarın başında sanal bir ortamda kamerasını kapatarak belki de mikrofonu kapatarak yani alması mı daha güzel. Yani ikisi arasında çok büyük farklar var. Kesinlikle başarıyı da etkiliyor. Yani yüz yüze eğitim. Ben kendi öğrencilerimden de kendi çocuğumdan da gözlemlediğim kadarıyla yüz yüze eğitimin yerini hiçbir eğitim tutamaz. Dediğim gibi yine kendini bilen öğrenciler, ailesi bilinçli olan öğrenciler tabii ki bu dönemi yani canlı dersleri zoom üzerinden olan canlı dersleri yine bir şekilde götürüyorlar. Ama bilinçli olmayan, sıkıntılı olan bağlanmada ve internet sıkıntısı yaşayan cihaz sıkıntısı yaşayan öğrencilerimiz gerçekten bu süreçte çok zorlanıyorlar. Yüz eğitim onlar için çok çok daha iyi olurdu. Çok fark var. Başarı yönünden de kesinlikle etkiliyor yani.”

Pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocuğun başarısına etkisinin olmadığını düşünen veliler uzaktan eğitimde anne desteğinin önemine vurgu yapmaktadır.

K3: “...L...’in dersi sanki daha bi ilerledi daha güzelleşti uzaktan eğitimde ama yani ben devamlı L...’in üstünde oldum dersine gir yap oğlum diyerek hiç bırakmadım arkasından.”

K7: “Açıkçası şöyle ben biraz belki farklı olabilir bilmiyorum ama ben aslında büyük kızımı, 6. sınıfa giden kızımı daha iyi ele aldım. Yani ele aldım derken avucumun içine aldım. Yani daha da kontrol edebiliyorum artık. Evet o yüzden benim de denetleme imkanım daha da kolay oldu.”

K15: “Birinci sınıfa başlayan küçük çocuğunuz için birinci sınıf malum ağırlıklı olarak yüz yüze eğitimin daha iyi olacağını daha iyi olduğunu düşünüyorduk ama yani bu süreci de

çok şükür çok olumsuz şekilde atlatmadığımızı düşünüyorum. Annemiz çok fazla destek verdiği açıkların annemizin desteği ile kapandığını düşünüyorum.”

Katılımcılar uzaktan eğitimin çocuğun başarısına etkisinin olmadığını söyleseler de yüz yüze eğitimin daha iyi olduğunu da belirtmişlerdir.

K16: “... yani derslerini pek düştüğünü yani bizim için pek şeyi yok. Yüz yüze olsaydı biraz daha belki başarı üstün olurdu ama şu anda derslerimizde bir sıkıntı olmadığı için şu an başarıları güzel, gayet iyi.”

K19: “Ya ben çok düşünmüyorum. Tamam birebir canlı, yüz yüze eğitim gibi olmasa da ama bu bi hastalık. Allah’tan gelen bişey olduğu için yani devamlı çok verim aldı yani çocuğum. Hiç kaçırmadı canlı derslerini, tekrar testlerini çözdü, tekrarını yaptı. Tabi mutlaka bir eksiklik olacak bunlar okula gidince ama yine de çok kaçırmadığımızı düşünüyorum.”

4.1.4. Ebeveynlerin Uzaktan Eğitimde Uygulanan Ölçme Değerlendirme Faaliyetleri Hakkındaki Görüşleri

“Süreçte uygulanan ölçme değerlendirme faaliyetlerini uygun buldunuz mu?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler; eğitimin kesintisiz devam ettirilmiş olması için yeterli(f=4), yeterli değil kategorisi için Sınav Olmaması (f=4), Ödev Takibi (f=4), Güvenilir değil (f=8), Yaş seviyesine uygun olmama (f=1), şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.4’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.4. Ebeveynlerin uzaktan eğitimde uygulanan ölçme ve değerlendirme hakkındaki görüşleri

Kategori	Tema	f
Yeterli	Eğitimin Kesintisiz Devam Ettirilmiş Olması	4
	Sınav Olmaması	4
Yeterli	Ödev Takibi	4
Değil	Güvenilir Olmayan Notlar	8

Katılımcılar MEB'in pandemi süreci uygulamış olduğu ölçme değerlendirme faaliyetlerini “yeterli” ve “yeterli değil” şeklinde iki kategoride değerlendirmişlerdir. Katılımcılar MEB'in yapmış olduğu ölçme değerlendirme faaliyetlerini değerlendirirken yapılan veya yapılmayan sınavları, öğretmenlerin verdikleri notları ve ödevleri baz alarak değerlendirme yapmışlardır. MEB'in pandemi sürecinde uyguladığı ölçme değerlendirme faaliyetlerini yeterli bulan bazı velilerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K2: *“Yeterli geliyor bana. Şu an öğretmenlerimize gayet ilgililer, çok sağ olsunlar emeğiniz büyük. Yani bu konuda biz İstanbul'dan geldiğimiz için yani orada sınıflar daha kalabalıktı daha şeydi. Öğretmenler bu kadar ilgilenemiyordu.”*

K18: *“Bu süreçte, şu an iyi yani. Sınavlar olsun, dersler olsun, hani canlı derslerde verdikleri ödevler. Çok güzel ilgileniyorlar. Problem yok şu an benim için.”*

Velilerin büyük bir kısmı ise pandemi döneminde uygulanan ölçme değerlendirme uygulamalarını yeterli bulmamaktadır. Pandemi döneminde gerçekleşen uzaktan eğitim sürecinde uygulanan ölçme değerlendirme sisteminin adil ve güvenilir olmadığını belirten katılımcılar, çocuklarının haksızlığa uğradıklarını düşünmektedirler. K1 bu dönemde öğretmenlerin değerlendirme de oldukça cömert davrandıklarını, bir kısım yazılı olurken diğer kısmın yazılı olmadan puan almasının adil olmadığını belirtmektedir. Yapılan ölçme değerlendirme uygulamalarının adil ve güvenilir olmadığını düşünen diğer katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

K5: *“Bence adil değil hocam. Yani şöyle hocalarımızda şöyle söylüyor hani ders notlarına göre diyor şeylere göre diyor ama mesela. Canlı derse katılan çocukla katılmayan çocuğa aynı not verildi. Ya benim çocuğum hiç aksatmadan sürekli derslere girdi. Hani hiç uykusundan hani, feragat etti, derse gitti. Diğer çocuk, sokakta sürekli oynadı ona da 100 verdi ona da 100 verdi. Bence hiç adil değil. O da takdir aldı o da takdir aldı mesela. En azından çalışan çocuğa biraz daha şey göstermesi gerekirdi hani bir şeyler daha iyi diye.”*

K7: *“İşte dıt dıt. Bu çok zor bir soru. Bizim konu komşu bizim evde gelip sınava giriyorlar. Bu süreçte açık öğretim, lise. Yani ben bir katkıda bulunmuyorum tabii ama gözlemlediğim kadarıyla tabii ölçme değerlendirme tabii ki güvenilir değil.”*

K10: “... . Öğretmenler etkili bir ölçme değerlendirme gerçekleştiremediği için doğal olarak kanaatlerini biraz daha fazla tüm öğrencilere yönelik olumlu geliştirmek zorunda kalıyorlar. Bu da başarılı öğrenci, başarısız öğrenci ayrımı ve öğrencilerin öğrendiklerinin değerlendirilmesinde ölçülmesinde biraz olumsuz kalıyor. Yetersiz geliyor.”

K13: “Eee ölçme değerlendirme o da zaten başlı başına bir sıkıntı. Çünkü verim yani tam anlamıyla veremediğiniz bir bilginin değerlendirmesini almanız, dönütünü almanız çok zor. Haksızlıklar oluyor çünkü derse katılan bir öğrenciden aldığımız dönüt ile derse katılamayan bir öğrenciden aldığımız dönüt çok farklı adaletli olmuyor. Yani adaletli olmadığı içinde ben ölçme değerlendirmenin çok sağlıklı olmadığını düşünüyorum.”

Bu süreçte çocuğunun ölçme değerlendirme konusunda haksızlığa uğradığını düşünen K14 birçok annenin dersler konusunda sorumsuz davrandığını vurgulamaktadır. K20 ise çocukların hakkının yendiğini belirtmektedir.

K14: “Hani ders etkinliğinde ders şeyinde hani cevap verme konusu yapılan ödevlerini itina ile yapıyor atıyoruz öğretmenimiz. ama hani sadece benim moralimi bozan şu aynı sınıftaki arkadaşı hiçbir derse girmeyip. hani sokakta oynayıp da onun extradan puan alması biraz benim çocuğuma biraz şey gibi. Hani saygısızlık demeyelim de haksızlık evet çünkü şöyle bir şey hocam hatta bu sene dışarıda oynayarak okulu bitirdi...”

K20: “Yüz yüze eğitimde çocuklar anlıyordu, sınavlarda başarılılardı. 8. Sınıflara sınav yapıldı sonra iptal edildi. Çocuklar bocaladı. Çoğunun hakkı yendi.”

Pandemi sürecinde uygulanan ölçme değerlendirme faaliyetlerini yetersiz bulan velilerin ölçme araçlarının güvenilir olmadığına, verilen notların adil bulmadıklarına, başarılı öğrencilerin haksızlığa uğradığına, başarılı ve başarısız öğrenciyi ayırt etmediğine dikkat çekmişlerdir.

4.1.5. Uzaktan Eğitim Sürecinde Ebeveynlerin Öğretmenler Hakkındaki Görüşleri

“Bu süreçte çocuğunuzun derslerine giren öğretmenleri nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler; olumlu yönleri katagorisi için Karşılıklı

Etkileşim (f=10), Güçlü İletişim (f=1), Mesleki Yeterlilik(f=4), Sınıf Yönetimi(f=1), BİT kullanımı(f=4) olurken, olumsuz yönleri katagorisinde Video Konferans Kullanım Yeterliliği (f=2) Sınıf Yönetimi (f=1), BİT Kullanımı(f=2), Öğrenci ile Etkileşim Eksikliği (f=1) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.5'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.5. Uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerin öğretmenler hakkındaki görüşleri

Kategori	Tema	f
Olumlu	Karşılıklı Etkileşim	10
	Güçlü İletişim	1
	Mesleki Yeterlilik	4
	Sınıf Yönetimi	1
	BİT Kullanımı	4
Olumsuz	Video Konferans Kullanım Yeterliliği	2
	Sınıf Yönetimi	1
	BİT Kullanımı	2
	Öğrenci ile Etkileşim Eksikliği	1

Katılımcılar, “Bu süreçte çocuğunuzun derslerine giren öğretmenleri nasıl değerlendirirsiniz?” sorusunu “Olumlu” ve “Olumsuz” şeklinde iki kategori altında değerlendirmişlerdir. Öğretmenleri bu süreçte olumlu olarak değerlendiren veliler, öğretmenlerin en çok ilgili olduklarını vurgulamışlardır. K2, K1’i desteklemiş ve uzaktan eğitime katılan öğrenci sayısı fazla olmadığı için öğretmenlerin ilgilenemediklerini belirtmiştir.

K1: “Yani hepsi çok ilgili. Hepsinden çok memnunum. Ben hiçbirinden bir şeyim yok, şikâyetim yok gayet hepsi nasıl desem daha böyle istekli, yani hepsi iyi.”

K2: “Yeterli geliyor bana. Şu an öğretmenlerimize gayet ilgililer, çok sağ olsunlar emeğiniz büyük. Yani bu konuda biz İstanbul’dan geldiğimiz için yani orda sınıflar daha kalabalıktı daha şeydi. Öğretmenler bu kadar ilgilenemiyordu.”

K15 öğretmenin tatil günü dahi ders işlediğini söylerken, K11 öğretmenlerin tüm sorulara cevap verdiklerini belirtmiştir. K18 de onu destekler niteliktedir.

K15: “Yani öğretmenlerimiz gayet ilgiliydi gerçekten. Hatta iki gün önce yaşadık Arife günü bile öğretmenimiz zorunlu olmamasına rağmen derslerin devamlılığı öğrencilerin yararlanabilmesi için ders yaptı. Bizim bu da çok hoşumuza gitti. Öğretmenlerimiz gayet iyiydi.”

K11: “Öğretmenlerimiz şu konuda çok iyiydi. Canlı derslerde hiç aralıksız, çocuklarımıza şey yapmadan hani cevap verebiliyorlar”

K18: “Öğretmenler çok iyi. Ben çok beğeniyorum. Mesela, oğlum test çözüyor, soru soruyor hemen cevap veriyorlar. Yani karşılığını alıyor. Çok net bir şekilde soruları anlatıyorlar. Çok memnunum yani ben öğretmenlerden.”

K4 öğretmenlerin ilgili olduklarına değinirken güzel iletişim kurduklarına dikkat çekmiştir.

K4: “Öğretmenlerimizin çoğu çok çok iyi özel öğretmen gibi diyebilirim. Gerçek anlamda derslerini ben bakıyorum. Kızımın arada girip bakıyorum güzel iletişim kuruyorlar. Bazı öğretmenlerimizi söylüyorum ben bazı öğretmenlerimiz hatta arıyorlar. Diyolar ki neden kızımız iletişime geçmedi? Bu öğretmenler hakkında çok çok teşekkür ediyorum...”

K17 ve K20 öğretmenlerin uzaktan eğitimde çocuklarının derslerine giren öğretmenlerin duruma hâkim olduklarını söylemişlerdir.

K17: “evet duruma hakimdiler. Genelde ilkokula giden öğrencinin hep başındayım. Sürekli gayet derslerine çok hakimler derslerinin gayet güzel anlatıyorlar. Yani biz memnunduk.”

K20: “Hepsi derslere hakimdi. Teknolojiyi güzel kullandılar. İlkokula giden çocuğumun derste hep başındaydım. Çok güzel anlattılar.”

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde donanımlı olduğunu gösteren diğer veli görüşleri de aşağıdaki gibidir.

K6: “Ya açıkçası öğretmenler başarılı bence. Herkes bu pandemi sürecinde taşın altına elini koymak istedi aslında kayıp oluşmaması için. Bence bu ortamda ilk kez böyle çok ani

bir şekilde geçti. Online eğitime geçiş sürecinde öğretmenler de birlikte bu değişimi yaşadı biliyorsunuz. Başarıtlılar diye düşünüyorum. Yani bundan sonra üstüne koyarak gidecekler gibi geliyor.”

K13: “Derslerine giren öğretmenleri ben yani zaten genç öğretmenler hani şey değil ben donanımlı buluyorum. Bence gayet güzel. ellerinden geldiği kadar bilgiyi vermeye çalıştılar.”

K14: “... ailelerinden zaman ayırıyorlar çocuklarına zaman ayırıyorlar bizim çocuklarımız için mücadele ediyorlar.”

K15: “Yani kısa sürede çok iyi uyum sağladılar çoğu kuruma göre ben başarılı olduklarını düşünüyorum.”

Öğretmenlerin teknoloji kullanımını eleştiren katılımcılar sosyal branş dersi öğretmenlerine de bu dönemde çok ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler hakkında olumsuz veli görüşleri çok olmamakla birlikte olumsuz sayılabilecek bazı görüşler aşağıdaki gibidir.

K11: “.... Hocada çok sıkıntı yaşıyordu. Bir de sürekli mikrofonu bozulan bir öğretmenimiz vardı. hocam gitti. Zorlandıkları oluyor. Mikrofonum bozuldu diyip çıkıp gidenler oluyordu. Yani dersin bir kısmı boşa gidebiliyordu bazılarında.”

K19: “Bazen hele de 8. Sınıfta çok sorun oldu. Öğretmenlerimiz açamadı, ilk olduğu için mi artık. İlk zaman böyle canlı derslere geç girdiler. O zaman problem yaşamıştık. Şimdi sanki daha oturdu.”

K21: “Ekranı kullanmaları konusunda kendilerini geliştirebilirlerdi.”

K7: “Sadece beden eğitimi dersinde çocuklar enerji atmaları gerektiği günlerde, aylarda beden eğitimi yapılmadı. Hatta onu Müdür Bey'e söyledim dedim ben açıkçası. En çok bu dönemde ihtiyacımız vardı resmi öğretmenimize, müzik öğretmenimize. Çocuklar deşarj olsun, kafaları dağılsın diye. Hem enerji atsın diye. O açıdan biraz yoksunluk hissettik.”

4.1.6. Ebeveynlerin uzaktan eğitimde okul yönetimi hakkındaki görüşleri

“Okul yönetiminin süreçteki rolünü nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler; olumlu yönleri kategorisi için Ulaşılabilirlik (f=13), Gayretli (f=4), Sınıf Rehber Öğretmeni (f=3), Bilgilendirme (f=1), İlgili (f=2), olumsuz yönleri kategorisinde İletişim Problemi (f=1) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, Çizelge 4.6’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.6. Ebeveynlerin uzaktan eğitimde okul yönetimi hakkındaki görüşleri

Kategori	Tema	f
Olumlu	Ulaşılabilirlik	13
	Gayretli	4
	Sınıf Rehber Öğretmeni	3
	Bilgilendirme	1
	İlgili	2
Olumsuz	İletişim Problemi	1

COVID- 19 salgın döneminde okul yönetiminin uzaktan eğitimdeki rolünü katılımcılar değerlendirirken yalnızca 1 kişinin olumsuz değerlendirme yaptığı görülmektedir. Diğer katılımcılar ise genellikle ulaşılabilir ve gayretli olarak değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar genellikle sınıf rehber öğretmenlerinin olaya dahil olup yönetsel konular da onların yardımcı olduklarını dile getirmişlerdir. Salgın sürecinde gerçekleşen uzaktan eğitimde velilerin okul yönetimi ile çok fazla iletişim kurma durumlarının gerekmediğini ancak her türlü soru ya da sorunda ilgili davranışları katılımcılar tarafından belirtildi. Katılımcılardan K5 okul yönetiminin yüz yüze eğitim sırasında iyi olduğunu ancak uzaktan eğitim sürecinde iletişim kuramadıklarına değinmiştir.

K5: “vallahi hocam yüz yüze eğitimdeyken iyiydi seydi hani geçiyorduk az çok. toplantılar falan olurdu da işte bu pandemiden dolayı çok sık görüşmeler olmuyor. Müdür bey Hani birkaç ayda bir toplantının genel bir toplantı yapıyordu ama durumları anlatıyor ama şu dönemde pek bir toplantı görüşme olmuyor öyle”

Okul yönetiminin uzaktan eğitim sürecinde ulaşılabilir olduğunu düşünen velilerin bazılarının görüşleri ise aşağıdaki gibidir.

K1: *“Evet istediğim zaman ulaşabildim bir sıkıntımız bir sorunumuz olduğu zaman ulaşabildim.”*

K4: *“ evet istediğim zaman telefonla ya da yüze gittiğim zaman da görüşebildim.”*

K9: *“ Evet, iletişime geçmek istediğim her an iletişime geçtim ama birçok konuda katı davranıyorlar.”*

K15: *“... pandemi sürecinde de okul yönetiminin aktif olarak belki planlama konusunda başarılı olduklarını söyleyebilirim. Her zaman iletişimimiz açıktı. Sağ olsunlar hiç bir şekilde ulaşamaz gibi bir durum yaşamadık. O yüzden başarılı olduğunu düşünüyorum.”*

K20: *“Her aradığımda ulaşabildim. Okul temizdi. Bu dönemde tedbirleri güzel aldılar. Çocuğum da memnundu.”*

Okul yönetimi hakkında olumlu düşünen ancak bazı durumlarda daha iyi olabileceğini düşünen veli görüşleri ise aşağıdaki gibidir.

K2: *“-onlarda ellerinden geleni yaptığını düşünüyorum. hiçbir sıkıntı göremedim ordada.” bir toplantı görüşme olmuyor öyle”*

K6: *“Okul yönetimi de bir anlamda Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeler doğrultusunda hareket etti, etmek zorunda kaldı. Çünkü pandemi farklı bir süreç, farklı bir yani salgın türü. Kimse sorumluluk almak istemedi o anlamda. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve bilim kurulunun verdiği kararları aynen uygulamak ve uygulayarak salgını bertaraf etmenin ya da salgından korunmanın önünü açtılar diye düşünüyorum.”*

K7: *“Yani negatif hiçbir şey yaşamadık biraz bilmiyorum polyannacılık mı? Ama biz yani Müdür beyi de bu konuda özverili gördüm. Yanımızda oldu her zaman. Her aradığımızda ulaştık. Hem öğretmenlerimize ulaştık hem rehberlik öğretmenine ulaştık hem de müdür*

beye ulaştık. Her aradığımızda bu sıkıntı var ya da şu durum var. Yani her aradığımızda onlara ulaşabildik, bize yardımcı oldular.”

K8: “Bu süreçlerle ile alakalı olduğu zamanla ilgileniyordu ama yani sıkı bir yönetim yok okulda şu an pandemiden dolayı bildiğim kadarıyla.”

4.1.7. Ebeveynlerin çocuklarının uzaktan eğitime erişimleri hakkındaki görüşleri

“Çocuğunuz uzaktan eğitime nasıl erişti?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler, internet bağlantısı kategorisi için Wi-Fi (f=14), Mobil (f=7), Canlı derslere katıldığı cihaz kategorisi için Telefon (f=14), Tablet (f=1), Bilgisayar (f=9), Kendine ait odası sorusuna Var (f=15), yok (f=6), Nasıl bir destek istersiniz kategorisinde ise Cihaz desteği (f=12), İnternet desteği (f=2), Destek ihtiyacı olmayan (f=7) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.7’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.7. Ebeveynlerin çocuklarının uzaktan eğitime nasıl eriştikleri hakkındaki görüşleri.

Kategori	Tema	f
Bağlantı Türü	Wifi	14
	Mobil	7
Kullanılan Cihaz	Telefon	14
	Tablet	1
	Bilgisayar	9
Çalışma Odası	Var	15
	Yok	6
Donanım Desteği	Cihaz desteği	12
	İnternet desteği	2
	Destek ihtiyacı olmayan	7

Katılımcıların çoğunun evinde Wi-Fi bağlantısının olduğunu belirtmiştir. Mobil verinin yetersiz geldiği durumda akrabasına giden veliler de bulunmaktadır. Maddi imkansızlıklar sebebiyle köyüne gitmek isteyen veliler ise internet bağlantısı olmaması sebebiyle gidememişlerdir. Çoğu katılımcının evleri uzaktan eğitim dersleri için uygun olarak

görülmektedir. Katılımcılarının büyük çoğunluğunun çocuklarının ayrı odası vardır. Evde bilgisayarı olan katılımcıların sayısı düşüktür. Katılımcıların çoğunluğu çocuğu uzaktan eğitim derslerine katılabilmesi için kendi telefonunu vermektedir. Dersleri aynı saate denk gelen kardeşlerde ise diğer ebeveynin telefonunu kullanma durumu söz konusudur. Bir katılımcının üç çocuğu da aynı anda derse katılmak zorunda olduğunda en büyük çocuk derse katılmayıp fedakârlık yapmak zorunda kalmıştır. Katılımcıların çok büyük bir çoğunluğu MEB'den cihaz ya da bağlantı desteği beklemektedir.

4.1.8. Ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarına verdikleri destek hakkındaki görüşleri

“Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocuklarınıza nasıl destek oldunuz?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler, Anne kategorisi için Kontrol (f=5), Takip (f=6), Planlama (f=2), Psikolojik Destek (f=6), Teknik Destek (f=2), Teknolojik Destek (f=2), Uygun ortamın sağlanması (f=1), Disiplin (f=1) ve Özel Ders (f=3), Baba kategorisinde ise Destek olmak (f=8), Kısmen destek oldu (f=4), Maddi Destek (f=3), Gayretli (f=1), Daha çok ilgilendi (f=2), Sosyal ve Psikolojik Destek (f=1), Ders Tekrarı (f=1) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.8’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.8. Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocuklarına Verdikleri Destek Hakkındaki Görüşleri.

Kategori	Tema	f
Anne	Kontrol	5
	Takip	6
	Planlama	2
	Psikolojik Destek	6
	Teknolojik Destek	2
	Uygun ortamın sağlanması	1
	Disiplin	1
	Özel Ders	3
Baba	destek olmadı	8
	Kısmen destek oldu	4
	Maddi Destek	3

Gayretli	1
Daha çok İlgilendi	2
Sosyal ve Psikolojik dEstek	1
Ders Tekrarı	1
Psikolojik Destek	2

Katılımcılar “*Siz bu süreçte çocuğunuzun daha iyi bir eğitim süreci geçirebilmesi için nasıl destek oldunuz?*” sorusuna cevap verirken hem kendilerini hem de diğer ebeveyni eleştirme fırsatı bulmuştur. Katılımcılar en çok psikolojik olarak destek olduklarını belirtmişlerdir. Kendi telefonlarını çocuklarına vererek teknolojik destekte de bulunan veliler birden fazla çocuğunun aynı anda eğitim görmesi esnasında çok zorlandıklarını da belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük çoğunluğu çocuklarını sürekli kontrol altında tuttuklarını söylemişlerdir. Evde disiplini de sağlayabilmek adına çocuklarını sık sık takip eden veliler onlara uygun ortamı sağlamak için çok çaba gösterdiklerini vurgulamışlardır.

Çocuklarının ders saatlerini ve derslerini takip altında tutarak onlara destek olmaya çalışan katılımcılardan bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

K3: “... devamlı derslerini hatırlattım öğretmenlerden gelen derslere devamlı o çocuklara söyledim yavrum dersinize girin ihmal etmeyin, son şeyiniz döneminiz diye ısrarladım.”

K10: “Özellikle derslerin tekrarı konusunda ve oğlumun bu uzaktan eğitim de malumunuz. Öğretmenlerin disiplininden biraz öğrenciler uzak kalıyor. Bu konuda eşim devreye girdi. Özellikle derslerin takibinde ve özellikle ödevlerin yapımı konusunda sıkı bir disiplin uyguladığını söyleyebilirim.”

Çocuklarının ödevlerini ve derse girip girmediklerini kontrol eden katılımcıların görüşleri ise aşağıdaki gibidir.

K5: “Hocam sürekli işte ilgileniyoruz hani gruplara hocalarımız hani ödevlerini atıyor şeylerini atıyor. O zaman tam takip edin sürekli saatini kaçırmayın diyorum. Sabahları olsun. akşamları olsun sürekli gözetim altındayız. Gözümüz üstlerinde hani kitaplarınızı

okuyun testlerini çözün, biz de sürekli evde olduğumuz için zaten onlar da gözetim altındalar sürekli.”

K9: “dersimin olmadığı zamanlarda takip etme ihtiyacı duydum çocukları. Çünkü onlar kendi odalarında kapıları kapatıyorlar, ses gitmesin diye ama orda derse mi giriyor, oyun mu oynuyor, başka şeyle mi meşgul oluyor. Böyle sık sık geriden takip etme ihtiyacı duydum...”

Pandemi sürecinde çok yıprandıklarını belirten K7 psikolojik destekle açığı kapmaya çalıştığını söylerken K21psikoljik olarak çocuklarını rahatlatmaya çalıştıklarını dile getirmiştir.

K7: “Kendimi heba ettim. Bu pandemi beni çok yıprattı. Çocukların ders saatleri, her şeyi ona ayarladık her şeyimizi. Aman çünkü yani sizler yanında yoksunuz. Hani şimdiki eskisiyle tabii ki bir olamaz. Bu arayı ben kapatmaya çalışıyorum. İşte bak öğretmenlerin seni ne kadar çok seviyor, bak sana ne güzel mesajlar atıyorlar. Emojileirn bile bizim için çok anlamı var şu süreçte.”

K21: “Her türlü teknolojik imkanı sağladım. Psikolojik olarak onları rahatlatmaya çalıştık. Bir dediklerini iki etmedik. Babası benden daha çok ilgilendi. Ben boş zamanlarımı ev işlerine ayırdığım için çok fazla dersleriyle ilgilenemedim.”

K2 sınava girecek çocuğuna özel ders aldırarak isteyip, maddi sıkıntıları yüzünden ders aldıraramamış, K4 ise COVID-19 salgını sebebiyle özel ders aldıramadığını söylemiştir. K13 ise takviye amacıyla çocuğuna özel ders aldırarak destek olmuştur.

K2: “Ben özel ders aldırayım dedim ama bu şeyde yani matematik olsun. hani sınavda göreceği konuları açısından şey yapayım dedim. Pandemiden dolayı bir yardımcı bulamadım. Yani şey yapamadım. Ayarlayamadım ben hani sıkıp da bir yerlerden şeyi yapmak istedim. Çocuğumun ders alması için ben dershaneler biliyorsunuz bir kapandı, bir açıldı yapmadılar, onda da yine uzaktan eğitim olacaktı. O yüzden maddi durum da biraz sıkıntılıydı aldıramadım.”

K4: *“Ayriyetten de öğretmen özel öğretmen tutmak istiyorum pandemiden dolayı tamamen yapamıyorum bunu yoksa virüs olmasa kovid olmasa ek olarak da bir öğretmen tutmayı da düşünüyorum.”*

K13: *“ben ders olarak şöyle mesela bazı derslerden özel ders almasını uygun gördüm çünkü deneme sınavlarındaki sonuçlara ve kendisinin demesine göre özel dersi takviye ettik...”*

Katılımcıların büyük çoğunluğu pandemi sürecinde iş yoğunluğu ya da özel sebeplerle babaların çocuklarına destek olmadıklarını belirtirmişlerdir. ;Babanın destek olmadığını belirten katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

K3: *“Babası fazla destek olmadı. Biz babasının evliyiz ama ayırız.”*

K4: *“Hocam Babamız eğitim konusunda pek başarılı biri değil genelde anne olarak ben ilgileniyorum.”*

K11: *“Eşimin çok yoğun bir iş temposu var. Eşim geldiği zaman çocuklarla bir vakit yani 1 saat, 1,5 saat gibi onlarla vakit geçirme gibi bir zamanı var. Derslerde asla bir katkısı olmadı hocam.”*

K12: *“ kesinlikle hayır. Bizim Türk toplumumuzun bir nasıl diyeyim anne. Her şey annenin sırtında....”*

K14: *“maalesef ? Çünkü onun hiç bir şeyden haberi yok.”*

Babanın destek olduğunu söyleyen katılımcılar ise yapılan desteğin en çok maddi destek ya da psikolojik destek olduğunu vurgulamışlardır.

K2: *“internet faturasını ödeyerek destek oldu diyebiliriz”*

K7: *“ Babamız yani. Babamız da bizi sosyal alanda işte saz çalar sağ olsun. Ney çalar, türkü söyler. Bisikletlerimiz var işte. Letgo’den hepimize çok güzel bisikletler aldık.3 tane*

aldık. Hepimize tamamladık bu süreçte. Bisiklet biniyoruz işte. Sağ olsun bize sponsor oluyor babamız her anlamda.”

K13: “Ben ilgilendiğim için babası da ona psikolojik olarak işte derslerinde başarı sağladığı zaman seni çok daha iyi bir yaşamın beklediğini, hayatın beklediğine, ona uygun bir dil ile yaşının gerektirdiği şekilde anlatmaya çalıştı.”

Katılımcılardan K6 ve K10 baba olarak dersler konusunda destek olduklarını savunurken, K18 sadece kendisi işte olduğu zaman eşinin destek olduğunu söylemiştir.

K6: “ Bölüştük bazı dersleri. Sayısal dersleri ben aldım. Sözel dersleri annesi aldı. O şekilde paylaştık. Dediğim gibi 2 yaşında diğer çocuğumuz da olduğu için birimiz büyük kızla ilgilenirken diğerimiz küçük kızla ilgilenmek zorunda kalıyor. Böylece bölüştük sayısal ve sözel dersler olarak. O şekilde dediğim gibi sözel derslerin ödev kontrollerini annesi yapıyor ve uygulamalarını annesi takip ediyor.”

K10: “...yardımcı kaynaklardan ilave destek olmaya çalıştık. Öğretmenlerinin anlattığı dışında kalan bir şey var mı yok mu bunu gözlemlemeye çalıştık. Bu şekilde destek olduğumuzu söyleyebilirim.”

K18: “ Evet arada oldu. Ben işte olduğum zamanlarda ders saati gelince uyardı. Uyuyakalıyordu bazen. Kaldırıyor. Ders saati yaklaşınca kaldırıyor uykudan. O yönlerde destek oldu yani. Hala da oluyor.”

4.1.9. Ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarına daha iyi nasıl destek verebilecekleri hakkındaki görüşleri

“Çocuğunuza bu süreçte nasıl daha iyi destek olabilirdiniz?” sorusuna araştırmaya katılan ebeveynler; yeterli kategorisi için ilgili (f=), Destek (f=2), İyi iletişim (f=1), Yetersiz kategorisinde ise maddi (f=7), Teknolojik (f=4), Takip (f=5), Zaman (f=5), Psikolojik (f=7) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşlerin dağılımı, çizelge 4.9’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.9. Ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarına daha iyi nasıl destek verebilecekleri hakkındaki görüşleri

Kategori	Tema	f
Yeterli	İlgili	3
	Destek	1
	İyi iletişim	1
Yetersiz	Maddi	7
	Teknolojik	4
	Takip	5
	Zaman	5
	Piskolojik	7

Katılımcılara “Çocuğunuza bu süreçte daha iyi nasıl destek olurdunuz?” sorusu yöneltildiğinde ise, katılımcıların büyük çoğunluğu maddi olarak daha fazla destek olmak istediklerini belirtmişlerdir. Bazı veliler kendilerini yeterli bulurken bazıları ise dersler konusunda yardımcı olamadıklarını düşünmektedirler. Katılımcıların bir kısmı da çocuğunu daha sıkı takip etse daha iyi olacağını düşünmektedir.

4.1.10. Ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde MEB’e, öğretmenlere ve diğer ebeveynlere önerileri

Ebeveynlere “Tüm süreci değerlendirdiğinizde MEB’e, öğretmenlere, diğer ebeveynlere ne gibi önerileriniz olurdu?” sorusu yöneltildiğinde, katılımcıların Milli Eğitim Bakanlığını, Öğretmenleri ve Velileri ayrı ayrı değerlendirdikleri görülmektedir. Katılımcılardan K1, K3, K7 ve K18 tamamı hakkında olumlu düşünürken, K2 ailelerin sabırlı olmaları gerektiğini, K5 çocuklara eskiden telefon almalarını yasaklarken şimdi telefondan derse girmeleri için zorladıklarını söylemiştir. Katılımcılar diğer velileri değerlendirirken hem özeleştirici yapmış hem de diğer velilerin çocuklarına mutlaka destek olmaları gerektiğinin üzerinde durmuşlardır.

Katılımcıların ebeveynlere önerileri aşağıdaki gibidir:

K4: " ...çocuklarına çok güzel bir şekilde destek çıkmalarını öneriyorum. Çünkü bazı ebeveynler var. Hiçbir şekilde çocuklarına yardım ve destek olmuyorlar. Bu süreç içinde çok zor bir durum. Zaten çocuklarına direk odaya kapatıp gidiyorlar. O çocuk zaten telefonu eline alıyor, kapatıyor. Telefon sever ya da başka bir şey ise youtube'a giriyor. başka bir yere giriyor. Hiçbir şekilde dersle ilgilenmiyor. Çocuğun yanında durup ders ini kontrol ediyor mu derse katılımını sağlıyor mu? Bunu bu şekilde bakmalarını öneriyorum."

K6: "Biz veliler olarak da gerçekten desteklerimiz gerekiyor. Online eğitim süreci biraz oturması gereken bir süreç, zaman. Bütün herkesin kabul edip eksik yönlerini tamamlaması gereken bir süreç. Bizim de veliler olarak bütün dersleri bütün olarak ele alıp tekrarlarını yaptırmamız lazım. Çocuklarımıza daha fazla zaman ayırmanız lazım diye düşünüyorum."

K8: "Hocam onlarda biraz çocuklarına yardım edecek, gayret gösterecekler. Gördüğümüz kadarıyla derse girmeyen ben şimdi çocuğun derse girince kendim de bulunuyor, dinliyorum. Girmeyen çocuk çok oldu. 25 çocuksa 10 çocuğu, 18 çocuk derse katıldı. Yani bu anne baba olarak bu çocukların peşinde olmaları gerekiyor."

K11: "Velilere de daha dikkatli olup, hani derse girip bazen çocuklarımız takip ettiğim diğer çocuklarda görebildim. Canlı derse giriyormuş gibi yapıp, kafası hani mikrofon ve görüntü kapalı, çocuğumuz dinlemiyor. Direkt açık ama dersteymiş gibi görünüyor. O an derste değil aslında. Onu daha iyi takip etmek gerekiyor."

K15: "... Ailelere de bu şekilde çocuklarının yani odasının kapısını kapatarak değil de bizzat birlikte derslere girmelerini tavsiye ederim."

K17: "ya çocuklarına daha çok destek olmalarını. Hani pandemi süresinde çocuklarına da zaman ayırmalarını daha çok destek olmalarını isterdim. Eğitimlerinde olsun her konuda yani anne babanın şu süreçte çocuklarına daha çok destek olmalarını isterdim."

K19: "Kesinlikle çocuklarının arkasında dursunlar. Yani çocuğun bir işi yok dersten başka. Çocuktan mı geçiyor artık. Ben bilemiyorum. Ön yargılı da olmak istemem ama gerçekten anne baba da çok iş var. Yani çocuğu şey yapmaları gerekiyor. Nasıl anlatayım?

Böyle yani teşvik etmeleri gerekiyor. Çocuk kendiliğinden hiçbir şey olmaz ki. Ben internet oynarsam çocuk da internet oynayacak. Ben televizyona bakıyorum çocuk da hemen yanıma gelip televizyona bakıyor. Etkileniyor. Hadi çocuğum, hadi şöyle, hadi böyle. Yani elimizden geldiği kadar ilgilenmek zorundayız. Başka çare yok.”

K21: *“Veliler çocuklarına ders ortamı yaratmalılar.”*

Öğretmenleri olumsuz eleştirmeyen katılımcılar temel ders öğretmenlerinin derslerden sonra etüt yapmaları gerektiğini, öğretmenlerin bu süreçte daha fazla sabırlı olmaları gerektiğini söylemişlerdir. Ölçme değerlendirme konusunda öğretmenleri eleştiren katılımcıları K7 de desteklemiştir.

K7: *“Yani bazı öğretmenler işte “çocuklar ödevlerinizi yaptığınızda bana atın” demiyor. Ya da işte çocukları güdüleme yok aslında pek fazla diye düşünüyorum. Yani şöyle. Ben işte “Aman kızım bak at ödevini hemen, şu”nu da at, bunu da at” falan. Öğretmen bilemiyorum benim gözlemlediğim kadarıyla işte bunları yaparsanız, yani işte size not olarak katkı sağlayacak diye söyleniyordur ama sanırım bu çok empoze edilmiyor öğrencilere. Yani ben bunu yaparsam işte artı puan alırım, kanaati öğretmen yüksek not kullanır bana. Hani çocuklarda bu pek yok gibi geliyor bana. Bunun sağlanması gerekiyor sanki.”*

Yapılan görüşmelerde en çok eleştiriyi MEB almıştır. MEB’in de salgın süreci boyunca aldığı kararları zaman zaman doğru bulmayan veliler şartlar iyileştiğinde okulları tamamen yüz yüze açması gerektiğini savunmuştur.

MEB’e yapılan önerilerin bazıları aşağıdaki gibidir.

K4: *“Milli Eğitim’e hocam nasıl bir öneride bulunabilirim? mesela bu uzaktan eğitimi kısmen olarak okulda yapabilirler, tekrardan açabilirler bilmiyorum nasıl olabilir işten açısından. Çünkü okulda verilen eğitimle evde verilen uzaktan eğitimle evdeki ortam müsait olmama durumuyla çok çok farklı. Öğretmeni birebir görmekle telefonla iletişime geçmek çok farklı.”*

K5: “Mesela köylerde olan çocuklarımız var. Onlar için daha çok sıkıntılı o yüzden hani sürekli okullar açılabilseydi yani daha da çok şey başka şeyler katılıp okulların açması daha iyi olurdu diye düşünüyorum ben.”

K6: “EBA TV ve Eba platformunun biraz daha geliştirmesi lazım diye düşünüyorum Milli Eğitim Bakanlığı tarafından. Yine Milli Eğitim Bakanlığı'nın sivil toplum kuruluşları ile ilgili çalışmalar yaparak biraz önce söylediğim fırsat eşitsizliğine maruz kalan çocukların desteklenmesi gerekir diye düşünüyorum bakanlık düzeyinde.”

Bence bu konuda valilikler biraz daha taşın altına ellerini koyup bazı okulları, bazı sınıfları açabilirler diye düşünüyorum.”

K9: “Bu bir buçuk yılda öğrenciler sınıf atlادılar bence atlamasınlar ya tekrar yüzyüze tekrardan. Biz bu eğitimi çocuklara okullarda verelim çünkü çok büyük bir eksiklik ile bir üst sınıfa geçti. çocuklar. Bunların sıkıntısını sınav yılında hep birlikte yaşayacağız. Maalesef öğrenci olarak öğretmen olarak veli olarak yani 5 sınıflar 6 ya geçti yediler 8 e geçti ama bir önceki yılın temeli alınmadan. çünkü uzaktan eğitimde ben hiçbir şekilde çok iyi bir verim alınabileceğini düşünmüyorum.”

K11: “sadece sınırlı sayıda değil de ihtiyacı olan öğrencilerimize daha iyi şey sağlamasını isterdim. Bu kitapları vesairedir hepsi uzaktan olduğu için velilere çok pay düştü. Bunların biraz daha Milli Eğitimin üstüne almasını isterdim bu süreçte.”

K12: “...kızıma ben psikolojik destek aldirdim. Bu süreçte bu sınav stresi milli eğitim olarak çocukların sınav stresini biraz daha azamiye indirmeleri çok önemli. Çocukların psikolojileri bozuluyor. Sınav stresim da çocuk yapamadığı taktirde her şeyin biteceğini başka bir çıkış yolu olmadığını ve mutsuz bir nesilin yetiştiğini ben söyleyeyim.”

K14: “Öncelik okulun açılması çok isterdim en azından kademeli yüz yüze en azından hani bölmeli sınıflarda azar azar, en azından yarım saatlik ne bilim 20 dakikalık bir ders verilmesini isterim. Çocuklarıma en azından onların o sınıfa gidip öğretmenlerin, arkadaşların en azından okulu kokusunu almalarını isterim.”

K17: “*Milli Eğitim Bakanlığı'nda mesela ihtiyaç sahibi olan öğrencilere tablet yardımında. Mesele daha iyi araştırıp da gerçekten ihtiyacı olanlara yardım etmelerini isterdim.*”

K20: “*İhtiyaç sahibi öğrencilerin daha iyi araştırılıp gerçekten ihtiyacı olan insanlara gerekli yardımların yapılmasını isterdim.*”

K21: “*Durumu olmayan öğrenciler belirlenip ücretsiz internet verilebilirdi. Teknolojik destek çok önemli.*”

5. TARTIŞMA

Araştırmada, pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitimi ebeveynlerin gözünden değerlendirmek ve ebeveynlerin pandemi sürecinde öğrencilere nasıl destek olduklarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu nedenle uzaktan eğitim faaliyetleri ile öğrenim gören öğrenci velileri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme verileri COVID-19 sürecinde velilerin; uzaktan eğitime ilişkin görüşleri, MEB'in uzaktan eğitimde almış olduğu kararlar hakkındaki görüşleri, uzaktan eğitim uygulamalarında çocuklarının zorlandığı konular hakkındaki görüşleri, uzaktan eğitim uygulamalarının çocukların okul başarısına etkisi hakkındaki görüşleri, uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme faaliyetleri hakkındaki görüşleri, öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarındaki rolü ile ilgili görüşleri, uzaktan eğitimde okul yönetiminin rolü ile ilgili görüşleri, uzaktan eğitim uygulamalarında kendileri ve diğer ebeveynlerle ilgili görüşleri şeklinde 8 ana başlık altında incelenmiş, literatürde yer alan çalışmalarla karşılaştırılmıştır.

5.1. Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşler

Uzaktan eğitim hakkında görüşler teması iki kategori altında ele alınmıştır. Bu kategoriler alınan önlemlerin yeterli görülüp görülmediği ile ilgilidir. Yaptığımız analizler sonucunda ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerinde bocaladıklarını ancak sürece uyum sağladıklarını belirtmişlerdir. Pandemi sürecinde maddi olarak da olumsuz etkilenen ailelerin internet bağlantısı ve donanım desteğine ihtiyaç duyduğu da vurgulanmıştır. Katılımcılar uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitimi karşılaştırılmaması gerektiğini mevcut koşullarda eğitimin aksamaması adına yapılan uygulamaların eksik fakat doğru olduğunu belirtmişlerdir.

COVID-19 salgını ile birlikte uygulamaya giren Acil Durum Uzaktan Eğitim faaliyetleri hızla önem kazanırken beraberinde bazı sorunları doğurmuştur. Fakat yapılan araştırmalara göre uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili bazı çalışmaların olmasına karşın, COVID-19 salgını gibi küresel bir krize dikkat çekmediği görülmüştür (Basilaia ve Kvavadze, 2020). ADUE dijital içerik, teknolojik destek , etik değerlerde azalma, teknoloji kullanımı gibi sorunlar uzaktan eğitime karşı isteksizlik oluşturabilir. Bu nedenle planlı hazırlanan bir

uzaktan eğitimle pandemi sürecindeki ADUE kavramı birbirinden ayrılmalıdır (Sezgin, 2021).

Tüm bu düşünceler doğrultusunda COVID-19 pandemisinde yapılan öğrenme faaliyetlerini acil durum uzaktan eğitim olarak tanımlamak ve uzaktan eğitime karşı olabilecek olumsuz düşünceleri artırmamak gerekmektedir (Bozkurt, 2020; Hodges ve ark., 2020). İşman (2011) da, uzaktan eğitimin sınırlılıkları olmasına karşın Türk eğitim sistemi içinde olması gerektiğini savunmaktadır. Araştırmada katılımcıların çoğunluğu uzaktan eğitim faaliyetlerini gerekli ancak yetersiz görmektedir. Ortaya çıkan bu durumun literatürle desteklendiği görülmektedir (İşman, 2011).

5.2.MEB'in Uzaktan Eğitimde Almış Olduğu Kararlar Hakkındaki Görüşler

Katılımcılar MEB'in pandemi sürecinde almış olduğu önlemleri “yeterli” ve “yeterli değil” şeklinde iki kategoride ele almıştır. Yaptığımız analizler sonucunda katılımcılar eğitimin kesintisiz devam etmesi açısından alınan kararları yeterli bulmaktadırlar. Bazı çalışmaların sonuçlarına göre, yeterli teknik ortamlarda çevrim içi eğitim okullarda başarılı bir şekilde kullanılabilir (Basilaia ve Kvavadze, 2020). Moore (2011)'a göre öğrenme- öğretme sürecine uygun bir uzaktan eğitim faaliyeti gerçekleştirmek için öğrenme çıktılarının yüz yüze yapılan eğitim seviyesine yakın olması gerekmektedir (Moore ve Kearsley, 2011). Velilerin pandemi döneminde alınan uzaktan eğitim kararını yeterli bulmalarına rağmen yüz yüze eğitim kadar etkili bulmamalarında EBA TV uygulamasında yer alan içeriklerin yetersizliği, teknolojik yetersizlik, öğretmen- öğrenci etkileşiminin olmaması, uzaktan eğitimin K12 seviyesine uygun olmaması ve sınıf mevcutlarının kalabalık olması gibi etkilerin olduğu düşünülmektedir. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında uzaktan eğitim faaliyetlerinin paydaşlarının süreci her yönüyle iyi planlaması, uygulaması ve değerlendirmesi süreci başarılı kılacaktır (Duman, 2020). Ancak öğrencilerin teknolojiye erişebilmeleri, sosyo-ekonomik açıdan farklı ve eşitsiz olacağından bu durum önemli bir sorun haline gelmektedir (Sezgin ve FIRAT, 2020). Canpolat ve Yıldırım (2021) 'ın çalışmasında ise uzaktan eğitim derslerine katılmak için yeterli cihaz, internet bağlantısı sebebiyle derse bağlanamam sorunlarının yaşandığını belirtmiştir (Canpolat ve Yıldırım, 2021). Farklı bir çalışmada COVID-19 pandemisi ile birlikte dünyada ve Türkiye’de eğitimin kesintisiz devam edebilmesi için eğitim sisteminin hazırlıksız olduğu görülmüştür (Bozkurt ve ark., 2020). Araştırmada katılımcıların yeterli ya da yetersiz bulduğu durumlar

literatürle benzerlik göstermektedir. Literatür incelendiğinde katılımcıların belirttiği uzaktan eğitim faaliyetleri sırasında sınıf mevcutlarının kalabalık olması ile ilgili bir olumsuzluğa rastlanamamaktadır.

5.3. Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Çocuklarının Zorlandığı Konular Hakkındaki Görüşler

Katılımcılar uzaktan eğitim uygulamalarında çocuklarının zorlandığı konuları iki kategori altında ele almıştır. Bunlar duygusal ve fiziksel zorlanma kategorileridir. Veliler COVID-19 pandemisinde çocuklarının en çok sosyal ve duygusal anlamda zorlandığını belirtirken fiziksel olarak da göz rahatsızlıkları ve kilo artışı olarak belirtmişlerdir.

Uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimde olduğu gibi öğrenen-öğreten ya da öğrenen-öğrenen ilişkilerinin yeterince sağlanamaması, öğrencilerin sosyalleşememeleri, sorumluluk duygusu gelişmeyen öğrencilerin yardım almadan öğrenme ortamını oluşturamaması beceri gerektiren davranışların geliştirilememesi, BİT teknolojilerine bağımlılığın artması uzaktan eğitimde öğrencilerin zorlandığı konulardan bazılarıdır (Kocayiğit ve Salih, 2020) Moore (2005) uzaktan eğitimde üç tür etkileşim olduğunu belirtmiştir (Moore ve Kearsley, 2005).. Bunlar: Öğrenci ve içerik etkileşimi, öğrenci ve öğretene etkileşimi, öğrenci ve öğrenci etkileşimi (Barbour ve Reeves, 2013).

Uzaktan eğitimde kalıcı öğrenmeyi sağlama ve başarının artması için öğrencilerin duygusal anlamda olumlu düşüncelere sahip olmaları gerekmektedir (Etlioğlu ve Tekin, 2020). Dönmez (2019)'e göre K12 düzeyindeki öğrenciler dijital açıdan kendilerini yeterli görmekte ve çevrim içi ortamlarda kendilerini güvende hissetmektedirler.

Diamanti ve Nikolaou (2021) çalışmasında COVID-19 pandemisinde uygulanan uzaktan eğitimin gelecekte öğrenciler üzerinde sosyal, duygusal ve psikolojik olarak bir iz bırakacağı tespitinde bulunmuştur. Yaptığımız analizler sonucunda da elde ettiğimiz veriler velilerin çocukları için kaygılarının ortak olduğunu ve literatürle benzerlik göstermektedir.

5.4. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Çocukların Okul Başarısına Etkisi Hakkındaki Görüşler

Uzaktan eğitimin çocukların okul başarısına etkisi hakkındaki görüşler teması olumlu ve olumsuz olarak iki kategori altında ele alınmıştır. Katılımcıların çoğunluğu COVID- 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocuğun başarısına etkisini olumsuz bulduğunu belirtmiştir.. COVID- 19 sürecinde MEB'in almış olduğu kararla bazı dersleri yüz yüze, bazı dersleri uzaktan eğitimle alan -1., 5., 8. 9. ve 12. sınıf- öğrenci velilerinin yüz yüze eğitimle uzaktan eğitimi kıyaslama şansı olmuş ve yüz yüze eğitimde çocuklarının daha başarılı olduklarını savunmuşlardır.

Özgöl, Sarıkaya ve Öztürk (2017) ise çalışmalarında, uzaktan eğitimin ders başarısını olumsuz etkilediğini ve öğrenen ile öğretene arasındaki etkileşimi sağlamadığını belirtmişlerdir (Özgöl ve ark., 2017). Farklı bir çalışmaya göre ise, uzaktan eğitim yüz yüze eğitime yaklaştığı takdirde öğrenci başarısı yükselecektir. (Simonson, 1999).

Balaban ve Tiryaki (2021), çalışmalarında uzaktan eğitim faaliyetlerinde her aile internet altyapısı, derse bağlanmak için teknolojik yetersizlikler gibi imkanlar açısından eşit olamadıkları için derslerden aynı verimlilikte faydalanamadıklarını bu da derse olan motivasyon ve ilgiyi düşürdüğünü göstermişlerdir (Balaman ve Hanbay Tiryaki, 2021). Bir başka çalışmaya göre ise, evinde bilgisayarı bulunmayan, internet bağlantısı olmayan, öğrenciler uzaktan eğitimle yapılan derslere katılamamış, sınıf arkadaşlarından geri kalmışlardır (Morgan, 2020).

Bazı çalışmalarda uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimden daha avantajlı olduğu sonucu ortaya çıksa da bazı çalışmalarda yüz yüze eğitim daha avantajlı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu farkın ortaya çıkmasının nedeni ise çalışma gruplarının farklılık göstermesidir. K12 düzeyindeki çocukların ders takiplerinin yapılması, maddi ihtiyaçlar doğurması, daha önce tecrübe edilmemiş olması, çocukların sosyal ve psikolojik anlamda zorlanması veliler açısından da dezavantaja dönüşmüştür.

5.5. Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Faaliyetleri Hakkındaki Görüşler

Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme faaliyetleri hakkındaki görüşleri teması yeterli ve yeterli değil şeklinde iki kategori altında incelenmiştir. Bir önceki dönemin notlarının geçerli olması, sınavların önce yapılıp sonra iptal edilmesi, öğrencilere karne notu verilirken ölçmenin neye göre yapıldığının belli olmaması, ödevlerini yapan ve yapmayan öğrencilere eşit notlar verilmesi gibi durumlar veliler açısından güvenilir bulunmamaktadır. Velilerin büyük bir kısmı ise pandemi döneminde uygulanan ölçme değerlendirme uygulamalarını yeterli bulmamaktadır. Pandemi döneminde gerçekleşen uzaktan eğitim sürecinde uygulanan ölçme değerlendirme sisteminin adil ve güvenilir olmadığını belirten katılımcılar, çocuklarının haksızlığa uğradıklarını düşünmektedirler.

Öğrencilere not veya puan vermek ölçme işlemi yapmaktır (Sarı, 2020). Değerlendirme ise ölçmeden elde edilen sonuçlara bakılarak yorum yapılmasıdır (Tekin, 2019). Sarı (2020)'ya göre ölçme olmadan değerlendirilme yapılamayacağı için öğretim süreci içinde değerlendirme yapmanın da bir anlamı kalmayacaktır (Sarı, 2020). COVID-19 pandemisinde uygulanan uzaktan eğitim döneminde ölçme ve değerlendirmenin yapılamaması konunun önemi açısından araştırılmalıdır (Ertuğ, 2020).

Demirtaş ve Kavuk (2021) çalışmasında pandemi döneminde de whatsapp gibi platformlardan öğrencilerle ödev paylaşımı yapıldığını belirtmişlerdir (Kavuk ve Demirtaş, 2021). Seyhan (2021) pandemi sürecinde bağlantı ya da donanım sorunu yaşayan öğrenciler düşünüldüğünde çok fazla ödev verilmesinin öğrencileri zorlayacağını belirtmiştir.

Sarı (2020) not verme işleminin öğrenci başarısını ölçme gibi düşünüldüğünü ancak öğrencilerin sosyal ve duygusal alanlarda gelişmesinin daha önemli olduğunu vurgulamıştır (Sarı, 2020). Pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim uygulamalarında sınıfta kalma olayının olmaması, her türlü ödev ya da durumun ölçme değerlendirmeye kabul edilmesi başarılı ve başarısız öğrenciyi birbirinden ayırt edememiş ve veliler de güvenilir ve objektif bir ölçme değerlendirme yapılması arzusu doğurmuştur.

5.6. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Uygulamalarındaki Rolü İle İlgili Görüşler

Katılımcıların öğretmenler hakkında görüşleri teması ise iki kategoride incelenmiştir. Öğretmenleri olumlu ve olumsuz şeklinde değerlendiren veliler, öğretmenlerin en çok çocuklarına karşı ilgili davrandıkları konusu üzerinde durmuşlardır. Bayburtlu (2020) çalışmasında öğretmenlerin velilerle sürekli iletişim halinde olduklarını ve velilerin öğretmenlere gayretlerinden dolayı teşekkür ettiklerini tespit etmiştir (Bayburtlu, 2020). COVID- 19 pandemisi ile birlikte değişen eğitim sistemine, gelişen teknolojiye ve değişen görev ve sorumluluklara öğretmenlerin ayak uydurması gerekmektedir (Kocayigit ve Salih, 2020). Baysal ve ark. (2020)'ın çalışmasında veliler öğretmenlerin pandemi dönemindeki süreci iyi yönettiklerini savunmuşlardır. Araştırma bu bağlamda literatürle benzerlik göstermektedir (Baysal ve ark., 2020).

Kargın ve Karataş (2021) çalışmasında öğretmenlerin yüz yüze eğitimde kullandıkları ders planlarını uzaktan eğitimde de kullandıklarını belirlemişlerdir (Kargın ve Karataş, 2021). Baysal ve ark. (2020) ise çalışmasında öğretmenlerin materyalleri tüm öğrencilere hitap edebilmek adına veli görüşleri doğrultusunda EBA'dan kullandıklarını söylemişlerdir (Baysal ve ark., 2020). Literatür incelendiğinde uzaktan eğitimde öğretmenlerin öğrencileriyle etkili iletişim kuramadıkları görülmüştür (Çakın ve Akyavuz, 2020). Bu bağlamda araştırma sonucu literatürle tutarlı değildir. Katılımcıların velilerin bu süreçte öğrencilerle etkili iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. Bu noktada öğretmenlerin öğrenciler ile pandemi öncesinde yüz yüze tanıştıkları göz önünde bulundurulduğunda doğrudan uzaktan eğitim ile eğitime başlamış öğrenciler ile öğretmenleri arasında oluşacak iletişimden daha güçlü olması doğal karşılanabilir. Bu nedenle araştırma bulgusu literatürle farklılık göstermiş olabilir.

5.7. Uzaktan Eğitimde Okul Yönetiminin Rolü İle İlgili Görüşler

COVID- 19 salgın döneminde okul yönetiminin uzaktan eğitimdeki rolünü katılımcılar olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride değerlendirmişlerdir. Katılımcılar genellikle ulaşılabilir ve gayretli olarak değerlendirme yapmışlardır. Salgın sürecinde gerçekleşen uzaktan eğitimde velilerin okul yönetimi ile çok fazla iletişim kurma durumlarının gerekmediğini ancak her türlü soru ya da sorunda ilgili davrandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca veliler okul idaresinin pandemi boyunca süreci iyi yönettiğini de belirtmişlerdir.

Öğretimin planlanmasında öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek öğrenme ortamları düzenlenmelidir (Tuğtekin, 2022).

Üstündağ (2021)'ın çalışmasında, velilerin COVID- 19 pandemisinde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde okuldan alınan destekten çok memnun oldukları ve mevcut süreçten çocuklarının etkilenmemesi için okul-öğretmen-öğrenci-veli iş birliğinin çok önemli olduğu belirtilmiştir (Üstündağ, 2021). Kavrayıcı ve Kesim (2021) pandemi döneminde okul yönetiminin hızlı karar alma ve takım ruhu benimseyen davranışlar sergilemesi gerektiğini belirtmiştir (Kavrayıcı ve Kesim, 2021). Döş ve Cömert (2012) ise pandemi dönemlerinde okul yönetiminin etkili iletişim kurmasının çok önemli olduğunu belirtmiştir (Döş ve Cömert, 2012).

Çakın ve Akyavuz (2020) ise çalışmalarında okul yönetiminin iletişimin yüz yüze olmamasından kaynaklı olarak gerek öğrenci gerekse velilerle sağlıklı iletişim kuramadıklarını ve sorun yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Bu bağlamda araştırma sonucu literatürle tutarlı değildir (Çakın ve Akyavuz, 2020).

5.8. Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Kendileri ve Diğer Ebeveynlerle İlgili Görüşler

Katılımcılar K12 düzeyindeki çocukların veli desteği olmadan uzaktan eğitim sürecini başarılı bir şekilde tamamlayamayacaklarını belirtmişlerdir. Pandemi sürecinde veli desteğinin son derece önemli olduğunu belirten katılımcılar öğrencilerin uygulanan uzaktan eğitimi ancak veli desteğiyle başarılı şekilde tamamlayabileceklerini savunmuşlardır.

Pandemi boyunca çocuklarının psikolojik olarak da etkilendiğini düşünen veliler çocukların derslerini onları sıkmadan takip etmeleri ve yönlendirmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Garbe, Ogurlu, Logan ve Cook (2020) çalışmasında, çocukların uzaktan eğitim sürecinde velilerinin öğretmen rolü üstlenmesinden çok sıkıldıklarını tespit etmişlerdir (Garbe ve ark., 2020a). Lau ve Lee (2021) çalışmasında ebeveynlerin uzaktan eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarının onları strese soktuğunu tespit etmiştir (Lau ve Lee, 2021). Dong, Cao ve Li (2020) ise uzaktan eğitimin anne babalar için çok zorlayıcı bir süreç olduğunu belirtmişlerdir (Dong ve ark., 2020).

Bayburtlu (2020) çalışmasında pandemi döneminde çalışmak zorunda olan anne babaların evde olmadıkları süre içinde çocuklarının çok kontrolsüz kaldıklarını ve onları takip edemediklerini belirtmiştir (Bayburtlu, 2020). Özcan ve Saydam (2021)' a göre de, uzaktan eğitimden uzak kalan çocukların uzaktan eğitimle eğitim alan çocuklarla aralarında seviye farkının oluşacağını kaçınılmaz bir sonudur (Özcan ve Saydam, 2021).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Araştırmamızda elde ettiğimiz veriler sonucunda katılımcıların COVID- 19 salgın pandemisinde uzaktan eğitime geçiş sürecinde MEB tarafından alınan kararları yeterli bulmayan veliler çoğunlukta olmasına rağmen içinde bulunulan şartlar göz önüne alındığında alınan kararları yeterli bulan veliler de bulunmaktadır. Katılımcılar çocuklarının en çok okul ortamını ve arkadaşlarını özlediklerini söylemişlerdir. Çocuklarının hem fiziksel, hem sosyal hem de psikolojik olarak yıprandığını savunan veliler uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutmayacağı sonucuna varmışlardır.

Kısmen yüz yüze kısmen uzaktan eğitimle -hibrit eğitim- ders alan 8. ve 12. Sınıf öğrencilerinin velileri uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi kıyaslayarak çocuklarının yüz yüze eğitimde konuları daha iyi anladıklarını belirtmişlerdir. Pandemi şartları dolayısıyla uzaktan eğitim sürecinden memnun oldukları belirten katılımcılar seçme imkanları olduğunda hiç düşünmeden yüz yüze eğitimi tercih edeceklerini söylemişlerdir.

Uzaktan eğitim sürecinde EBA TV'yi hemen hemen hiç kullanmadıklarını belirten veliler, EBA'da yer alan ya da canlı dersler esnasında kullanılan etkileşimli içeriklerin daha faydalı olduğunu vurgulamışlardır. Gerek öğretmenler gerekse öğrenciler sistemsel anlamda zorluk çekmiş, zaman zaman bağlantı ya da mikrofon ve ses gibi donanımsal sorunlar da yaşamışlardır. Katılımcılar bu tarz sorunların dersin verimini düşürdüğünü belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan zorlukların üstesinden gelebilmek adına veli desteğinin çok önemli olduğunu vurgulayan katılımcılar çocukların derse giriş saatlerinden ödev kontrolüne kadar takibin yapılmasının başarıyı artırdığını belirtmişlerdir. Öğretmenleri değerlendirme imkanı bulan katılımcıların büyük çoğunluğu olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğretmenleri bu süreçte özverili bulan katılımcılar öğretmenlerin biraz daha sabırlı olmaları gerektiğini savunmuşlardır. Uzaktan eğitim sürecinde teknolojiyi iyi kullanamayan öğretmenlerin de giderek kendilerini geliştirdiklerini söylemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin yapılan ödevlere verdikleri geri bildirimin ve düzgün iletişimin öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediğini de belirtmişlerdir. Sevilen ya da dersi daha eğlenceli işleyen öğretmenlerin dersine katılımın daha rahat sağlandığını da söylemişlerdir.

Katılımcılar okul yönetiminin uzaktan eğitim sürecindeki rolünü olumlu değerlendirmişlerdir. Uzaktan eğitime erişimde en çok zorlandıkları kısmın maddi yetersizlikler olduğunu belirten veliler bu süreci devlet desteği ile daha rahat atlabileceklerini söylemişlerdir. İki ya da daha fazla çocuğun aynı anda uzaktan eğitime katılması durumunda hem fiziki hem de teknik imkansızlıklardan olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir. Çocuklarının teknolojik imkansızlıklar sebebiyle bazı derslere katılamadıklarını vurgulamışlardır. Katılımcıların birçoğu mobil verilerinin yetersiz gelmesi sonucu evlerine Wi-Fi bağlantı yaptırdıklarını söylemişlerdir. Katılımcılar özeleştirme yaptığında uzaktan eğitim sürecinde başarının büyük oranda veli desteği, ilgisi ve takibi olduğu sonucuna varmışlardır. Katılımcılar bu süreçte evdeki rollerinin değiştiğini, kendilerine daha fazla sorumluluk yüklendiğini ve daha sabırlı olmaları gerektiğini savunmuşlardır. Özellikle sınava girecek öğrenci velilerinin sorumluluğunun iki kat olduğunu ve psikolojik desteğin de bu süreçte önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde uygulanan ölçme değerlendirme faaliyetlerini yapılan ya da yapılmayan sınavlar, verilen notlar ya da ödevler bağlamında değerlendirmişlerdir. Katılımcıların tamamına yakını uzaktan eğitim sürecinde uygulanan ölçme değerlendirme faaliyetlerini olumlu bulmayıp verilen abartılı puanlarla çocuklarının haksızlığa uğradığını savunmuşlardır. Ayrıca veliler bu durumun gelecekte olumsuzluklarını yaşayacaklarını da belirtmişlerdir.

Tüm bu sonuçlar ele alındığında uzaktan eğitimin K12 düzeyindeki çocuklara uygun olmadığı, ebeveyn desteği olmadan çocukların tek başına süreci yürütemediği görülmektedir. Alt yapı yetersizliği, teknolojik imkansızlıklar, fiziki şartlar uzaktan eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir. Uzaktan eğitim sürecinde uygulanan ölçme değerlendirme faaliyetleri, öğretmenlerin teknolojik yetersizlikleri, canlı derslerde kullanılan etkileşimli içeriklerin kalitesi öğrenci başarısını etkilemektedir.

Bu çalışmada uzaktan eğitime geçiş döneminde veli görüşleri alınarak eğitime ışık tutması amaçlanmıştır. Bu çalışma ile K12 düzeyinde çocuklara uygulanan uzaktan eğitimin eksikliklerinin giderilmesi, gereken önlemlerin alınması ve sürecin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Uzaktan eğitim alanında yapılacak olan çalışmalara da ışık tutacağı düşünülmektedir.

6.2. Öneriler

Elde ettiğimiz bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir;

- Öğrencilere seminerler düzenlenerek online eğitim kapsamında bilgi teknolojilerine dair hazır bulunuşluk düzeyleri artırılabilir.
- Hizmet içi eğitim verilerek uzaktan eğitim verecek öğretmenlerin eksik yönleri giderilebilir.
- Velilerin de gerekli düzeyde teknolojik yeterliliğe sahip olmaları gerekmektedir. Bundan dolayı velilere de gerekli eğitimler verilerek, uzaktan eğitim sürecinde çocuklarına destek olabilmeleri sağlanmalıdır.
- Fazla kardeş sayısı olan aileler düşünülerek farklı öğrenim kademeleri için farklı ders saatleri planlanabilir.
- İhtiyaç duyan ailelere psikolog ve sosyolog desteği verilebilir.
- Uzaktan eğitimde öğrencilerin bireyselleştirici etkilerini azaltmak için çeşitli önlemler alınabilir.
- Ebeveyneleri çalışan öğrencilerin evde yalnız kalmamaları için bakıcı hizmeti sağlanabilir.
- Uzaktan eğitim için uygulanabilir ve işlevsel bir eğitim programı geliştirilmelidir.
- COVID- 19 salgınından bağımsız olarak ileriki yıllarda belirli derslerde hibrit sistem kullanılabilir.
- COVID- 19 salgınından bağımsız olarak ileriki yıllarda online veya yüz yüze eğitim bireyin tercihlerine bırakılabilir.
- Maddi imkansızlıkları olan öğrencilere teknolojik destek sağlanabilir.
- Ülkemizde yaşanan internet bağlantı sorunları giderilerek daha stabil bir hizmet sunulabilir.

- Yalnızca eğitsel içerikler için kullanılacak ücretsiz mobil veri imkanı sunulabilir.
- Uzaktan eğitime katılamayan öğrenciler için ders kayıtlarına ulaşım imkanı sağlanabilir.
- Gelişen teknoloji ile birlikte eğitimin kalitesinin artırılması için etkileşimli içeriklerin sayısı artırılmalıdır.
- Türkiye'deki bütün öğrencilerin uzaktan eğitim hizmetinden faydalanacağı bir uzaktan eğitim sistemi geliştirerek eğitimde fırsat eşitliğini yakalaması sağlanabilir.
- Uzaktan eğitimde öğrenci başarısını araştırmaya yönelik deneysel bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Afip, L. A., Sabri, N., ve Hassan, A. A. (2020). Undergraduate students' perceptions of emergency forced remote education in learning english. *Kresna Social Science and Humanities Research*, 1(4), 1-6.
- Akca, Ö. (2006). *SAÜ uzaktan eğitim öğrencilerinin iletişim engelleri ile ilgili öğrenci görüşleri*, Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sakarya
- Akgül, G. (2021). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Ortaokul Öğrencilerinin ve Öğrenci Velilerinin Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri* Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Usak Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Uşak
- Akman, A. (2021). *İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları*, Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan University Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Alkan, C. (1987). *Açıköğretim, Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*,. In: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Antle, A. N., & Frauenberger, C. (2020). Child-Computer Interaction in times of a pandemic. *International Journal of Child-Computer Interaction*, 26,1-3.
- Arslan, K., Arı, A. G., ve Kanat, M. H. (2021). COVID-19 Pandemi Sürecinde Verilen Uzaktan Eğitim Hakkında Veli Görüşleri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 57, 192-206.
- Aşkin, R., Bozkurt, Y., ve Zeybek, Z. (2020). Covid-19 pandemisi: Psikolojik etkileri ve terapötik müdahaleler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 304-318.
- Aydemir, M. (2018). *Uzaktan eğitim program, ders ve materyal tasarımı*. Eğitim Yayınevi, Konya, ISBN:978-605-7557-13-1
- Aydın, S. (2007). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Yeni (2004) Sosyal Bilgiler Müfredatının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Balaman, F., ve Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 10(1), 54-84
- Barbour, M., ve Reeves, T. C. (2013). Michael Graham Moore: Eğitim Teknolojisi Alanına Önemli Katkıları Sağlayan Kişi *Education Faculty Publications* ,85,113-119
- Bartlett, J. D., Griffin, J., ve Thomson, D. (2020). Resources for supporting children's emotional well-being during the COVID-19 pandemic. *Child Trends*, 12,1-8.

- Basilaia, G., ve Kvavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a SARS-CoV-2 coronavirus (COVID-19) pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), 1-9.
- Başaran, M., ve Aksoy, A. (2020). Anne-babaların korona-virüs (COVID-19) salgını sürecinde aile yaşantılarına ilişkin görüşleri. *Journal of International Social Research*, 13(71), 668-678.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 131-152.
- Baysal, E. A., Ocak, G., ve Ocak, İ. (2020). Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214.
- Beginbetova, K. (2015). Uzaktan eğitimde öğretim elemanı ve öğrencilerin memnuniyet düzeyi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Yönetim Bilişim Enstitüsü Anabilim Dalı, Ankara.*
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirsch, V., Schuwer, R., Egorov, G., Lambert, S., Al-Freih, M., Pete, J., ve Olcott Jr, D. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126.
- Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-6.
- Brazendale, K., Beets, M. W., Weaver, R. G., Pate, R. R., Turner-McGrievy, G. M., Kaczynski, A. T., Chandler, J. L., Bohnert, A., ve von Hippel, P. T. (2017). Understanding differences between summer vs. school obesogenic behaviors of children: the structured days hypothesis. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 14(1), 1-14.
- Brooks, S. K., Webster, R. K., Smith, L. E., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N., ve Rubin, G. J. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *The Lancet*, 395(10227), 912-920.
- Brown, S. M., Doom, J. R., Lechuga-Peña, S., Watamura, S. E., ve Koppels, T. (2020). Stress and parenting during the global COVID-19 pandemic. *Child abuse & neglect*, 110, 2,1-14.

- Burgess, S., & Sievertsen, H. H. (2020). Schools, skills, and learning: The impact of COVID-19 on education. *VoxEu. org*, 1(2),1-2.
- Canpolat, U., ve Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.
- Chmiliar, L. (2010). Multiple-case designs. *Encyclopedia of case study research*, 2, 582-584.
- Creswell, J. W. (2002). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative *Pearson Prentice Hall: Upper Saddle River, NJ Publisher*, Vol.7,1-5.
- Creswell, J. W., Hanson, W. E., Clark Plano, V. L., ve Morales, A. (2007). Qualitative research designs: Selection and implementation. *The counseling psychologist*, 35(2), 236-264.
- Çakın, M., ve Akyavuz, E. K. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.
- Çallı, İ., Bayam, Y., ve Karacadağ, M. C. (2002). Türkiye’de uzaktan eğitimin geleceği ve e-üniversite. *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Eskişehir,3(2) 85-124.
- Çelik, K., ve Şeker, U. (2008). Bilişim Teknolojilerinin Etkin Kullanımı Uzaktan Eğitim Hayat Boyu Öğrenme ve Sertifikasyon *IV. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı 3. Komisyon Taslak Raporu*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye,1-5.
- Çoban, S. (2012). Uzaktan ve teknoloji destekli eğitimin gelişimi. *Prospects*, 49(1), 91-96.
- Degges-White, S. (2020). Zoom Fatigue: Don’t Let Video Meetings Zap your Energy. *Psychology Today Website*.
- Dhiman, S., Sahu, P. K., Reed, W. R., Ganesh, G. S., Goyal, R. K., ve Jain, S. (2020). Impact of COVID-19 outbreak on mental health and perceived strain among caregivers tending children with special needs. *Research in Developmental Disabilities*, 107, 103790,1-15.
- Dong, C., Cao, S., ve Li, H. (2020). Young children’s online learning during COVID-19 pandemic: Chinese parents’ beliefs and attitudes. *Children and youth services review*, 118, 105440,1-12.
- Döş, İ., ve Cömert, M. (2012). İlköğretim Okullarında Kriz Yönetimi Hakkında Okul Müdürlerinin Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 329-346.
- Duman, S. N. (2020). Salgın Döneminde Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 95-112.

- Emre, Y. (2002). Kitle iletişim araçları ve www teknolojilerinin uzaktan eğitim uygulamalarında kullanılması. *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu. Eskişehir, Türkiye*, (23-25
- Erden, M. (2008). *Sınıf Yönetimi*, Arkadaş Yayınevi, Ankara, ISBN:9789755095769.
- Erol, M., ve Erol, A. (2020). Koronavirüs Pandemisi Sürecinde Ebeveynleri Gözünden İlkokul Öğrencileri, *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 529-551.
- Ertuğ, C. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Ertürk, S. (2013). *Eğitimde “program” geliştirme (6. baskı)*. Edge Akademi Yayınları, Ankara:
- Fraser, M. W., Galinsky, M. J., ve Richman, J. M. (1999). Risk, protection, and resilience: Toward a conceptual framework for social work practice. *Social work research*, 23(3), 131-143.
- Garbe, A., Ogurlu, U., Logan, N., ve Cook, P. (2020a). COVID-19 and remote learning: Experiences of parents with children during the pandemic. *American Journal of Qualitative Research*, 4(3), 45-65.
- Garbe, A., Ogurlu, U., Logan, N., ve Cook, P. (2020b). Parents’ experiences with remote education during COVID-19 school closures. *American Journal of Qualitative Research*, 4(3), 45-65.
- Gültekin, B. K. (2010). Ruhsal bozuklukların önlenmesi: Kavramsal çerçeve ve sınıflandırma. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(4), 583-594.
- Gülüşen, F. (2011). *Bilgi teknolojilerine dayalı uzaktan eğitim programlarının erişilebilirliklerinin değerlendirilmesi* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı* Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya
- Heymann, D. L., ve Shindo, N. (2020). COVID-19: what is next for public health? *The Lancet*, 395(10224), 542-545.
- Hodges, C. B., Moore, S., Lockee, B. B., Trust, T., ve Bond, M. A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning *Educause*, 1-12.
- Huang, M., Shi, Y., ve Yang, X. (2021). Emergency remote teaching of English as a foreign language during COVID-19: Perspectives from a university in China. *IJERI: International Journal of Educational Research and Innovation*(15), 400-418.

- İnternet: Akkoyunlu, B., ve Bardakçı, S.Yükseköğretim Kalite Kurulu, Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim URL: <https://portal.yokak.gov.tr/makale/uzaktan-egitim-ve-kalite-guvence-sistemi/> Son Erişim Tarihi: 17.06.2020
- İnternet: Gilani, I. (2020). Coronavirus pandemic reshaping global education system. URL: <https://www.aa.com.tr/en/education/coronavirus-pandemic-reshaping-global-education-system/1771350> Son Erişim Tarihi: 12.10.2021
- İnternet: Ajansı, A. (2020). Tarihçe: Anadolu Ajansı. URL: <https://www.aa.com.tr/tr/p/tarihce> Son Erişim Tarihi: 17.11.2021
- İnternet: MEB. (2020a). *Uzaktan eğitim için uydu frekans ve yayın platformları bilgileri*. URL: <http://www.meb.gov.tr/uzaktan-egitim-icin-uydu-frekans-ve-yayin-platformlari-bilgileri/haber/20565/tr> adresinden erişilmiştir, Son Erişim Tarihi: 05.07.2021
- İnternet: UNESCO. (2020a). *How to keep Engaged Remotely with Your Students in the Context of the COVID-19*. URL: <https://en.unesco.org/news/resources-parents-andteachers-motivating-supporting-children-during-remote-learning> Son Erişim Tarihi: 15.05.2021
- İnternet: UNESCO. (2020b). *List of UNESCO Global Geoparks (UGGp)*. from URL: <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/earth-sciences/unesco-global-geoparks/list-of-unesco-global-geoparks/> Son Erişim Tarihi: 15.05.2021
- İnternet: Wikipedia. (2021). *EBA*. URL: <https://tr.wikipedia.org/wiki/EBA> Son Erişim Tarihi: 05.02.2022
- İnternet: Ozan, Ö. (2010). *Uzaktan eğitimin tarihsel gelişim süreci*. URL: <http://www.ozlemozan.info/index.php> Son Erişim Tarihi: 11.12.2021
- İnternet: World Health Organization. (2020). *Key messages and actions for COVID-19 prevention and control in schools*, URL: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/key-messages-and-actions-for-covid-19-prevention-and-control-in-schools-march-2020.pdf?sfvrsn=baf81d52_4 Son Erişim Tarihi: 01.02.2022
- İnternet: WHO (2020a). *Advice on the use of masks in the context of COVID-19: interim guidance, 6 April 2020* URL: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331693/WHO-2019-nCov-IPC_Masks-2020.3-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y Son Erişim Tarihi: 05.02.2022
- İşman, A. (1998). *Uzaktan eğitim: Genel tanımı, Türkiye'deki gelişimi, proje değerlendirmeleri*. Sakarya Değişim Yayınları, Sakarya.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi, Ankara, ISBN:9789758792825.

- Kara, M. (2022). Revisiting online learner engagement: exploring the role of learner characteristics in an emergency period. *Journal of Research on Technology in Education*, 54(sup1), 236-252.
- Karataş, S. (2006). Deneyim eşitliğine dayalı internet temelli ve yüz yüze öğrenme sistemlerinin öğrenci başarısı açısından karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 113-132.
- Kargın, T., ve Karataş, A. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Gözünden Küresel Salgın Sürecinde Uzaktan Eğitim Aracılığıyla İlk Okuma Yazma Öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1264-1284.
- Kavrayıcı, C., ve Kesim, E. (2021). School management during the covid-19 pandemic: A qualitative study. *Educational Administration: Theory and Practice*, 27(1), 1005-1060.
- Kavuk, E., ve Demirtaş, H. (2021). COVID-19 pandemisi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadığı zorluklar. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(1), 55-73.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim* (Vol. 1). Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Kemertaş, İ. (1999). Uygulamalı Genel Öğretim Yönetim Yöntemleri. *Geliştirilmiş İkinci Baskı, Birsan Yayınevi, İstanbul*.
- Keskin, M., ve Derya, Ö. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Kıncal, R. Y. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*(21), 73-94.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). COVID-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289.
- Kocayigit, A., ve Salih, U. (2020). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları (Burdur İli Örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 285-299.
- Kukul, V., ve Mehmet, K. (2019). Dijital Hikaye Anlatımının Öğretmen Adaylarının Gözünden İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1417-1446.
- Lau, E. Y. H., ve Lee, K. (2021). Parents' views on young children's distance learning and screen time during COVID-19 class suspension in Hong Kong. *Early Education and Development*, 32(6), 863-880.

- Lee, S. J., Ward, K. P., Chang, O. D., ve Downing, K. M. (2021). Parenting activities and the transition to home-based education during the COVID-19 pandemic. *Children and Youth Services Review*, 122, 105585.
- Lengkanawati, N. S., Wirza, Y., ve Alicia, D. (2021). EFL Learners' View on Online Learning Implementation During Covid-19 Outbreaks. 4th sriwijaya university learning and education international conference (SULE-IC 2020),
- Merriam, S. B. (2018). *Adult learning theory: Evolution and future directions. In Contemporary theories of learning*, Routledge, London, ISBN:9781315147277
- Merriam, S., ve Tisdell, E. (2016). Designing your study and selecting a sample. *Qualitative research: A guide to design and implementation*, 67(1), 73-104.
- Merriam, S. B., ve Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons, San Francisco, ISBN:978119003618.
- Milli, E., Bakanlığı. (2020). *Bazı eğitim faaliyetlerinin durdurulması.*: Resmi yazı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü.
- Moore, M. G., ve Kearsley, G. (2005). *Distance education: A system view*. Wadsworth,USA ISBN:0534-26496-4
- Moore, M. G., ve Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning*. Cengage Learning, USA, ISBN:139781111520991
- Morgan, H. (2020). Best practices for implementing remote learning during a pandemic. *The clearing house: A journal of educational strategies, issues and ideas*, 93(3), 135-141.
- Mustafa, N. (2020). Impact of the 2019–20 coronavirus pandemic on education. *International Journal of Health Preferences Research*, 4(1), 25-30.
- Ozden, Y. (2005). *Oğrenme ve öğretim*, Pegem Yayınları, Ankara,ISBN: 9789756802137
- Özarslan, M., Kubat, B., ve Bay, Ö. F. (2007). Uzaktan Eğitim için Entegre Ofis Dersi'nin Web Tabanlı İçeriğinin Geliştirilmesi ve Üretilmesi. *IX. Akademik Bilişim Konferansı Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye*.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*(5), 376-394.
- Özcan, A. F., ve Saydam, E. N. (2021). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin Covid 19 salgın sürecinde ilk okuma yazma öğretimine yönelik algıları. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 3(2), 62-86.
- Özçelik, D. (2010). *Eğitim programları ve öğretim: Genel öğretim bilgisi*.(2. baskı). Pegem Akademi Yayınları, Ankara, ISBN: 9786054282876

- Özgöl, M., Sarıkaya, İ., ve Öztürk, M. (2017). Örgün eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin öğrenci ve öğretmen elemanı değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*(2), 294-304.
- Parczewska, T. (2020). Difficult situations and ways of coping with them in the experiences of parents homeschooling their children during the COVID-19 pandemic in Poland. *Education 3-13*, 1-12.
- Price, G. (2021). Improving the Quality of Emergency Remote Teaching. *CELE Journal*, 29, 129-143.
- Provenzi, L., Grumi, S., ve Borgatti, R. (2020). Alone with the kids: tele-medicine for children with special healthcare needs during COVID-19 emergency. *Frontiers in Psychology*, 11.
- Radha, R., Mahalakshmi, K., Kumār, V. S., ve Saravanakumar, A. (2020). E-Learning during lockdown of Covid-19 pandemic: A global perspective. *International journal of control and automation*, 13(4), 1088-1099.
- Reimers, F., ve Schleicher, A. (2020). COVID-19 pandemisine karşı eğitimde atılabilecek adımlara rehberlik edecek bir çerçeve. *Küresel Eğitim İnovasyon Girişimi, Harvard Eğitim Enstitüsü Andreas Schleicher, Eğitim ve Beceriler Başkanlığı, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü*.
- Resnik, P., ve Dewaele, J.-M. (2021). Learner emotions, autonomy and trait emotional intelligence in 'in-person' versus emergency remote English foreign language teaching in Europe. *Applied Linguistics Review*, 12(2), 1-15.
- Roos, L. E., Salisbury, M., Penner-Goeke, L., Cameron, E. E., Protudjer, J. L., Giuliano, R., Afifi, T. O., ve Reynolds, K. (2021). Supporting families to protect child health: Parenting quality and household needs during the COVID-19 pandemic. *Plos one*, 16(5), e0251720.
- Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci yeni teori ve yaklaşımlar*, Nobel Yayınlar, Ankara.
- Sarı, H. (2020). Evde kal döneminde uzaktan eğitim: Ölçme ve değerlendirmeyi neden karantinaya almamalıyız? *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(1), 121-128.
- Sarı, T., ve Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 1-13.
- Sezgin, S. (2021). Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: Öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 273-296.
- Sezgin, S., ve FIRAT, M. (2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 37-54.

- Shahzad, S. K., Hussain, J., Sadaf, N., Sarwat, S., Ghani, U., ve Saleem, R. (2020). Impact of Virtual Teaching on ESL Learners' Attitudes under COVID-19 Circumstances at Post Graduate Level in Pakistan. *English Language Teaching*, 13(9), 1-9.
- Simonson, M. (1999). Equivalency theory and distance education. *TechTrends*, 43(5), 5-8.
- Simonson, M., ve Schlosser, L. A. (2009). *Distance education 3rd edition: Definition and glossary of terms*. Iap, USA, ISBN:978-60752-139-6.
- Slavin, E. (2013). *Theory and Practice in Educational Psychology*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Sprang, G., ve Silman, M. (2013). Posttraumatic stress disorder in parents and youth after health-related disasters. *Disaster medicine and public health preparedness*, 7(1), 105-110.
- Stewart, M., Reid, G., ve Mangham, C. (1997). Fostering children's resilience. *Journal of pediatric nursing*, 12(1), 21-31.
- Sukanaya, G., Candiasa, I. M., Suastra, I. W., ve Artini, L. P. (2021). Dialogue Journal Writing in Emergency Remote Teaching: Effect on Writing Competency and Students' Perception towards Implementation. *PSYCHOLOGY AND EDUCATION*, 58(2), 924-929.
- Taspınar, M. (2012). *Kuramdan uygulamaya ogretim ilke ve yontemleri*. Universite Kitabevi, Ankara.
- Tayan, T. (1996). *"Açılış Konuşması" 1996 Bütçe Raporu*. . MEB Yayınları, Ankara
- Tekin, H. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Yargı Yayınevi, Ankara, ISBN:9786052843192:
- Tekinarslan, E., ve Gürer, M. D. (2018). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, ISBN: 9786052412411
- Toker, A. G. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *DÜ Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-12.
- Trzcińska-Król, M. (2020). Students with special educational needs in distance learning during the COVID-19 pandemic–parents' opinions. *Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*(29), 173-191.
- Tuğtekin, E. B. (2022). Açık ve Uzaktan Öğrenme Kuramlarının Öğrenenler, Öğrenme Ortamları ve Etkileşim Açısından İncelenmesi. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 118-137.
- Tuncer, Z. (2021). *Uzaktan eğitimle uygulamalı ders alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüş ve tutumlarının belirlenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim.(1. Baskı)*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Ülkü, S. (2018). İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.*
- Üstündağ, A. (2021). Pandemi Sırasında Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 572-589.
- Verduin, J. R., ve Clark, T. A. (1994). *Uzaktan eğitim: etkin uygulama esasları*..Kibele Sanat Merkezi, Eskişehir.
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J., ve Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. *The Lancet*, 395(10228), 945-947.
- Wiederhold, B. K. (2020). Connecting through technology during the coronavirus disease 2019 pandemic: Avoiding “Zoom Fatigue”. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 23(7), 437-438.
- Yamamoto, G. T., ve Altun, D. (2020). The Coronavirus and the rising of online education. *Journal of University Research*, 3(1), 25-34.
- Yang, Y., ve Cornelius, L. F. (2004). Students' perceptions towards the quality of online education: A qualitative approach. *Association for Educational Communications and Technology*, 151, 861-877
- Yekta, M. (2004). *Çoklu ortam araçları kullanılmış web tabanlı uzaktan mesleki teknik eğitimin geleneksel mesleki teknik eğitime göre öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2017). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yılmaz, M. (2020). *Uzaktan eğitimin iyileştirilmesi: Salgın kaynaklı eğitim krizini aşmak için öneriler (Politika Notu: 2020/12)*. İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı, İstanbul, ISBN: 978-605-06836-2-2

EKLER

EK-1: Görüşme Formu

Görüşme Formu

Değerli veli,

Amasya Üniversitesi Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ebeveynlerin görüşlerini almak üzere nitel durum çalışması yürütmekteyim. Çalışmam için sizinle görüşme yapmak istiyorum. Topladığım verilerin Uzaktan Eğitim konusundaki alan yazınlarına katkıda bulunulması beklenmektedir.

Görüşmemiz çevrimiçi araçlarından biriyle yapılacak olup, yaklaşık 30 dakika sürmesi beklenmektedir. İzin vererseniz görüşmemiz kayıt altına alınacaktır. İstemediğiniz takdirde cevaplarınızı not alacağım. Görüşmeyi iptal ettiğinizde ya da kayıtlarınızı paylaşmak istemediğinizde yaptığım kayıtları ya da aldığım notları size geri vereceğim. Kimlik bilgileriniz gizli tutulacak olup, akademik çalışmalarda kullanılacaktır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Özge AKGÜL UĞUR

Görüşme Tarihi:

Katılımcı No:

Katılımcı Unvanı:

Yaş:

Cinsiyet:

Meslek:

Çalışma Durumu:

Öğrenim Durumu:

Çocuk Sayısı:

Medeni Durum:

EK-1. (Devamı)

Görüşme Soruları

5. Çocuklardan kaç tanesi okula gidiyor? Hangi düzeyde öğrenim görmektedir?
 - a. Eğer okul çağında değilse bakımını kim üstleniyor? (Bakıcı, Kreş, Anaokulu, Anneanne, Babaanne)
6. MEB'in Covid-19 sürecinde almış olduğu kararları olumlu veya yeterli buluyor musunuz?"
 - a. Evetse, neden? Ne yönden olumlu? Olumsuz/yetersiz olduğu noktalar var mı?
 - b. Hayırsa, neden? Ne yönlerden olumsuz/eksik? Olumlu noktaları neler?
 - c. EBA, EBA TV, Zoom gibi platformların kullanılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? (Bu sistemlere erişimde sıkıntı yaşadınız mı?)
7. Çocuğunuzun bu süreçte zorlandığını düşünüyor musunuz?
 - a. Eğer zorlandıysa sizce bunun nedenleri neler olabilir? (En çok nerede zorlandı, duygusal anlamda, sosyal anlamda, fiziksel anlamda)
 - b. Eğer zorlanmadıysa sizce neden zorlanmadı? (Çocuğun ve ailenin güçlü yanları)
8. Covid-19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin çocuğunuzun başarısını olumsuz etkilediğini düşünüyor musunuz?
 - a. Eğer olumsuz etkisi olduğunu düşünüyorsanız, sizce nedenleri nelerdir? (8. Sınıf veya 1.Sınıf velilerinin uzaktan ve yüz yüze dersleri karşılaştırmaları istenebilir.)
9. Süreçte uygulanan ölçme değerlendirme faaliyetlerini uygun buldunuz mu?
 - a. Eğer bulmadıysanız, sizce neden uygun değildi?
 - b. Eğer bulduysanız, neden uygun buldunuz?
10. Bu süreçte çocuğunuzun derslerine giren öğretmenleri nasıl değerlendirirsiniz?
 - a. Öğretmenlerin güçlü oldukları yönler sizce nelerdir?
 - b. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri gereken noktalar size göre nelerdir? (Ör. Dijital Yeterlikleri gibi)
11. Okul yönetiminin süreçteki rolünü nasıl değerlendirirsiniz?
 - a. Süreçte sizlerle yeteri kadar iletişime geçtiler mi? Veya gerekli idari kararları alabildiler mi?
12. Çocuğunuzun uzaktan eğitime nasıl eriştiler?

EK-1. (Devamı)

- a. Evdeki donanımlar ve internet bağlantısı çocuğunuzun uzaktan eğitim alması için yeterli miydi?
 - b. Bu noktada ne gibi bir desteğe ihtiyaç duydunuz? (Tablet bilgisayar dağıtımı, internet erişimi veya kota, evin fiziksel ortamı vb.)
13. Siz bu süreçte çocuğunuzun daha iyi bir eğitim süreci geçirebilmesi için nasıl destek oldunuz?
- a. Annesi/Babası bu süreçte nasıl destek oldu? (Diğer ebeveyni de soralım)
14. Çocuğunuza bu süreçte nasıl daha iyi destek olabilirdiniz?
- a. Kendinizde hissettiğiniz eksiklik veya güçlü gördüğünüz bir yön var mı?
15. Tüm süreci değerlendirdiğinizde MEB'e, öğretmenlere, diğer ebeveynlere ne gibi önerileriniz olurdu?

EK-2: Etik Kurul İzni

	AMASYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ETİK KURUL DEĞERLENDİRME FORMU

Ek-1

Araştırmanın Başlığı : Uzaktan Eğitime Hızlı Geçiş Sürecinde Ebeveynler: Nitel Bir Çalışma	
Başvuru Formunun Etik Kurula geldiği tarih	03.06.2022
Başvuru Formunun Etik Kurulda incelendiği tarih	04.07.2022
Karar tarihi	04.07.2022

SONUÇ

1.	☒ Kabul
2.	☐ Düzeltme gereklidir: Etik sorun olabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmaktadır. Açıklama:
3.	☐ Red Gerekçe, Görüş, Tavsiye ve Açıklamalar:

Başvuru dosyasının incelenmesinde hazır bulunan ve araştırmayla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunmayan Etik Kurul başkan ve üyelerinin ad,soyad ve imzaları.

(Başkan)
Doç. Dr. Songül KEÇECİ
KURT

(Üye-Bşk Yardımcısı)
Doç. Dr. Fatih CAN

(Üye- raporör)
Doç. Dr. Melike BAŞ

(Üye)
Doç. Dr. Kürşat EFE

(Üye)
Doç.Dr. Davut AĞBAL

(Üye)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YILDIZ

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Özge AKGÜL UĞUR

Bilimsel Faaliyetler (Yayınlar, Bildiriler, Katıldığı Projeler)

1-) Çakır, R., Adsay, C., & Uğur, Ö. A. (2019). Ters-Yüz Sınıf Modelinin ve Web 2.0 Yazılımlarının Bilgisayarca Düşünme Becerisi, Etkinlik Tecrübesi ve Uzamsal Düşünme Becerisine Etkisi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(3), 845-866.

2-) Uğur A. Ö., Kukul V. Öğretmenlerin Gözünden Uzaktan Eğitime Hızlı Geçiş International Marmara Sciences Congress (Spring) Kocaeli, Türkiye, 21-22 Mayıs 2021, Ss.3